

*„egy fokkal minden jobb lehet
száz fokkal minden rosszabb –
száz rossz napra egy jó jöhet
egy jó napra száz rossz nap*

ez hát a világállapot!

Szilágyi Ákos: Egy fokkal, ÉS. 2019. márc. 14.

„...száz rossz napra egy jó jöhet...”

GAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS POLITIKAI FOLYAMATOK 2019

I. NEGYEDÉVÉBEN

Petschnig Mária Zita és Kéri László

Budapest, 2019. április 7.

TARTALOM

BEVEZETŐ.....	4
KORMÁNYZATI METSZETEK.....	5
1. Megint újra Orbán a főszerepben.....	5
1.1. Januári bakik és elhárítási kísérletek.....	5
1.2. „Ha kell elmondom tizenhatszor is”.....	7
1.3. Bővül a kampányperspektíva, megérkezett a pozitív üzenet.....	10
1.4. Ünnepi meglepetés a Múzeum kertben.....	13
1.5. További meghátrálás – növekvő zavarodottsággal.....	14
2. A kormányzati aktivitás egyéb területei.....	16
2.1. Félbe maradt projektek, késlekedések és sikeres offenzívák.....	16
2.2. Offenzívák a kultúra világában.....	19
2.3. Egy különös háború – folyamatos aknamunka az MTA ellen.....	23
2.4. S még egy siker: az oligarchák további erősödése.....	29
2.5. A sportberuházások színes világa.....	33
GAZDASÁGI KÉRDÉSEK.....	36
1. Hosszútávú gazdasági, társadalmi kérdések.....	36
1.1.A kormány demográfiai csomagja.....	36
1.1.1. <i>Mi várható az intézkedéscsomagtól?</i>	36
1.1.2. <i>A csomag értékelése</i>	40
1.2.Versenyképességi programok.....	41
1.2.1. <i>A 2030-ig megfogalmazott célok Orbán Viktor összefoglalásában</i>	43
1.2.2. <i>Program a versenyképesebb Magyarorszáért</i>	44
1.2.2.1. <i>Főbb programpontok</i>	47
1.2.2.2. <i>Rövid értékelés</i>	49
1.2.3. <i>Az MNB versenyképességi programja, 2019</i>	52
1.2.3.1. <i>Értékelés</i>	66
1.3.Kásler Miklós egészségügyi reformcsomagja.....	72

2. Aktuális kérdések.....	73
2.1.Felminősítések.....	73
2.2.Bankügyek.....	74
2.2.1. <i>Magyar Nemzeti Bank</i>	74
2.2.2. <i>Nemzetközi Befektetési Bank</i>	77
2.2.3. <i>Növekedési Hitel Bank</i>	79
2.2.3.1. <i>Előzmények</i>	80
2.2.4. <i>MKB- BB?</i>	81
2.3.Paks II.....	83
3. Egyebek, kis színesek.....	86
3.1.A 2021-27-es uniós ciklus pénzosztási elvei.....	86
3.2.Elios és más OLAF-ügyek.....	87
3.3.Jelentkezés a Nemzetközi Űrhajósszövetség konferenciájára.....	88
3.4.Szemben a civil szervezetekkel.....	89
3.5.A Budai Vár visszaadása a magyar embereknek.....	90
3.6.TAO-változatok.....	91
3.7. A tranzakciós illetékről.....	92
3.8.Fura aránytalanságok.....	94
KISEBB-NAGYOBB ESEMÉNYEK AZ ELLENZÉKI TÉRFÉLEN.....	96
1. Tüntetések, sztrájkok.....	96
2. Az ellenzéki pártok elleni támadások.....	98
3. Ellenzéki dilemmák a májusi választások előtt.....	99
4. Előválasztási tanulságok.....	100
5. Egy újabb szereplő: Márki-Zay mozgalma.....	100
PILLANTÁS KIFELÉ.....	102
1. A világ körülöttünk.....	102
2. Egy különutas kampány külföldi kudarca.....	106
NÉHÁNY ÖSSZEGZŐ MEGÁLLAPÍTÁS.....	111

Bevezető

Naptár szerint persze január elsején kezdődött ez a negyedév, de akkor még mindenki a szilveszteri álmát alussza. *Közéleti értelemben ezt az évet a január ötödikei* tüntetési hullám indította útnak, amely esemény azért is lehetett érdekes, mert azt sejtette, mintha az év végi fővárosi tiltakozási hullám idővel országossá is bővíülhetne. Nem így történt, s hogy miért nem, arra a választ majd a részletek alaposabb kifejtése útján fogjuk megkeresni. A *negyedév politikai végpontját leginkább április ötödikében* jelölhetjük meg, ekkor tartotta ugyanis a kormányzó Fidesz a maga kampánynyitó nagygyűlését, ahol felvonult, szerepelt és mozgósító beszédeket mondott a pártelit legszűkebb magva.

E két dátum között nagyjából az előre sejthető keretek között zajlottak az események. Kampányhetek és hónapok követték egymást, ez ügyben egyáltalán nem kellett várni az említett, hivatalos nyitány harsonaszavára sem. E jellegnek megfelelően a leginkább érintett politikusok még a szokásosnál is nagyobb felületen vették igénybe az elérhető megszólalási lehetőségeket.

Mindeközben a gazdasági folyamatokat is át meg átszáguldozta a kampány hangulata, ám a sok-sok győzelmi jelentés árnyékában lassanként kikristályosodni látszik a legnagyobb kihívás. Hogyan, miféle programok jegyében lehetne visszaszerezni a magyar gazdaság versenyképességét? S feltehetően mindezekről egyáltalán nem függetlenül, úgyszólván az egész hazai bankrendszer szerkezete, jövője is szokatlan részletességgel került napirendre. Az újabban fontosabbá vált gazdasági kérdések mögött a megszokott ügyek korántsem tűntek el, legfeljebb kevésbé lettek átláthatókká.

Végezetül, azt sem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy nemcsak nálunk lesznek választások, hanem az egész kontinensen, ezért a minket közvetlenebbül érintő nemzetközi folyamatok a korábbiakhoz képest sokkal nagyobb nyomatékkal hatottak a mindennapos, hazai vitáinkra is.

Összességében, az előzetes várakozásainkhoz képest sokkal mozgalmasabb negyedévet tudhatunk magunk mögött, mint amire számítottunk. Talán ezért is lett ez az összegző minden korábbinál sokkal terjedelmesebb.

2019. március 21. - április 10.

Kormányzati metszetek

1. Megint Orbán a főszerepben

Visszatekintve az elmúlt évtizedre, meglehetősen ritka volt az a negyedév, amikor ne Orbán Viktor lett volna az elsőszámú közéleti főszereplő Magyarországon. Az idei év első hónapjaira gondolva viszont ez még fokozhatónak tűnik, mert január elejétől áprilisig - tovább egyelőre nem láthatunk... - úgyszólván nem akadtak olyan napok, amikor ne körülötte forgott volna a média érdeklődése. Sőt. Február végétől március utolsó hetéig még az európai közvélemény sem hallhatott mást, mint azt, hogy éppen mit mondott, mit nem mondott, s mit hogyan értett, s legfőképpen azt, hogy mi mindent nem akar megérteni a magyar kormányfő.

Mondanunk sem kell, hogy e fölfokozott érdeklődés a legkevésbé sem tartható elismerésnek. Inkább azt jelenti, hogy hosszú munkával, páratlan erőfeszítésekkel felverekedte magát az Unió jövőjét veszélyeztető tényezők legelső sorába. A - nem túl kedvező emlékezetű - Steven Bannon egyenesen Európa legnagyobb reménységei sorába emelte a magyar kormányfőt, igaz... Salvinivel egy sorban:

https://hvg.hu/itthon/20190325_Steve_Bannon_Orban_Europa_legfontosabb_politikusa

Egy március végi konferencián maga Orbán is elismerte, hogy Nyugat-Európában soha nem volt még ennyire negatív az ő megítélése, de mindezt azonnal igyekezett az elismerésre méltó teljesítmények világába átemelni:

https://hvg.hu/itthon/20190323_Orban_a_bukasarol_beszelt_a_migracios_konferencian

A krónikáírók sem tehetik, meg, hogy 2019 első negyedévéről szóló beszámolójukat másféle események, folyamatok, fejlemények ismertetésével kezdjék, s ne a kormányfő elmúlt hónapokban produkált ténykedésével. Haladjunk időrendben.

1.1. Januári bakik és elhárítási kísérletek

Az új év egyébiránt a legkevésbé sem pozitív előjelekkel kezdődött. Az ébredező közmédia apránként kezdte szivárogtatni a miniszterelnök Várba történt átköltözését, s legfeljebb a parányi méretűre összeszűkülte a kritikus és független média emlegette fel a költözés nehezen megbecsülhető milliárdjainak elképesztő összegét. A kormányzati oldalról próbálkoztak a költözés puritán mivoltának meséjével, sőt, maga a miniszterelnök is előszeretettel viccelődött

azon, hogy ő tulajdonképpen kolostorba vonul, de gondosan hallgatott e nagyvonalú beruházás részleteiről.

Nem így a személyzete... A honlapját gondozó (meglehetősen kalandos előéletet maga mögött tudható) Kaminsky Fanni például azt hitte, hogy nagyszerű szolgálatot tesz a gazdájának azzal, ha képes beszámolóval örvendeztetni meg Orbán Viktor híveit, és beavatja őket e kivételesen puritán személyiség mindennapos keserveinek részleteibe. Közöltek is egy képet arról, ahogyan a kormányfő turkál a menzakooszt egyszerűségét is meghaladóan szegényes ebédjében, s megerősítő illusztrációként még a menü árlapját is csatolták. Bár ne tették volna! **A melléklet szerint ugyanis a visszafogott árképzéséről és szociális érzékenységről egyaránt közismert Gundel étterem egészen hihetetlen áron, mindössze 800 forintért szállítja –** Pestről, a Városligetből Budára, fel a Várba... - naponta ezt a menüt a kormányfőnek. Ami ezek után történt az a rendszerváltás utáni hazai közéletnek - bohózatokban és hazudozásokban egyáltalán nem szűkölködő - évtizedeiben is ritkaságszámba ment.

Órákon belül százak, ezrek, majd pedig tízezrek háborodtak fel és a net segítségével országos méretű botrány közepette zúzták porrá az egész hazug gyerekmesét. Az egyik portál például egy-két órán belül kiderítette, hogy ez a menü a Gundel éttermében legalább háromszor/négyszer ennyibe kerülne. Mások kiszámolták, hogy az otthoni, sajátkezü elkészítés is legalább a kétszeresébe kerülne. A kormányzati kommunikáció napokig össze-vissza hazudozott, s végül magának a Gundel főnökének kellett beismernie, hogy mindezért cserébe sokmillió haszonnal járó üzletet kötöttek a háttérben.

Tanulság? Egyszerre több is. Mindenekelőtt az, hogy a kormányfői környezetben élő, serteperrelő munkatársak társadalomismerete nagyjából megegyező szintű a francia forradalom előtti Maria Antoinette érzékenységgel. S a legnagyobb bakik elhárításához sincsen kellő belső ellensúly. Másrészt az, hogy **ez az apparátus mennyire nincs felkészülve a válsághárításra, mert csak a sikerpropaganda termelésére kapott kiképzést.** S meg vannak győződve arról, hogy minden, ami velük/körülöttük történik, az eleve csakis pozitív hír lehet. Harmadrészt, a jelenkori magyar társadalom reakció-érzékenysége teljességgel kiszámíthatatlan faktor. Néha hónapokon át zavartalanul lenyeli a páratlanul jelentős botrányokat úgy, hogy azoknak az égvilágon semmi következményük nem lesz. (Előző negyedéves elemzésünkben például hosszadalmasan követtük végig a Gruevszki-ügyet, amiről azt lehetett hinni, hogy letagadhatatlanul nemzetközi botrányvá nővi ki magát. Három hónappal később már senki sem emlékszik rá.)

A „csülkös bableves” viszont napokon belül olyan közüggé avanszált, aminek „jelentőségéről” milliók szerezhettek tudomást. Igaz, ennek bemutatása, terjesztése igazi közösségi média-alkalom, nem kell hozzá sem külpolitikai, sem pedig politológiai tájékozottság. Magyarán, ez a kisszerű affér is azt támasztja alá, amit már évek óta hajtogatunk: ezzel a rendszerrel - a NER-rel - előbb-utóbb valami banánhéj fog végezni.

A társadalomnak még a rabszolgaörvényt követő felháborodásából nem teljesen magához tért része elemi erejű indulatokkal válaszolt. A neten pillanatokon belül kapott lábra az OIG-mozgalom, s a már lassan négy éve megismert átkozódás ezúttal össznépi játékként vált népszerűvé. Mindenféle elképzelhető felületeken jelent meg a szimbólum, ezáltal munkát adva a helybéli hatóságoknak is, hogy kellő időben eltüntethessék a kellemetlen és félreérthetetlen jeleket. (A mozgalom méreteire mi sem jellemzőbb, mint az, hogy a múltkor egy színházban vadidegen ember büszkén mutatta nekünk a Kínában gyártott!!!- OIG-bronzból készül kulcstartóját...) A további részletek felől lásd: https://hvg.hu/itthon/20190110_Az_OIG_a_legsebezhetobb_pontjan_talalta_el_Orbanekat

https://hvg.hu/itthon/20190107_Luxusetterem_fog_fozni_Orban_Viktorra_a_Varban

<https://hirklkk.hu/kozelet/orban-viktorra-tized-aron-fz-a-gundel-etterem/346119>

S még csak az év első tíz napjában jártunk. A háttérben még ott feszített az előző évről áthúzódott tüntetés-sorozatnak a vidékre áttevődött mozzanata, január első napjaiban számos vidéki városban, főként a megyeszékhelyeken, ezreket megmozgató demonstrációkra került sor. A kormány talán arra számított, hogy hazánkban januárban hagyományosan semmi sem szokott történni, és a kezdeti lépéseket elegendő a februári szezonkezdetre időzíteni. Hamar belátták, hogy ezúttal sokkal gyorsabban kell cselekedni. Gondoljuk, hogy e meditáció terméke lehetett a január tizedikére meghirdetett nemzetközi sajtótájékoztató ötlete.

1.2.,...Ha kell, elmondom tizenhatodszor is...”

Január tizedikén váratlanul olyan médiaeseményre került sor, amelynek szervezésére az Orbán-kormány praxisában sok-sok éve nem volt már példa. Olyan nemzetközi sajtótájékoztatót hirdettek meg, ahol azt lehetett hinni, hogy mindenről és szabadon lehet majd a kormányfőt kérdezni. Igaz, az előjelek között akadt egy fölöttébb kínos epizód is. A hazai médiumok közül például eleve nem engedték magukat akkreditálni azt a néhány orgánomot, amelyről eleve tudható volt, hogy esetleg kellemetlen dolgokat kérdeznének. (Klubrádió, MÉRCE, Magyar Hang stb.) Erre gondolva írták utólag többen is azt, hogy ebben az esetben az ott lévő többieknek

elemi szakmai szolidaritási kötelessége lett volna otthagyni ezt az egész, a klasszikus sajtótájékoztatók szabályainak a legkevésbé sem megfelelő fórumot. (Ónodi-Molnár Dóra írása: *Új év, régi módszerek*. 168 óra, jan.17.)

Már ebből is érzékelhető volt, hogy ez az alkalom inkább valamiféle kormánypropaganda- lehetőség lesz, s kevésbé tájékoztatás. A rendezvény azonnal vissza is igazolta ezt azzal, hogy elsősorban a kormányzati médiumoknál dolgozók „kérddezhettek”, akiknek leginkább az volt fontos, hogy mit gondol Orbán Viktor a migráns-veszélyről...S mekkora meglepetésben lehetett részük, amikor az derült ki, hogy Orbán szerint ez a legfontosabb kérdés, és azt reméli, hogy a Nyugat is előbb-utóbb belátja az ő álláspontjának a helyességét. És... micsoda meglepetés: nem győzte azt sem hangoztatni, hogy éppen ez a fordulat lenne a májusi, uniós választások tétje. (***Lakner Zoltán nem minden alap nélkül írhatta utólag, hogy Orbán azt szeretné, hogy a Nyugat is előbb-utóbb a NER logikája szerint működjék.***) Nem szépítjük, nem szaporítjuk tovább: ez a sajtótájékoztatónak hirdetett esemény nagyjából-egészében egyfajta kampány-nyitó kormányfői fórummá lépett előre - vagy: hátra.

Mindenfajta elővigyázatosság ellenére is akadt egy-két renitens újság, pl. a HVG azt szerette volna megtudni: mit szól ahhoz, hogy a hozzá legközelebb állók kerültek be a hazai leggazdagabb top lista élvonalába? (E lista részleteiről és a kormányfői érintettség tényeiről a legutolsó összegzőnkben mi is bőszéggel beszámoltunk.) A meglehetősen ingerült válasz így hangzott: „*Ha kell, elmondom tizenhatodszor is, hogy Magyarország kormánya üzleti ügyekkel nem foglalkozik.*” Az ám...!

S ilyenkor már nincsen mód visszaszólni: persze, nem foglalkozik. Akkor sem tette ezt, amikor a magánnyugdíj-pénztárakról döntött; amikor újra szabta a trafikrendszert; amikor Paks II-ről úgy döntött, hogy még a kormánytagok sem tudtak a részleteiről; amikor csaknem ezermilliárdos és fölöttébb egyoldalú üzletet köt Kínával a belgrádi vasút ügyében, s még folytathatnánk ezt a sort a végtelenségig. További részletek helyett inkább idézzük két hetilapnak az eseménnyel foglalkozó a vezércikkei végén írott tanulságait: „*Szüksége volt hát egy csatára és egy győzelemre, úgy ahogy ő szokott csatázni, s ő szokott győzni: nem valód, hanem áellenfelekkel szemben. Papírmásé-figurák, kamukatonák a nagy semmi ellen. Borzasztó, hogy most erre a szerepre a magyar sajtó jobbik fele is bejelentkezett.*” Magyar Narancs, jan. 17.

„A hazugságipar tényleg egyre ijesztőbb méreteket ölt. Mára nemcsak a korrupció, hanem vele kéz a kézben a hazugság vált a Fidesz legfőbb politikájává, Orbán Viktor pedig a két lábon járó fake news gyárrá.” Magyar Hang, jan. 18.

További részletekről:

A bátor. MnCS. Jan. 17

Nem fognak változni az erőviszonyok. Lakner Z. 168 óra. Jan. 17.

Orbán Viktor és a nagy blöff. M Hang. Jan. 18.

Memória hiány. ÉS. Jan18.

Aznapi és egyéb, közvetlen értékelések:

http://mandiner.hu/cikk/20190110_orban_kormanyinfo

<https://24.hu/belfold/2019/01/11/orban-viktor-hazugsag-kormanyinfo/>

<https://merce.hu/2019/01/11/amikor-orban-arrol-beszelt-hogyan-kovetelte-munkaskent-a-beret-akkor-tenyleg-leszakadhatott-volna-a-plafon/>

https://hvg.hu/itthon/20190110_Orban_latja_magaban_a_vilaghoditot_de_addig_is_hosszan_sajnalatja_magat

<https://444.hu/2019/01/10/orban-viktor-kormanyinfoja-7-percben>

<https://merce.hu/pp/2019/01/10/elkepeszto-orban-viktor-sajtotajekoztatot-tart-percrol-percre-a-mercen/orban-viktor-egyetlen-lenyeget-kerdesben-sem-adott-erdemi-valaszt/>

https://hvg.hu/itthon/20190110_Orban_131_eros_mondata_a_kormanyinforol

<https://24.hu/belfold/2019/01/10/orban-most-bizony-nem-nagyon-mondott-igazat/>

<https://24.hu/belfold/2019/01/10/a-nap-amikor-orban-viktor-szoba-all-az-ujsgirokkal/>

https://index.hu/video/2019/01/10/orban_viktor_kormanyinfo_2019/

https://index.hu/belfold/2019/01/10/orban_viktor_sajtotajekoztato_osszefoglalo/

<https://444.hu/2019/01/10/orban-nem-er-a-nevem>

Mindeközben. Éppen ugyanezekben a napokban vált kisebb méretű botrányá egy olyan interjú, amit nem is nálunk, hanem Svájcban jelentetek meg: George Birnbaum nem kis büszkeséggel fecsegte ki, hogy az egész Soros-ellenes kampány az ő nemzetközi kampánystábjuk terméke, s ennek részleteit a magyar kormány megbízottjaival már sok évvel ezelőtt pontosan kidolgozták. A tervezési folyamatban a tárgyi igazság kérdése fel sem vetődött, mert csakis a lehetséges legnagyobb politikai haszon megszerzése, elérése számított.

Finkelstein és társainak hazánk béli együttműködése ekkor már meglepően hosszú múltra tekinthetett vissza, az interjú tanulságai szerint nekik már a 2008-as népszavazási kampányban is kulcsszerepük lehetett. Az interjút a 24.hu vette észre és szemlélte, <https://24.hu/belfold/2019/01/14/soros-gyorgy-fidesz-kampany-arthur-finkelstein-george-birnbaum/> s erre persze a hazai elemzők azonnal le is csaptak, mert a lényegét már kezdettől mindenki jól sejtette: azt, hogy az egész migránszó/Sorosozó és elsősorban gyűlöletkeltésre alapozott kampány talán nem is itthon találták ki. A maradék független média nem is habozott megállapítani a több mint kézenfekvő összefüggést az éppen újjáéledő sorosozás és plakáthullám, valamint a néhány nappal korábbi kormányfői kampányroham és a minapi lelepleződés tényei között. Azt azonban ők is jól tudták - és meg is írták -, hogy ez a lelepleződés a Fidesz célközönsége számára semmit sem fog számítani, mert ott már a negyedik éve elvégzett, módszeres agy mosás hatékonyságán ez az ismeret semmit sem fog változtatni.

További részletek:

https://hvg.hu/itthon/20190114_Elarulta_a_Fidesz_amerikai_tanacsadoja_hogyan_lett_foellenseg_Sorosbol

A Finkelstein-kód. Lakner Zoltán, 168 óra, jan.24.

Tudták. MnCS. Jan. 24.

Leleplezték Orbán hazugságyárát. Ma.Hang. jan. 18.

1.3. Bővül a kampányperspektíva, megérkezett a pozitív üzenet

A megszokott évnyitó Orbán-beszédre február 10-én került sor a Várkert Bazárban. Jubileumi, huszadik alkalom volt ez. A kormányfő az elmúlt évtizedek során hozzászoktatta a híveit, meg az országot ahhoz, hogy számára igazából két fontos esemény létezik, az egyik az év elejei „vigadós beszéd” (eredetileg ugyanis évekig a Vigadóban tartották), valamint a nyár közepén szokásos tusványosi fórum. Ez utóbbi mindig is a nagyívű, a Kárpát-medence egészét átfogni hívatott víziók meghirdetésének a helyszíne szokott lenni. A „vigadós” alkalom némileg más jellegű. Eredettörténetében halvány-tanyasi változata annak, amit az amerikai elnökök az év elején szoktak „The state of nation”-ként művelni. Beszámolnak az ország, a nemzet helyzetéről, és elmondják a következő időkre szóló, nemzetjobbító álmaik lényegét. A hazai változat súlytalanságát leginkább a meghívottak körével szokás megemelni, ilyenkor mindenki

ott tolong, tapsol és ad hálát a politikai sorsának azért, hogy még mindig azok közé tartozik, akik politikai közösségük elitjét jelentik.

Ebben az emelkedett és kényszeresen kivételes, ünnepélyes légkörben a fő műsor maga a Vezér, aki ilyen alkalmakkor nemcsak lelket önt a híveibe, hanem - és ez az igazi lélektani trükk – úgy tesz, mintha a legbensőbb vívódásait is megosztaná az arra érdemesítettekkel. Kívülről is, belülről is bensőséges, s csak a beavatottak számára érthető közösségi szeánsznak látszik az együttlét, és igyekszik is minden résztvevő ennek megfelelően viselkedni. Távolabbról szemlélve mindezt persze azonnal szembe tűnik az egész színjáték eleve hazug és giccses mivolta. Hiszen ez a megjátszott bensőségesség eleve a tévéműsornak készül, ami lehetővé teszi további százezrek számára a virtuális ottlét és azonosulás lehetőségeit. E talmi eszközökkel aztán maga a Mester bőséggel vissza is él, hangosan meditál, megosztja legbensőbb vívódásait, viccelődik, sőt...! Olykor nem által még saját magán sem ironizálni. **Olyan, mintha egy lenne a legközelebbi barátaink közül. Az emberarcú fideszes. Azért a lényeg mégiscsak a fideszes arcú ember, akinek eszébe nem jutna – ez alkalmakkor sem - lehetőséget adni arra, hogy bárki visszakérdezzen, ellentmondjon, egyáltalán bármilyen szinten vitába szálljon mondandója egyetlen tételével is**

A trükk lényege a színlelt, külsőségeivel fontossá, kivételessé tett kommunikációs állhelyzet: mintha párbeszéd lenne, amikor éppenséggel a liturgikus elemek túlhangsúlyozásával a párbeszéd legelemibb kritériumait is kiirtották. Marad a végeláthatatlan és kikezdehetetlen monológ. Orbán nem szeret vitatkozni, legfeljebb csak olyan alkalmakkor, amikor eleve biztos lehet a győzelmében. Igehirdetésről van tehát szó, a földre szállt próféta megosztja a hívekkel mindazt, amit az Úrtól egyedül ő hallhatott meg. S ennyiben tényleg van közvetlen kapcsolata a keresztény hagyományok őrzésével.

Amit eddig leírtunk, az magára a formára vonatkozott, s szükséges lenne némi figyelmet fordítanunk az elhangzottak tartalmi kérdéseire is. Mielőtt ezt tennénk, nem árt legalább egy pillanatra visszaszálunk a földszintre. 2019 év elején járunk, s a Medián közvéleménykutatása azt mutatja, hogy (január 18-27. közötti mérések eredményeként), hogy a Fidesz október vége óta elvesztette választói támogatásának jelentős részét – mintegy félmillió szavazó elvándorolt a bizonytalanok és passzívok soraiba. Ez bizony nagyon is figyelemre méltó csökkenés. /LD: Ütött a túlóra. HVG. Febr. 9./ S ha valakik, akkor a kormányzati elemző stáb nagyon is tisztában lehetett eme adatokból kirajzolódó tendenciák veszélyeivel. Valószínűleg ők is felmérték, hogy az egy-két héttel korábban elindított /pontosabban újraindított/ negatív, sorosozó, migránsriogató, Brüsszelt szidó kampány e tendencia megtöréséhez ezúttal kevés lesz.

Jöjjön a B-terv. Nos, Orbán Viktor e februári vasárnapon soha nem látott, nagyívű, ígéretes tucatjaival megtűzdelt családvédő/támogató program kereteit vázolta fel. Mellesleg pedig kiállította a magyar gazdaság félévi bizonyítványát is, amelyben pedig csupa jeles érdemjegyet találhattunk. Sikert siker hátán, és még ennél is szebb jövő kontúrajait élvezhettük, s el is lettünk volna varázsolva, ha nem tudnánk számolni. Sajnos, még mindig eléggé sokan vannak, akik tudnak. Ezért aztán az aznapi és másnapi portálok, valamint a később megjelenő hetilapok sorra vették az ötleteket és kiderítették, hogy még vázlatos, kidolgozatlan formáikban sem többek, mint jól hangzó blöffök. S ha tényleg megvalósíthatók lesznek, akkor is legfeljebb a felső középosztálynak kedveznek. (A családpolitikai akció részleteire majd a gazdasággal foglalkozó fejezetünkben alaposan is kitérünk.)

A féligazságokra és grandiózus, de megalapozatlan ígéretre építő kormányzati akció ilyen értelemben nem más, mint az addig túlzottan negatív karakterű kampány átfordítása alapvetően pozitív képeket, víziókat tartalmazó kampánnyá - gondoltuk mi is azonnal. /E sorok íróit is egy nagy terjedelmű interjúban megkérdezték mindenek a részleteiről - két hónappal később úgy látjuk, hogy nem nagyon tévedtünk: <https://hirklikk.hu/kozelet/el-fogja-hagyni-orbant-a-szerencseje-1-resz/347384/>...<https://hirklikk.hu/kozelet/orban-emberei-106-milliarddal-gazdagodtak-2resz/347411/>

A valamelyest távolságot tartó média-reakció egy idő elteltével úgy viszonyult e várkert-bazári beszédhez, mint ami az újabb stílusú és választási ígéretekkel feldúsított kampány nyitánya. Őszintén szólva, nem sokat tévedtek, mert pl. e sorok írásának napjaiban is az ország tele van a februári Orbán-beszéd egyes ígéreteit készpénznek tartó és már megvalósított valóságként bemutató plakátok ezreivel. Csupa mosolygós anyuka, kisbaba és hálás tekintetű nagypapa néz ránk vissza mindenhol: győzött az orbáni családpolitika. Az ígéretes szintjén mindenképpen. Források az Várkert-beszéd visszhangjához:

A plafon adja a másikat. HVG. Febr. 14.

Hogy adja darabját? MnCS. Febr. 14.

EP-választásra gyúrt családvédelmi akcióterv. MaHang. Febr. 28.

Ismét a tehetősek járnak jól. MaHang. febr. 28.

Az Orbán-februári beszéd és visszhangjai még:

https://index.hu/mindekozben/poszt/2019/02/26/orban_viktor_szajszinkron/

https://index.hu/i2/#http://hajnalireflexiok.blog.hu/2019/02/18/elemezzunk_orbant

<https://g7.hu/kozelet/20190211/miert-szeretne-orban-hogy-a-magyar-vallalkozok-kivigyek-a-penzt-az-orszagbol/>

https://index.hu/belfold/2019/02/13/sokadszor_kotne_meg_szerzodeset_a_nokkal_orban_csaladpolitikai_intekedések/

<https://g7.hu/kozelet/20190212/mi-van-akkor-ha-felvezed-orban-kamatmentes-10-milliojat-de-nem-szulsz-gyereket/>

https://index.hu/chart/2019/02/26/szuletesszam_demografia_idovonal_csaladpolitika_lakaspolitika/

<https://www.portfolio.hu/finanszirozas/hitel/megvan-mivel-buntet-a-kormany-uj-10-millios-hitele-ha-nem-jon-a-gyerek.4.313889.html>

<https://444.hu/2019/02/11/elveszett-magyarország-anyatartaleka>

https://index.hu/belfold/2019/02/10/tüntetésekkal_készülnek_orban_viktor_evertelkeojere/itt_megnezhethi_a_miniszterelnok_vagatlan_teljes_beszedet/

Ezek után abban lehetett bizakodni, hogy a következő hetek is szép ígéretek jegyében zajlanak majd, és talán a március 15-ei ünnepet is az emelkedett hangvétel fogja uralni. S megint csak váratlanul közbeszólt a nagypolitika. Pontosabban szólva a még nagyobb, a nemzetközi politika.

1.4.Ünnepi meglepetés a Múzeum kertben

Február 20. után egyszerre, több irányból is érzékelnie kellett Orbán Viktornak, hogy az európai politikai elit többségének útjában van, más országokban is kampány folyik, más országokban is az ENP-hez tartozó pártoknak okoz problémát a vele való szövetségi viszony. Február utolsó hetében tucatnyi ország néppárti vezérkara hathatós, hangos és – mindenekelőtt - hatékony kampányba kezdett annak érdekében, hogy Orbán pártját zárják ki az ENP soraiból. A nyugati szocialista, zöld és liberális politikusok pedig még ennél is tovább mentek volna. /A széleskörű akciók részleteit majd az összefoglalónk külpolitikai részében kimerítően fogjuk ismertetni, ehelyütt mindezt csak azért fontos megemlíteni, mert ezek a körülmények alapvetően határolták körbe Orbán ünnepi beszédének mondandóját. Különösen úgy, hogy éppen az előző napon volt kénytelen bocsánatkérésnek is felfogható levélben válaszolnia az uniós vezetőknek.

https://hvg.hu/itthon/20190314_orban_viktor_europai_neppart_epp_level_bocsanatkeres_kizaras_fidesz_havasi_bertalan

<https://merce.hu/2019/03/14/okos-leany-modjara-kert-bocsanatot-orban-levelben-az-europai-neppart-tagpartjaitol/>

<https://444.hu/2019/03/14/orban-levelet-irt-a-neppart-tagpartjainak-es-bocsanatot-kert-a-tamado-nyelvezeteret>

Mindezeknek köszönhetően a miniszterelnök a Múzeum kerti ünnepi beszédében minden idők legzavarodottabb és - őhozá képest - leginkább visszafogott produktumával állt elő. Nem győzött a lengyel-magyar-barátságra hivatkozni, amit a szintén ott szereplő lengyel kormányfő személyesen is nyomatékosított. Nem győzött az örök magyar függetlenség-eszményre hivatkozni; ezúttal el nem hangzott Brüsszel és Soros neve, a távoli vezetőket is csak többszörös körülírással lehetett azonosítani.

A beszéd végén Orbán a tőle megszokott szerénységgel vont egyenes párhuzamot 1848, 1956 és az ő mostani szabadságharca között, ám ezt is olyan körmönfontan tette, hogy csak a leginkább elkötelezett hívek érthették meg. Ezért aztán az ellenzék neki is rontott és versengve nevezték másnap gyávának, pedig az az igazság, hogy életének azon ritka pillanata volt ez a március 15., amikor reálpolitikusként viselkedett. <http://www.kormany.hu/hu/a-miniszterelnok/beszedek-publikaciok-interjuk/orban-viktor-unnepi-beszede-az-1848-49-evi-forradalom-es-szabadsagharc-171-evfordulojan>

Saját táborának csalódottságát viszonylag nagy pontossággal adja vissza egy olyan publicisztika, amelynek szerzője sok éven át volt a Hírtévé műsorvezetője: Dévényi István: *Az önmagát leverő forradalom*. Magyar Hang, márc. 22.

1.5. További meghátrálás - növekvő zavarodottsággal

A következő, nagy nyilvánossággal járó szereplésére nem kellett sokat várnia. Az Európai Néppárt március 20-ra tűzte ki vitára és szavazásra a Fidesszel szemben elindított kizárási javaslatot. Nem volt kétséges, hogy itt is nyilvánosan kell majd Orbánnak magyarázkodnia. A folyamatról majd a külpolitikai részben fogunk beszámolni, ehelyütt csak annyit ismertetünk, ami a Fidesz számára katasztrofális végeredménnyel zárult szavazás után történt. Még frissében, a döntés után tartottak nemzetközi sajtótájékoztatót, ahol Orbán Viktor megpróbálta a nyilvánvaló eredményt teljesen a saját szempontjai szerint értelmezni, s ennek során kénytelen volt olyan valótlan állításokat is mondani, amit a teremben lévők egyszerűen kinevettek.

Ritkán fordul elő hatalomban lévő emberrel az, hogy ennyire nyilvánvaló legyen a kudarca, és az is, hogy az érintett ilyen mértékben ne vegye tudomásul a realitásokat. /A 33 perces

sajtótájékoztató teljes felvételét ide másoljuk, mert a maga nemében páratlanul tanulságos dokumentum. Orbán mondandójából azt is világosan megérthetjük, hogy ő Brüsszelben is kizárólag az otthoni, száz százalékban neki hívó közönséghez beszélt. Boldog lehet az az ember, aki ilyen mértékben képes függetleníteni magát a legegyszerűbb, valós körülményektől is: https://index.hu/video/2019/03/20/orban_epp_fidesz_felfuggesztes_neppart/

Nem kellett hozzá több mint néhány nap és igen gyorsan visszatalált korábbi mondanivalója lényegéhez, stílusához és tartalmához. A brüsszeli kudarc után a neki szentelt heti másfélórás rádióinterjúban újfent a régi nótát fújta:

Brüsszel=menekültpártiság, Soros= Európa elvesztése, május 26=sorsfordító történelmi pillanat, másfelől pedig: Fidesz=keresztény Európa megmentése; Orbán = Európa jövője; magyar választó= sorsdöntő történelmi felelősség...

Előtte nap, pedig a Corvinus egyetemen tartott nemzetközi konferencián hangzott el abbéli önképe, mi szerint őt Nyugaton az egyesült civil hadak, liberális vert csapatok és Európa múltját védő médiatúlsúly tette elsőszámú közellenségé. Hála Istennek a magyarok itthon, legalább ötven százalékban neki hisznek.

<https://444.hu/2019/03/23/orban-osszerakta-a-civilek-az-egyetemek-es-a-media-miatt-olyan-rossz-a-megitelese-nyugat-europaban>

<https://www.hirado.hu/belfold/belpolitika/cikk/2019/03/24/itt-eloben-hallgathatja-orban-viktor-kossuth-radioban-adott-interjujat#>

: <http://www.kormany.hu/hu/a-miniszterelnok/beszedek-publikaciok-interjuk/orban-viktor-eloadasa-a-mathias-corvinus-collegium-budapest-summit-on-migration-cimu-nemzetkozi-konferenciajan>

Érdeemes e beszédből szó szerint is idézni egy fontos részletet, mert szokásával ellentétben nemcsak deklarálnak, hanem érvelni is próbálnak:

„ Amit most mondok, becslés. Szerintem Európa nyugati felén a politika körüli, de a politikát befolyásolni tudó világ, amit nevezünk az egyszerűség kedvéért soft powernek, think tankek, NGO-k, egyetemek, public intellectuals, ahogy ausztrál barátunk mondta, média, ez a világ, amely körülveszi a politikát, 85 százalékban a becsléseim szerint baloldali-liberális, és képes arra, hogy összehangoltan cselekedjen. Ezért egy nyugat-európai politikus, ha azt is gondolja, amit egy magyar, úgy mondja el, ahogy egy magyar, azt másnap reggel ez a 85 százalék ilyen kicsi darabokra tépi szét. Mi nem bátrabbak vagyunk, mint a nyugat-európaiak, hanem az a helyzet, hogy Közép-Európában a hardcore power, tehát a hatalom magja körüli soft power körülbelül 50-50 százalékra áll, talán egy kicsit még keresztény-konzervatív irányba mozdul el éppen, ez a történelmi folyamat zajlik. Ezért én túl tudom élni azokat a mondatokat, azt a megközelítést, amit használok itthon és külföldön. Itt, Közép-Európában túlélem, de Nyugaton nem élem túl.

Dacára annak, hogy meggyőződésünk szerint tényszerűen is igazunk van, erkölcsileg is igazunk van, és európai érdeket képviselünk, olyan rossz reputációja Nyugat-Európában miniszterelnöknek és országnak, mint nekem és Magyarországnak, talán még sosem volt. Ez jól mutatja, hogy persze mi harcolunk itt, és amíg megvan a parlamenti kétharmadunk, addig bátran fogunk harcolni, de ez, mint mondtam, nem természetes állapot.”

Nem javítottunk bele, nem is kommentáltuk, s csak azért tartjuk fontosnak ezt is beidézni, mert ritkán tapasztalható pontossággal mutatja be a mostani Orbán-beszédek lényegét: hogyan lehet első hallásra igaznak tetsző, ám némi gondolkodás után nagyon is féligazságokra építeni teljeskörű elméletet, s aztán pedig a politikai gyakorlatot is.

2.A kormányzati aktivitás egyéb területei

Mindeközben természetesen nap mint nap zajlik a mindennapi kormányzás és ennek időnként fel-fel bukkannak a közvélemény számára is fontos következményei, ám éppen a legfontosabb döntések alig-alig kapnak nyilvánosságot, ezek legfeljebb csak a nagyobb botrányok következtében kerülhetnek pillanatnyi reflektorfénybe. Ebben a fejezetben egy-egy hosszabb bekezdés erejéig felvillantunk fontosnak tetsző kormányzati ügyeket, általában mellőzve a mélyebb utánajárást. Néhány ügycsoport - az MTA, valamint a saját oligarchia és a fontosabb gazdasági ügyek - esetében viszont a későbbiekben megkíséreljük az alaposabb körkép megrajzolását is.

2.1.Félbemaradt projektek, késlekedések és sikeres offenzívák

A negyedévi, szerteágazó kormányzati aktivitást egészében szemlélve igen érdekes következtetésekre juthatunk. Vannak olyan kiemelten fontos kormányzati vállalkozások, amelyek jelentőségét senki sem vitatná, de valamilyen oknál fogva nem képesek az eredetileg eltervezett ütemezésben és hatékonysággal üzembe helyeződni, késve indulnak, többször kell módosítani, vagy nem lehet hozzá kellő forrást találni stb. Ugyanakkor vannak olyan kormányzati törekvések, melyek teljesülése szélsőbességgel halad, még akkor is, ha maguk az érintettek a legkevésbé sem értenek egyet a változtatásokkal. Egyszóval, nagyon nagy bajban lennénk, ha a kormányzati tevékenység egészéről kellene valamiféle egységes véleményt

alkotnunk, mert erre is, meg arra is bőszéggel tudunk példákat felidézni. A részletek szemügyre vétele után talán már könnyebben mehet a végső mérleg megvonása.

- *A közigazgatási bíróságokról.* Elvileg itt minden rendben menne, bár akadtak komolyabb zökkenők. Például a legfontosabb vezetői pozícióra történő jelölést el kellett halasztani március végéről május végére. Mind szakmai, mind politikai körökben több jelölt is szóba jöhetne, de úgy tűnik, a kormányfő szeretné megvárni, amíg az igazságszolgáltatás valamennyi kulcsfigurájának sorsát egyetlen csomagban tudná eldönteni. Alsóbb szinteken is gondok vannak, mert a várakozásokhoz képest sokkal kevesebb megfelelő végzettségű, és/vagy kellő gyakorlattal rendelkező bíróra lehet számítani, mint azt előzetesen kalkuláltak. Ráadásul a Velencei Bizottságnak is akadtak olyan szakmai kifogásai, amelyekkel kénytelenek lesznek még érdemben is törődni. Ők is, meg más szervek is, elsősorban e leendő bíróságoknak a mindenkori kormánytól való túlzott függését tartják alapvetően aggályosnak. Igaz, a kormány a Velencei Bizottság véleménye kapcsán ebben az ügyben egészen másféle stratégiát követett, mint a korábbi kritikák esetében, így a szakmai vitákból inkább egyfajta együttműködés-látszat lett. Összességében nézve azonban az a benyomásunk, hogy a jövő januári elinduláshoz képest még alapvető kérdésekben sincs kellően megnyugtató megoldás.

A miniszter félrelép. Közigazgatási bíróságok. HVG: márc. 7.

Uitz Renáta: A Velencei Bizottság árnyékában. MnCs. Márc. 28.

https://hvg.hu/itthon/20190315_A_Velencei_Bizottsag_szerint_is_sok_gond_van_a_kozigazgatasi_birosagok_tervevel

https://hvg.hu/itthon/20190318_igazsagugyi_miniszterium_velencei_bizottsag_trocsanyi_laszlo

<https://444.hu/2019/03/18/a-velencei-bizottsag-szerint-a-kozigazgatasi-birosagrol-szolo-magyar-torveny-tul-nagy-hatalmat-helyez-nagyon-keves-vezeto-kezebe>

<https://www.helsinki.hu/kozigazgasibirosagok/>

- *Az átfogó egészségügyi programról* a lehető legkülönbözőbb híreket hallani. Még tavaly év végén az szivárgott ki, hogy az öt legfontosabb betegség-típus hatékony kezelésére már megszülettek a részprogramok, aztán ezek is valahogyan felolvadtak a várva várt Nagy reform kereti között. Amit azután a kormány vagy megtárgyalt - vagy nem. (Mind a két változatról lehetett ugyanis hallani.) A reform-elszánások közepette egyébként

naponta érkeznek hírek tömeges felmondásokról, kórházi osztályok bezárásairól, egyéb válságjelekről, és mi tagadás, a hazai egészségügy valóban megérett az átfogó átalakításra, de... Így van ez már negyven éve, s nem is szeretnénk a Kedves Olvasót eme rémségek részleteivel untatni, hiszen úgyis tudja ezt mindenki. Mindenesetre, a frissen elkészült nemzetközi helyzet-felmérés szerint a hazai egészségügyi állapotok tekintetében Európa országainak a legutolsó tagjai között foglalunk helyet, és ez a helyzet az Orbán-kormány hosszú évei során csak romlott. (Az ellenkezőjén inkább meglepődtünk volna.) A vizsgálat eredményét az alábbi hivatkozások között lehet megtalálni:

https://index.hu/belfold/2019/02/28/kasler_miklos_10_pontos_program_egeszsegugy_szuperkorhaz_rakszures_varolista/

https://www.napi.hu/magyar_gazdasag/felforgatna_az_egeszsegugyet_kasler.679581.html

https://nepszava.hu/3030278_kasler-nem-ad-szamotoz-az-egeszsegugy-helyzeterol

https://nepszava.hu/3028439_erintetlenul-hagyja-az-egeszsegugyet-a-reformcunami

<https://www.portfolio.hu/gazdasag/egeszseggazdasag/mi-folyik-a-magyar-egeszsegugyben-itt-a-friss-jelentes.279605.html>

https://www.napi.hu/magyar_gazdasag/europaban_az_utolsok_kozott_a_magyar_egeszsegugy_itt_vannak_a_friss_adatok.655768.html

- A nagy reformtörekvésekből nem maradhatna ki *a magyar falu* sem, már azért sem, mert a Fidesz szavazóbázisának aranytartalékai itt élnek. A falvak jelentős része viszont a mindinkább elharapódzó területi elmaradottság következtében feltartóztatlanul hanyatlik, többszáz településen a legelemibb infrastrukturális adottságok is hiányoznak, illetőleg mostanában tűnnek el. Érthető és indokolt lett tehát egy átfogó fejlesztési program keretei között számba venni a magyar lakosság mintegy egyharmadát jelentő falusi népesség jövőjét. (Bár...az emberben ott motoszkál az is, hogy e kormányzat emblematikus alakja, Orbán Viktor előszeretettel emlegeti falusi gyökereit, ehhez képest kormányzati gyakorlata tizenharmadik évében jutott el e gondok programszerű felismeréséhez...Érdekes.) E program meg is született, lázas pályázat-kiírás, hangzatos ígéretes és szebbnél szebb jövőképek sorjázna egymásra, csak a lényeg változatlan: a magára maradt és leszakadó térségekben az égvilágon semmi sem történik. Jószerével a HVG vette egyedül komolyan ezt az egész „Magyar falu” -programot és próbálta az álmokat szembesíteni a valós állapotokkal. /*Voksvételi ajánlat. Orbánék faluprogramja.* HVG. Jan 17./ A program első lépéseiről alább lehet további érdekességeket megtudni:

<http://www.kormany.hu/hu/miniszterelnokseg/hirek/magyar-falu-program>

<https://mfor.hu/cikkek/makro/megjelentek-a-magyar-falu-program-első-pályázati-kiirásai.html>

<http://www.promenad.hu/2019/03/26/cel-hogy-a-hatranynos-helyzetu-kistelepuleseken-elok-is-olyan-ellatashoz-juthassanak-mint-a-nagyobb-telepuleseken-elok/>

- *És az Örök Vesztes, a NAT.* Azt már talán nem is érdemes szóba hozni, hogy hányadik éve késlekedik az egységesnek és modernnek egyszerre beígért Nemzeti Alaptanterv elfogadása. Most úgy tűnik, hogy 2020 szeptemberében kerülhet bevezetésre, de azért erre nem kötnénk nagyobb összegű fogadásokat. A folyamatos halasztások, igényváltások egyik magyarázata talán az, hogy az időközben többszörös sebességre kapcsolt kultúrharc oldalszele törvényszerűen érintheti ezt a területet is, hiszen, ha egy egész nemzet kultúráját kell gyökeresen átalakítani, akkor ebből a tanítás sem maradhat ki. Mindenesetre a helyzet meglehetősen hasonlatos az egészségügyben megtapasztaltakhoz, és ehelyütt is azt tudjuk mondani: mindenki tudja, hogy ez a reform életszükséglet, és senki sem tudhatja ma még, hogy mi is lesz majd belőle? A napi panaszok e szférában ugyanolyan gyakoriak, mint az egészségügyben s csak az lehet vigasz, hogy végső soron ugyanazon miniszter hátán csattanhatnak ezen sirámok következményei is. Apró vigasz lehet számára, hogy februártól új kormánybiztos lett felelős azért, hogy a NAT végre tényleg elkészülhessen:
- http://eduline.hu/kozoktatas/20190118_Hajnal_Gabriella_kerettanterv_miniszteri_biztos
- https://hvg.hu/kultura/20190118_Uj_miniszteri_biztost_neveztek_ki_az_alaptanterv_elkesziteséhez_ismeros_arc_kapta_a_feladatot

/Átalakítás miatt zárva. Közoktatás. HVG. Jan. 31./

<https://444.hu/2019/02/02/leszamolna-a-matekdefiniciok-bemagoltatasaval-az-uj-alaptanterv>

https://hvg.hu/itthon/201905_kozoktatas_natvita_halogatas_atalakitas_miatt_zarva

<https://merce.hu/2019/01/12/diakok-szembesitettek-a-helyettes-allamtitkart-a-felsooktatas-helyzetevel-az-educatio-kiallitason/>

http://eduline.hu/kozoktatas/20190108_uj_NAT_Maruzsa_Zoltan

Négy olyan területet tekintetünk röviden át, amely külön-külön is milliók sorsát minden áldott nap érintheti, s meglehetősen elgondolkodtatók azok a tanulságok, amelyek e területek sorsának alakulásáról leszűrhetők. Késlekedés, kapkodás, túlzásba vitt propaganda és a teremtő pusztításnak inkább csak az utóbbi fázisa, azaz a pusztítás a jellemző. A korábban működő alrendszerek jól-rosszul történt funkcionálását pénzmegvonással, átszervezéssel, átfogó személycserékkel, nevetséges ideológiákkal előbb tették kevésbé működőképessé, mint mielőtt

még az új rendszer működni kezdett volna. Az eredmény? Sem-sem. Sem a régi nem működik, sem az új. Történetileg nézve ez az állapot korántsem újdonság, szinte kivétel nélkül így járt valamennyi voluntarista rendszer, amely annak ígézetében kezdte meg a működését, hogy mindig mindenben és kényszeresen újat szeretne produkálni.

Vannak viszont olyan területek, ahol a frissen kialakított kormányzati elképzelések a többiekhez mérten gyorsabban kaphattak maguknak teret. Ezeknek a tanulságait is fölöttébb érdemes szemügyre vennünk.

2.2. Offenzívák a kultúra világában

Két korábbi összegzésünkben egyre nagyobb figyelmet fordítottunk a tavaly kibontakozott, ú.n. „kultúrharc” folyamányaira, s ebben a legelső negyedévben is bátran jelenthetjük, hogy ezen a fronton a kormányzati holdudvar számos győzelmet tudhat a magáénak. Bevalljuk, hogy annyiféle metszetben, területen folyik ez a kultúroffenzíva, hogy e sokszínűséget nem is vagyunk képesek teljesen átlátni. Annyit viszont már megértettünk, hogy e heroikus küzdelem legfontosabb eszköztárát azonosítani tudjuk, és nagyjából három - egymással egyébként össze is kapcsolható – stratégiai eljárását bemutatjuk. Az e területen tevékenykedők az alábbi eszközöket felváltva használják: kisajátítás, párhuzamos intézmények teremtése és a leplezetlen rombolás. Néha összezavarodnak a dolgok, ezért jobb, ha mind a három eljárást konkrét példák segítségével igyekszünk megvilágítani.

A kisajátítás úgy megy végbe, hogy a meglévő intézmény legfelsőbb vezérkarában gyors személycserék révén az adott objektumot, fórumot, szervezetet pillanatokon belül lehetséges teljesen másféle elvek, értékrendek mentén működtetni. Ez történt pl. tavaly a Figyelő c. hetilappal (mára nagyjából el is bukott ez a projekt), s az idei tavaszon a Petőfi Irodalmi Múzeummal. Ez utóbbi sorsa egyébiránt tankönyvszerűen ment végbe (már amennyiben lesz szükség olyan tankönyvekre, hogyan is kell valamit a velejéig tönkre tenni). Először a volt igazgatót kell ellehetetleníteni a házi/kormányzati sajtó személyre szóló kampányával. (Ez történt Pröhle Gergővel.) Majd a helyére kell tenni olyasvalakit, aki garantáltan élharcosa lesz az Új Irányvonalnak. Demeter Szilárd is Erdélyből - közelebről pedig Székelyföldről - jött, s korábban Tőkés László brüsszeli sajtófőnöke volt. (Érdemeiről és korábbi életútjáról pontos képet ad a „Kovács és a kapuőr” c írás. Magyar hang. Febr. 8.)

Hasonló folyamatokat a magyar média egészében már régóta megfigyelhettünk, itt azonban a kisajátítás ezen a tavaszon újabb, minden korábbit felülmúlóan hatékonyak tetsző fázisához érkezett. 2017-18 során magabiztosan és ellentmondásokat nem tűrően sikerült Fidesz-közeli tulajdonosok kezére játszani a vidéki média egészét, s még a maradék bulvármédiák jó részét is. Így azonban túl sok lett az éhes és állandóan pénzt kérő száj, s a sok fórum egységes kórusává szervezése is némi nehézségekbe ütközött. Ezért aztán az egész médiavilágot célszerűbbnek látszott Mészáros Lőrinc átláthatatlan cégbirodalmába beépíteni. Mégpedig igen racionális módon. Létrehozták a KESMA-t, a Közép-európai Sajtó- és Média Alapítványt, ahová a friss „tulajdonosok” önként beadták az általuk nemrégiben birtokba vett lapokat, orgánumokat, fórumokat. A részletek felől lásd: *Coming Out. Oligarchák egymás között*. HVG: jan. 31. Továbbá:

https://index.hu/kultur/media/2019/03/08/fideszes_media_kozpontositás_kesma_vallalatcs_oport_meszaros_lorinc/

A nem éppen kritikus hangvételű Wikipedia-szócikk mellékletéből pontosan kiolvasható, hogy kiknek kellett a közösbé beadniuk a saját szerzeményeiket:

https://hu.wikipedia.org/wiki/K%C3%B6z%C3%A9p-eur%C3%B3pai_Sajt%C3%B3_és_M%C3%A9dia_Alap%C3%ADtv%C3%A1ny

Az idei tavaszi fejleményekhez tartozik az is, hogy az Alapítvány működtetésével lehetnek némi gondok, mert a vezetője februárban lemondott és csak március végére sikerült az élére új vezérigazgatót találni, Hiába...nagy cég, nagy gond...Magával az új mamut-képződménnyel ezer és egy dolga lenne legalább három-négy főhatóságnak, mert a jogi háttérre tucatnyi sebből vérzik. Négy hónap elteltével viszont úgy látni, hogy egyikük sem fog tenni semmit sem. <https://mfor.hu/cikkek/vallalatok/ugy-nez-ki-torvenyt-sert-a-fideszes-mediaalapitvany-de-a-hatosag-felol-mehet-a-dolog.html>

A párhuzamos intézmények teremtésének szándéka lényegében 2010 nyara óta megfigyelhető a hazai kulturális és szellemi élet számos területén. Kicsiben is, nagyban is. Ilyenek voltak korábban már Matolcsy százmilliárdokkal megtámogatott, alternatív közigazdászok alapítványai, a Veritas Intézet és még száz másféle erőfeszítés gyümölcsei. Az idei tavaszon is látványos újdonságokkal ismerkedhettünk meg. Ezek közül két példán érdemes egy-egy bekezdés erejéig eltűnődnünk. Az egyik a Magyarországi Intézet, amelynek szakmaiságát egy, a KSH szakmai osztálya éléről ide kinevezett igazgató fogja garantálni. Eme újszülött feladata leplezetlenül a hiperaktív új miniszter, Kásler Miklós által fémjelzett

romantikus történelmi látásmód tudományosságát lesz hívatott igazolni. Kapott is erre azonnal 800 millió forintot a kormánytól. (A kutatóintézeti viszonyokat a saját vezetői tapasztalatai alapján jól ismerő Kenesei István egy átfogó esszében foglalta össze mindazt, aminek kiváltására ezt az újdonságot létrehozták. Kenesei István: *Olyan világ jön... A Magyarországról Intézetéről*. ÉS: jan. 18.)

A másik újszülött a nemrégiben felállított Emlékbizottság, amelynek feladat lesz a rendszerváltás harmincadik évfordulójának méltó megünneplése. A felhasználható források és ünnepi események kellő színvonalú és elfogulatlan lebonyolítását olyan szaktekintélyek fogják biztosítani, mint a nyugalmazott kormányfő, Boross Péter, továbbá Lezsák Sándor, Kónya Imre és legfőképpen: Schmidt Mária. A teljes személyi összetétel - Kövér László¹ vezetésével - híven tükrözi mindazt, amit önmagukról utólag elképzelnének:

https://hvg.hu/itthon/20190110_30_eves_lesz_a_rendszervaltoztatasi_egyoldal_u_emlekbizottsag_alakult; <https://www.magyaridok.hu/belfold/harminc-eve-szabadon-3845165/>

Az USA-ból hazatelepült és e kormánnyal sokáig igen jó viszonyt ápoló Tőkés Rudolf egy szenvedélyes kisesszéjében meggyőzően bizonyította be, hogy ez az Emlékbizottság már a legelső dokumentum kiadásával igazolta azt a gyanút, hogy megint aktuálpolitikai célú és nagyszabású történelemhamisítás van készülöben. (*Tőkés Rudolf: Retusált történelem*. ÉS: jan. 25.) Mondhatnánk, hogy mindez nevetséges és nem érdemel egyetlen szót sem, s elvileg ez így is lenne, másfelől viszont rengeteg pénz megy el fölöslegesen, amikor ugyanezen szférákban filléres gondokkal küzdenek. Van az ünnepi bizottságnak saját fészbuk-oldala is, érdemes átnézni // <https://www.facebook.com/30eveszabadon/> // eddig olyan, mint egy Schmidt Mária hirdetési felület, igaz, az ajánlott partnerek is övele kezdődnek és a Fidelitással folytatódnak.

S a rombolásról is érdemes még egy-két bekezdést szólnunk. Egy következő, hosszabb alpontban fogjuk áttekinteni az MTA ellen folytatott támadások tavaszi történetét, amiből viszonylag pontosan megérthető lesz az a fajta stratégia, amikor sem a kisajátítás, sem pedig a párhuzamos intézmény-teremtés nem hozza meg a maga várt eredményét. Egyetlen bekezdés erejéig viszont ide tartozónak véljük mindazt, ami az idén a tao-pénzek szélhámoskodásával az a független és alternatív színházak sorsával történik. Még a tavalyi év végén beígérte a kormány, hogy rendet rak a tao-pénzek területén, mert túl sok visszaélés történik. (Az ügy

---

¹ A Bizottság társelnöke pedig az a Gulyás Gergely lesz, aki legfeljebb óvodás lehetett a megünneplésre hívatott események idején...

lényegét majd a gazdaságról szóló, nagyobb fejezet keretei között fogjuk elmesélni.) Mindenki azt hitte, hogy a sport-százmilliárdokról lesz majd szó. Ehhez képest, ott helyreállt a „rend”, a színházaknál viszont éppen az a szegmens fog elhalni, amelynek szellemisége a legtávolabb volt a jelen kurzus kultúra-felfogásától. S mindez megtehető azért is, mert valóban akadt egy-két olyan produkció, amelyek visszaéltek a tao-teremtette lehetőségekkel: Ld:

<https://privatbankar.hu/vallalat/mindenkinek-faj-a-kultur-tao-megszuntetese-324909>

[;https://merce.hu/2018/12/29/a-kulturalis-tao-rovid-tortenete/;](https://merce.hu/2018/12/29/a-kulturalis-tao-rovid-tortenete/)

<https://g7.hu/kozelet/20180125/kozel-hat-milliard-forint-kozpenzt-zsebelt-be-a-szinhazas-tao-machinator-kornyezete/>

A tao-támogatás léte, megszüntetése, szűkítése teljesen eltérő módon érinti az egyes színházakat. A nagyobbak kevésbé függték tőle, mert volt és van nekik stabilabb önkormányzati háttérük. A kisebbek és kísérletezőbb kedvűek viszont elemi ódon függenek ettől a lehetőségtől. A színházi világot belül alaposan megosztó helyzetről alapos körképet adhat az alábbi dokumentum: színházi vezetők nyilatkoztak a tao-érintettségükről:

<http://szinhaz.net/2018/04/28/hogy-tetszik-onnek-ez-a-rendszer/>

A sporttámogatások világában mindez ezerszer nagyobb összegekkel és szabálytalanságokkal zajlik, ezekről már komplett adatbázisok is böngészhetők, ezért e mostani alpontunk egyszerre lehet kellő illusztrációja annak is, ahogyan és ahol a kormányzati offenzíva eredményesen folytatódik, meg annak is, ahol mindezen eszközök leginkább a rombolást szolgálják. Az alábbi helyen a sporttal kapcsolatos, legkirívóbb visszaélések adatai tanulmányozhatók:

<http://k-monitor.hu/adatbazis/cimkek/tao->

[penzek?gclid=CjwKCAjwvuzkBRAhEiwA9E3FUvY0gChc_5ipMXMf11WUHRu1HWADZNkPVxqMtn-71jHa-ZhqfgbsOBoC8wkQAvD_BwE-](http://k-monitor.hu/adatbazis/cimkek/tao-penzek?gclid=CjwKCAjwvuzkBRAhEiwA9E3FUvY0gChc_5ipMXMf11WUHRu1HWADZNkPVxqMtn-71jHa-ZhqfgbsOBoC8wkQAvD_BwE-)

2.3.Egy különös háború: folyamatos aknamunka az MTA ellen

Előző negyedéves összefoglalónkban már részletesen áttekintettük a Palkovics kontra MTA-háborúskodás őszi/téli lépéseit, és akkor azt jóslgattuk, hogy ez a küzdelem még sokáig eltarthat. Nos, kevés esélyünk volt a tévedésre. Olyannyira tart ez a küzdelem, hogy még a mostani összegzőnk megírása során is, akár még naponta is figyelniünk kell a fejleményeket, mert nincs még most sem vége. Ez alkalommal nem fogunk megelégedni egy-két oldalas áttekintéssel, mert ahová ez a konfliktus fajult, abban sokkal több van, mint amit a felszínén

lehet látni. Először megpróbáljuk az idei első hónapok eseményeit kronologikusan összefoglalni.

- Január 17-én Palkovics miniszter összehívta az akadémiai intézetek vezetőit, de az MTA elnökét erre a találkozóra elfelejtette meghívni. Pedig...alapvető ügyekről esett szó. Megtudhatták, hogy április elsejétől csak úgy lesz pénz a kutatásokra, ha erre kifejezetten pályáznak, a pályázatokat az ITM fogja kiírni, s ezekre a témakörökre bárki más is pályázhat majd (többek között a kormányzat által korábban létrehozott és egyéb költségvetési forrásokkal a hátuk mögött már biztosan működő ellenintézmények is... Ez igen kedves és előzékeny gesztus, főleg úgy, hogy ezek az összegek eredetileg csak az MTA intézményeit voltak hívatottak finanszírozni.) Magyarán, ez a találkozó része volt annak, amivel Palkovics már korábban is kísérletezett: megpróbálta megbontani az MTA egységét úgy, hogy az intézetek és az MTA vezető testületei között teremtsen mesterséges érdekellentéteket.
- A kiszivárgott részletekből az is egyértelművé vált, hogy a társadalomtudományok lesznek az új szisztéma nagy vesztesei, ezzel pedig újabb belső megosztási lehetőségeket sikerült megnyitni.
- Az elképzelés talán ott feneklett meg, hogy az akadémiai hálózat dolgozói létrehozták az ADF-et (akadémiai dolgozók fóruma), amely pillanatokon belül képes lett tömeges jellegű akciók megszervezésére is. Február 12-én például nagy feltűnést jelentő étláncot szerveztek az Akadémia épülete köré, amely az egész főváros számára is átláthatóvá és felfoghatóvá tette, hogy mi is készül.
- Ettől kezdve nemcsak a hazai, hanem a nemzetközi média is megkülönböztetett figyelemmel kezdte követni, mi is történik Magyarországon a kutatói szabadsággal. És nem volt nehéz megtalálni a kapcsolatot a hosszabb ideje tartó CEU-botrány és egyéb értelmiségellenes akciók között.
- Február 26-án még az MTA elnöksége úgy döntött, hogy a Lovász László elnök és szűkebb csapata tárgyalásai során az Akadémia semmiképpen se egyezzen bele a kutatóintézeti Hálózat leválasztásába.
- Március 8-án viszont az elnök és Palkovics közös nyilatkozatából azt lehetett kiolvasni, hogy az MTA mégis csak meghátrált és beletörődött a hosszabb távon történő felszeletelésbe. Mintha mégis Palkovics győzött volna.
- Három nappal később az MTA részéről a tárgyaláson részt vevő hatok levélben próbálták megmagyarázni az ADF számára azt, hogy az adott helyzetben nem nagyon

volt más választásuk. <https://mta.hu/az-mta-es-az-itm-kozotti-koltsegvetesi-vita/az-mta-targyalodelegaciojanak-levele-az-akademia-kozossegehez-109472>

- Március 21-én újabb, a korábbiakhoz képest sokkal nagyobb tömegeket megmozgató tüntetésen tiltakoztak a „Menet a tudományért” -elnevezésű demonstráción a Belvárosban. Ugyanezen a napon az MTA Elnöksége is ülést tartott és Palkovics Lászlóval egyezkedett a további teendőkről...<https://kepek.444.hu/2019/03/21/mi-marad-az-mta-bol-a-kutatoik-nelkul-ujra-tuntettek-a-kormanyzati-letamadas-ellen>
- A március 21-ei elnökségi ülés után kiadott közlemény hangvételéből is a csata folytatására lehet következtetni. https://mta.hu/mta_hirei/az-mta-kozgyulese-donthet-az-akademia-kutatoitezet-halozatarol-109506. Egyelőre itt tart a küzdelem, s most még abban bizakodnak, hogy a májusi akadémiai közgyűlés még az egész folyamattal szemben képes lehet vétót emelni. (E sorok írói kevésbé osztják ezt az optimista víziót.)

E vázlatos krónikához csatoljuk azt a netes gyűjtést, amelynek tételeiből az egyes stádiumok háttere igen alaposan megismerhető. Az összeállítás időrendje a gyűjtés végétől olvasandó:

<https://qubit.hu/2019/03/26/a-tudomasul-vetel-nem-jelenti-azt-hogy-az-mta-el-is-fogadja-a-kormany-terveit>

<https://merce.hu/2019/03/22/lojalis-e-vagy/>

<https://merce.hu/2019/03/21/palkovics-ismet-az-mta-melletti-tuntetes-elott-jelent-be-engedmenyeket/>

<https://g7.hu/kozelet/20190311/az-mta-megcsonkitasanak-egy-lehetseges-magyarazata/>

<https://g7.hu/kozelet/20190307/azzal-altattuk-magunkat-hogy-velunk-ezt-nem-lehet-megcsinalni/>

<https://g7.hu/kozelet/20190305/nehany-egyszeru-tanacs-az-akademia-atszervezeséhez/>

https://nepszava.hu/3026013_lovasz-laszlo-nem-cafolom-hogy-zsarolnak-minket

https://index.hu/techtud/2019/02/18/alapitvanyi_tulajdonba_akarja_venni_a_kormany_az_akademia_vagyonat/

<https://444.hu/2019/02/18/ugy-tunik-a-kormany-egyszeruen-allamositani-akarja-az-mta-500-milliardos-vagyonat>

<https://444.hu/2019/02/12/az-akademia-nem-fogadta-el-a-kormany-jatekszabalyait>

<https://444.hu/2019/02/12/ezt-mar-tenyleg-nehez-elhinni-a-ceu-utan-szechenyi-magyar-tudomanyos-akademiajat-is-a-levesbe-apritana-a-kormany>

<https://444.hu/2019/02/12/az-evtized-tuntetese-egy-csomo-finom-ember-probalta-elmagyarazni-az-oket-eppen-eroszakkal-kirabolo-suttyoknak-hogy-ez-miert-nem-jo-dolog>

https://index.hu/aktak/mta_alapkutatas_kormany_palkovics_laszlo_tudomany_kutatok_innovacios_es_tecnologiai_miniszterium/

<https://merce.hu/2019/02/12/nemet-mondott-a-kutatohalozatok-ellehetetlenitlenisere-az-mta-elnoksege/>

<https://merce.hu/2019/02/12/a-tudomanyos-akademia-leteert-tuntetnek-percrol-percre-a-mercen/>

<https://merce.hu/2019/02/09/az-mta-tragediaja/>

<https://qubit.hu/2019/02/04/ertsek-meg-a-kutatok-hogy-ki-dirigal-az-akademiai-dolgozok-foruma-szerint-ezt-uzeni-a-palkovics-terv>

A rövidebbre szabott esemény-ismertetés után érdemes nyomába erednünk a konfliktus egymásra épülő szintjeinek értelmezésére. A felszínen úgy tűnik, mintha a következő kérdések körül forgott volna a vita:

- Az első negyedév pénze a tét, mert a miniszter ezt mondva csinált okokkal magyarázva zároltatta. (A szóban forgó 28 md legfeljebb másfél százaléka annak a portfóliónak, ami a Palkovics-féle minisztérium rendelkezésére van bízva.)
- A pályázatadási kényszerrel lényegében teljesíthetetlen feltételek elé állította az egyes intézeteket.
- Az MTA vezető testületeinek semmibe vételével szándékosan sértegette Palkovics az akadémiát, mintha szimpla bunkóság lenne az igazi gond. (bunkó...hát...és a többi? Csupa Németh Szilárd és Kósa Lajos... Ki lett volna jobb?)
- Az Akadémiai különféle szervezeti egységeinek szándékolt szembeállítását már komolyabb érv, de az az igazság, hogy az érintettek számára ez az eljárás nem lehetett különösebb újdonság.
- Palkovics eleve teljesíthetetlen határidővel kívánta megoldani az intézetek tevékenységének átvilágítását. (Idővel kiderült, hogy ez is legfeljebb időhúzásra való ürügy volt, mert a tényleges döntések megformálásakor az átvilágítás már szóba sem jött.)
- A hivatalos indoklás szerint az akadémiai kutatóhálózattal az lenne a legfőbb baj, hogy nem járulnak hozzá az országnak, közelebbről a magyar gazdaság innovációs megújulásához. (Eme érvelés tarthatatlanságát néhány szakíró komolyan vette és ki is mutatta, hogy ez a vád teljes félreértésen alapuló mükifogás.)

E féltucatnyi érv leginkább arra lehetett megfelelő, hogy a vitára kívülről rálátó érdeklődőket el lehessen látni mindennapos mondanivalókkal. Mindezt azért lehetett megtenni, mert valamennyi tartalmazott valami racionális félígazságot, és a végtelenségig lehetett velük takargatni a mélyebben rejlő okokat. Merthogy az nem kétséges, az imént felsoroltokhoz képest sokkal nagyobb tétekre menő ütközetről lenne szó.

A mélyebben fekvő körülmények vázlatos listájáról:

- Valójában szó sincs arról, hogy mindez Palkovics miniszter magányos partizánharca lenne, s az ő érveinek e csatában bármiféle szerepe lehetne. Sokkal inkább illeszkedik mindez abba az évtizedes folyamatba, amelynek keretei között a kormány az élet minden területén megpróbálja **felszámolni az autonómiákat**. Ez a sorozat már 2011-ben elkezdődött az iskoláknak az önkormányzatoktól történt elvételével, majd folytatódott - és még mind a mai napig tart – a civil szerveződések elleni hajszával, s később a CEU elleni nagysikerű hisztériával. A végjátékban az MTA többszörösen is szimbolikus test, s ha ezt a kétszáz éves intézményt is sikerül térdre kényszeríteni, abból a maradék is pontosan tudni fogja a sorsát.
- E kormányzati politika mindinkább bevallottan, sőt büszkén vállaltan populista karakterekkel megáldott szellemiségű tevékenység. S tagadhatatlan az is, hogy e divatnak mostanában világszerte komoly keletje van. Eme újpopulizmus egyik közös jellemzője az **elitellenesség**, s az értelmiségi elitet leginkább szimbolikusan is megjeleníteni képes intézménye éppenséggel maga az Akadémia. A hazai társadalmi tagozódásban ugyan hihetetlenül magas a presztízse, de a többség mindig is magától nagyon távol élő/létező világnak fogja fel, inkább tekinti valamiféle misztikumnak. Aminek a létéért soha nem fog semmiféle kockázatot vállalni. (Hiszen ők sem vállaltak őrte sem semmit, amikor ő volt bajban munkavállalóként.) Szóval, az Akadémiát támadni tiszta haszon, mert nem fognak érte tízezrek az utcára menni.
- Az MTA sorsa **csak az értelmiségnek fontos**, ők meg amúgy is mindenért hóbörögnek. Közöttük is **a legveszélyesebbek a társadalomtudományi értelmiségiek**, mivel ezeknek a kritikai elemzése naponta beleütköznek a politika döntéseibe, és keresztezik a legszebb kormányzati szándékokat is. Egyszóval, ha ennek az átalakulásnak a legnagyobb vesztesei a szociológia, politológia, filozófia, irodalomtudomány stb. lesznek, akkor az tiszta haszon, már megérte kivéreztetni őket. Egyébként is, milyen alapon élveznek évtizedek óta kivételezett egzisztenciális biztonságot? Az új rendszerben nem baj, ha megszűnik a közalkalmazotti biztonságuk, legfeljebb megtanulnak végre engedelmeskedni.
- Egyébként is, évek óta kísérletezett a kormányzat azzal, hogy **a hagyományos (értsd: NER előtti) értelmiségi világgal szemben párhuzamosan kiépítse a maga szellemi műhelyeit**, fel- és kinevelje az új NER-értelmiséget. 2010 után óriási anyagi és szervezési erőfeszítésekkel teremtettek másfajta színházat, alapítottak újabb újságokat,

folyóiratokat, indítottak rádiókat, tévéket, állítottak fel hangzatosabbnál hangzatosabb intézeteket, szerveztek ellen-egyetemeket - és az eredmény több mint siralmas. Újságjainkat senki sem olvassa, tévéket nem nézik, színházaink konganak az ürességtől, újabb és újabb intézeteink milliárdokért kutatják a magyarságot, de nem találják sehol sem, (igaz, mi meg a milliárdokat nem találjuk), folyóirataink elbuknak, egyetemeink diplomáit nem veszik komolyan, és még sorolhatnánk a kidobott milliárdok sanyarú sorsát. Magyarán, nem sikerült az a stratégia, hogy előbb-utóbb csak a MI intézményeink jelentik a magyar kultúrát. Csak a mieink. Nincs más megoldás hátra, tönkre kell tenni, ki kell nyírni az összes maradványt, mindent, amit a Sötét Múlt ránk hagyott. (A Sötét Múlt is mi szeretnénk lenni.) És ennek a szellemi szféra-maradványnak több mint vitathatatlan, hogy az MTA az elsőszámú bástyája.

- S végül, egy ma még távoli, ám meglehetősen sorsdöntő tényező. 2020 után az uniós pénzek leosztása gyökeresen más alapokon fog történni, mint eddig. **A korábbiakhoz képest sokkal nagyobb jelentőségű szempont lesz a versenyképesség, az innováció.** Ami egy más olvasatban azt jelenti, hogy az uniós pénzek megpályázásában és elosztásában kénytelen lenne a NER nagyburzsoáziája osztozni a mai tudományos elittel, ezen belül meg leginkább az MTA-val és az intézeti hálózati vezérkarokkal. Márpedig, az elmúlt évtizedben a Fidesz vezérkara azt tanulta meg, hogy az uniós pénzek szétosztásában nem osztozunk senkivel sem. Részben azért, mert ez a pénz eleve a miénk. Részben azért, mert nem szeretnénk, ha mások is beleláttnának az osztogatás szerkezetébe, az elvégzendő munkába. A végén sajnos amúgy is osztoznunk kell, de akkor legalább mi mondhatjuk meg, hogy mennyiből is.

Viszont...sajnos elfelejtettük Lőrincet, Garancsit, a Tiborczy-gyereket, meg a többiekét még időben akadémiakussá kinevezni, ez nagy hiba volt. (Mocsaiból is csak professzort csináltunk. Legalább Kósa Lajost még kipróbálhatnánk itt is.) S mindez nem tréfadolog, lehet, hogy ezúttal is ezermilliárdokról lesz szó, ráadásul előre láthatóan sokkal kedvezőtlenebb világgazdasági klímában, forrásszűkés időkben. Ha ezt a szempontot is figyelembe vesszük, akkor már érthetővé válik az is, hogy Palkovics miniszter miért emlegette állandóan az MTA kapcsán az innovációt, mint elsőszámú kritériumot?

Az általunk most felvázolt féltucatnyi tényező természetesen egymást kiegészítő, és szorosan egybe kapcsolódó módon értelmezendő. S ahogyan e háborúskodás zajlott, időnként hol ez, hol amaz az összetevője lehetett éppen domináns jelentőségű. A magunk részéről a stratégia pilléréinek az első (az autonómia-ellenesség) és az utolsó (azaz, az uniós

pénzek jövője) elemeket véljük meghatározó fontosságúaknak. Mielőtt a további irodalom felsorolásába kezdenénk, érdemes azon is töprengeni, hogy a 2019-es év első három hónapja anyagának gyűjtése során kiugróan az MTA vs. Kormány-témakörnek lett a legszélesebb körű irodalma. A kronológia kapcsán bőséggel válogattunk a fordulatokra szinte azonnal és bő terjedelemben reagáló portálok írásaiból.

A mélyebben található okok felfejtésénél azonban a hetilapok közleményei jelentették a legnagyobb segítséget. Január elejétől március végéig több mint félszáz hasznos és tovább gondolható írást archiválhattunk e témakörhöz. (Úgy látszik, az értelmiségi közönség számára ez a konfliktus lehetett az elmúlt negyedév legfontosabb eseménye. Végül is, róluk volt szó.)

E tengernyi anyagból ehelyütt csak a legfontosabb írások listáját közöljük:

Súlyos seb a tudománynak. 168 óra. Jan. 24.

Oszd meg. HVG: jan. 24.

Kiszorító. Olga Khavanova írása a hasonlóan zajlott orosz megoldásról. MnCS. Jan. 24.

Kenesei István sorozata az ÉS-ben az egész folyamatról átfogó kép:

- Az Akadémia végórái. És. Febr. 1.
  - Kivégzési szabályzat. És. Febr. 15.
  - Einstein igazsága. És. márc. 8.
- Élenjáró potenciál. MHang. Febr. 1.

Máról tegnapra. MnCs.febr. 8.

Bohócot csináltak az Akadémiából. MHang. febr. 8.

Csak, hogy lássák, ki dirigál. M hang. Febr. 8.

Havas Attila: vannak hamis próféták. És. Febr. 15.

Elvonási Tünetek. HVG. Febr. 14.

Végjáték az Akadémián /Forgács Bálint/ MnCS. Márc. 14.

A játszma vége. HVG. Márc. 14.

Kormány kontra Akadémia. MHang. Márc 15.

Zsarolás vagy blöff? MnCs. Márc 21.

2.4.Még egy siker: az oligarchák további erősödése

Akad még egy olyan kormányzati aktivitás, amelynek vidékén úgyszólván töretlen sikerekről tudunk beszámolni. Negyedévről negyedévre megfogadjuk, hogy „ezúttal utoljára írunk a kormányközeli nagyburzsoázia ügyeiről”, mert nem szeretnénk a

bulvársajtó szintjére eljutni. S aztán a sors mindig úgy hozza, hogy nem tehetjük meg e témakör mellőzését. Mindenekelőtt azért nem, mert a tovább élésük, töretlen virulásuk rendre összekapcsolódik olyan nagy jelentőségű gazdasági és/vagy politikai döntésekkel, amelyekről mindenképpen számot kell adnunk. Egyszóval, e maroknyi, egy-két tucatnyi ember/vállalkozó körül mindig kivételesen fontos dolgok történnek.

Ezen a tavaszon is így volt. Továbbá a hazai médiumokban is tapasztalható egy igen fontos elmozdulás, mert az utóbbi időben e szűk csoport kapcsán egyre gyakoribbak lettek a számszerű és tényekre alapozott elemzések, az egyes vállalkozói körökről való tételes beszámolók. S talán e jelenségtől nem függetlenül, megszorodtak a jelenség mélyebb rétegeit kereső és leíró tanulmányzerű közlemények is. Nem érdektelen akár az elmúlt negyedév alapján sem összefoglalnunk, hogy mit is tudhatunk e kivételezett társadalmi csoport születésének, működésének és újratermelődésének körülményeiről?

A kialakulásukról mind egyértelműbben állapítható meg, hogy személyekre lebontva is az új politikai osztály kegyéből és jóindulatából léteznek, na nem feltétlenül öncélúan. A hatalmat gyakorló klán mintegy a maga politikai beágyazottsága biztosítékaként igyekszik folyamatosan karban tartani, ellenőrizni és mozgatni a nagyon is átlátható méretű csoportot. Azt nem lehet még tudni, hogy e viszonyrendszerben mit hozhat a jövő, de azt igen, hogy a jelenlegi felállásban a gazdasági elit fölött a hatalmi osztály szoros kontrollt gyakorol, és az újratermelődés forrásait is gondosan kézben tartja.

(Piti Zoltán-kutatásokra alapozva alig ezer főnyire teszi ezt a csoportot: https://nepszava.hu/3028784_magyarorszagon-egy-nyolcszaz-ezer-fos-szuk-csoport-kezeben-osszpontosul-a-vagyon-pitti-zoltan-kozgazdasz Szalai Erzsébet pedig egy minapi esszéjében mutatta ki, hogy ez a réteg nem feltétlenül egyedüli bázisa a jelen Fidesz-uralomnak, hanem az 1990 után a hazánkba betelepült multinacionális tőke képviselőivel rejtett szövetségben lényegében foglyul is ejtette a magyar tulajdoni rend nagy részét. https://hvg.hu/itthon/20190322_szalai_ersebet_fidesz_es_hatalom_konvertalasa

A 168 óra c. hetilap egy idei korai számában szokatlanul nagy terjedelmű, tíz oldalas összeállításban kereste e réteg változásainak titkait. Kristóf Luca elitkutatásai segítségével mutatták ki, hogy a nagyon gazdagok soraiban az elmúlt években olyan drámai erejű változások zajlottak, amelyeknek indíttatása egyértelműen a kormányfő legszűkebb személyi környezetéből származó mozgássor. /*Régi és új gazdagok. Átírta a NER a legvagyonosabbak listáját.* 168 óra, jan.31. 10-20.o./ S még a mélyebb elemzések is mind a mai napig újra meg

újra kutatják a Simicska-birodalom tavalyi széthordásának körülményeit, mert ennek részleteiből hihetetlenül fontos összefüggéseket lehet megtudni ennek az ezres és igen zárt világnak a belső mozgásaiból. <https://444.hu/2019/01/13/feltarul-simicska-bukasanak-titkos-tortenete>

Lényegében hasonló szerkezetű folyamatok kezdődtek meg Andy Vajna halála után is, a HVG január 24-ei számában egy egész oldalas cégtérkép mutatja be az öt ágazatban működő (média, ingatlanforgalom, szerencsejáték, szépségipar és pénzügyi befektetések) legfontosabb 27 // cégérdekeltség további lehetséges sorsának irányait. S persze, az Örök darab: Mészáros Lőrinc, akinek céghálója naponta a pókok hálójához hasonlatos alakzatban terjeszti ki befolyását - lényegében mindenhová. A gazdasági szakírók időről időre megkísérlik számba venni birodalmának pillanatnyi terjedelmét, nincsen könnyű dolguk: https://hvg.hu/gazdasag/201905_oligarchak_egymas_kozt_cegvilag_meszaros_lorinc_coming_o_ut

Talán egy közbevetést még megérhet annak firtatása, hogy e csoport valóban megérdemli-e a „nagyburzsoázia” - minősítést, mert eddig mintha híján lenne a polgárosodás egyik legfontosabb attribútumának: a mintateremtő magatartásnak. Legalábbis, a magyar történelem korábbi korszakaiból, valamint a nyugati fejlődésből következő mintateremtő, mértéket, ízlést, társadalmi felelősséget vállaló magatartásnak mindenképpen. Lehet persze azt is mondani, hogy a rossz minta is minta, s ha egyelőre csak annyi telik Csányitól Hernádiig, Csák Jánostól Garancsiig, hogy a felcsúti VIP-páholyban jötevőjükkel együtt köpködik a szotyolát, akkor ez lehet az öntudatlanul is követésre méltónak gondolt minta.

Az elemzések egy része felemlíti, hogy a top 100-ban akadnak még néhányan, akik 2010 előtt szerezték vagyonukat, s valóságos piaci verseny feltételei közepette gazdagodtak meg. Az újak azonban csak annyiban ismerik a versenyt, amennyiben ez a verseny a Központi Kegye megszerzéséért zajlik. S ebben az értelemben e vagyonok legfőbb forrása a járadékvadászat, ami a gyors meggazdagodás lényegében a nagy jövedelem-termelő források kiérdemlése miatt zajlik. Egy-két oldallal odébb majd egy konkrét területen friss, idej példákkal fogjuk igazolni ezt a folyamatot, most még szükséges hozzá illeszteni négy-öt, egymással szorosan összefüggő feltétel fennállását:

- Mindennek a lelke a pályázati rendszer, amely először is a külső forrásokhoz való hozzáférés legalitásának a látszatát hívatott megteremteni.

- A pályázónak eleve kell rendelkeznie belső információkkal, ezért a döntési helyeken feltétlenül megbízható beltagnak kell ülniük.
- A közbeszerzésen megkapott megbízást minél előbb „kiemelten fontos beruházással” kell minősíteni, mert így kerülhető el számos későbbi kellemetlenség. (Környezetvédelmi szabályok betartása, civil kontroll, adatok nyilvánossága, versenytársak hiányának szimulálása stb.)
- A rendkívüli engedélyezési eljárás birtokában a mégis előforduló pereskedések előbb-utóbb átfordíthatók a ’kormány kontra kormány szerv’-típusú konfliktussá, ahol is garantált lesz az ügy „kedvező elbírálása”.
- S ez a legfontosabb magyarázata annak, hogy a sokszáz, nyilvánvalóan korrupciós ügy miért nem juthat el a bírósági fázisig.

Az imént leegyszerűsítetten összegzett ügymenetnek az államigazgatáson belüli útvesztőit egészen ritkán olvasható alapossággal összegzi a Magyar Narancs egy tényfeltáró riportja: *A NER napszámosa. Kiemelt kormányzati beruházások gyors engedélyezése*. Szalai Anna. MnCS. márc. 14.

További írások a hazai oligarcha háttéréhez:

Jó reggelt, EU! Brüsszel megvizsgálja a kötvénybizniszt. MaHang. Febr. 1.

<https://g7.hu/podcast/20190112/a-klienturaepites-a-joleti-allam-resze-lett-magyarorszagon/>

[https://hvg.hu/kkv/20190205 Allami cegek es a kozbeszerzesek nagy nyertesei szorjak a taosza zmilliokat](https://hvg.hu/kkv/20190205>Allami_cegek_es_a_kozbeszerzesek_nagy_nyertesei_szorjak_a_taosza_zmilliokat)

https://hvg.hu/gazdasag/201905_oligarchak_egymas_kozt_cegvilag_meszaros_lorinc_coming_o_ut

[https://hvg.hu/kkv/20190326 A kormány kiállított egy 300 milliárd forintos bianco csekket](https://hvg.hu/kkv/20190326/A_kormany_kiallitott_egy_300_milliard_forintos_bianko_csekket)

konkrét ügyekről:

<https://444.hu/2019/03/27/orban-testverenek-ke-t-birkozo-ismerose-is-feltunt-a-nav-nal-fontos-szerepben>

<https://merce.hu/2019/01/13/tgm-kifele-mondta-a-var/>

<https://444.hu/2019/01/13/feltarul-simicska-bukasanak-titkos-tortenete>

<https://blog.atlatszo.hu/2019/02/tovabbra-is-titkolja-az-elios-ugyrol-szolo-olaf-jelentest-a-kormany-es-az-ugyeszseg/>

<https://444.hu/2019/02/13/a-kormany-tenyleg-elengedi-az-elios-fejleszteseinek-unios-tamogatasat>

<https://444.hu/2019/02/15/orban-megsem-vagja-le-az-aranytaot-tojo-tyukjat>

<https://atlatszo.hu/2019/03/04/tiszakecsketol-bulgarian-at-dubajig-igy-lett-sziji-laszlo-a-ner-egyik-legfontosabb-uzletembere/>

<https://24.hu/belfold/2019/03/08/sesztak-miklos-szolnok-penta/>

<https://444.hu/2019/02/13/a-kormany-36-milliardbol-folytatja-a-budai-var-atepiteset>

<https://blog.atlatszo.hu/2019/02/a-zaev-az-ute-uj-jegcsarnokat-dupla-aron-2-helyett-46-milliardert-huzza-fel/>

Szűkebben vett korszakunkban - 2019-ben – legalább három olyan nagy terület van, ahol e fenti folyamatok szinte lépésről lépésre, beruházásról beruházásra nyomon követhetők lennének, ha nem úgy kellene minden egyes esetben a médiának kiperelnie a legalapvetőbb adatokat is. E három terület közös jellemzői azok, hogy:

- mindegyiküknél százmilliárdokat meghaladó összegekről van szó,
- mindegyikük esetében többszörösen korlátozott bármiféle civil ellenőrzés lehetősége, holott valamennyi esetben közpénzekekről lenne szó,
- kivétel nélkül minden egyedi beruházás esetében rendszeres - olykor több éves - határidő-módosítások vannak, aminek következtében a végösszegek nem is hasonlíthatnak az eredeti szerződésben megállapítottakhoz,
- mindegyik beruházás háza táján fővállalkozókként ugyanazzal a néhány céggel találkozhatunk, akiknek tulajdonosai ugyanazok a személyek, akik a leggazdagabb top 50 közé az elmúlt néhány évben kerültek be.

A Liget-projektről ezúttal nem írunk, úgy tűnik, hogy a későbbiekben lesz még ezzel bőven dolgunk. Ezúttal talán elegendő annyit megjegyeznünk, hogy az eredeti 120 md helyett pillanatnyilag 325 md körül vannak a várható költségei. A részletekről ld.: *A dilettantizmus ünnepe. Helyzetjelentés a Liget-projektről. MnCS. Febr. 7. valamint: Újratervezés. Átrajzolják a Liget-projektet. Ma hang. Márc. 8.*

A Vári rekonstrukció esetében pedig reménytelen végösszegekről beszél, mert az egyes beépítendő területek, illetve a meglévők átépítése körül még teljes a zűrzavar, s itt is csak a százmilliárdok röpködnek a hírekben. Ld. bővebben: *Államvár. Várkapitányság. HVG. Jan. 17.*

Oda Buda. Kormányzati díszletek. HVG. Febr. 7. A múltat végképp visszaépíteni. Ma. hang. Febr. 8. Bontás alatt. Budavári palota sorsa. HVG. Márc. 28.

A továbbiakban megelégszünk azzal, **hogy a három terület közül az egyiknek a részleteivel bibelődve próbáljuk meg** az összkép szempontjából is roppantul jellemző összefüggéseket és alapvetően fontos ismereteket bemutatni.

2.5.A sportberuházások színes világa

Magyarország az idén négy olyan sportágban rendez világbajnokságot, amely hagyományaink alapján számunkra kifejezetten sikeresnek minősül. A vívás, az öttusa, a kajak-kenu és az asztalitenisz közül az első háromban termelt a százhusz éves olimpiai mozgalomban számunkra a legtöbb aranyérem, és a világbajnokaink neveinek felsorolása is napokig eltarthatna. Ez így eddig rendjén is van, ráadásul ezeken a vebéken lehet majd a 2020-as olimpiára részvételi kvótákat szerezni. Mi akkor a gond? Hát...például a tavalyi úszó vb emléke, ahogyan a költségei a Duna vízállásának iramát meghazudtolóan emelkedtek az eredeti 19 md-ról - ki tudja meddig is? Végelszámolás máig nem volt, s nem is lehet, mert még mindig vannak vitatott és be nem fejezett beruházások és egyéb tételek. S az eredeti összeg tüstént akkor ugrott több mint duplájára, amikor Garancsi cége is beszállt a késedelmes kivitelezésbe. Egyszóval, nincsen e hazában senki sem, aki megmondhatná, hogy mennyibe fog kerülni ez a négy vb. Azt azért könnyebb megjósolni, hogy a végső számla kiknek fogja a profitját gyarapítani.

Intő jelként ugyanis elegendő felidézni egy másik, a vb-knél is testesebb vállalás eddigi sorsát. Magyarország tavalyelőtt elvállalta az idei Maccabi-játékok megrendezését, ami egyfajta zsidó olimpia, 30 országból érkezik majd kétezeröttszáz sportoló, s még több kísérő; 29 sportágban mérik össze a tehetségüket augusztusban. A vállaláskor meghatározott összeg 2,1 md volt, a jelenlegi költségbecslés 30,5 md... (Van még hátra néhány hónap.) Az összeg nagyságrendjének érzékeltetésére említenénk meg, hogy a különbség éppen akkora, amekkora összeg miatt tart az MTA és a kormány közötti küzdelem - tavaly július óta. S hogy az örömünk teljes legyen, elvállaltuk a leglátványosabb és legdrágább világbajnokság megrendezését, **az atlétikáét**, 2023-ra, a jelen állás szerint 31,5 md forint költséggel, mert ehhez a vb-hez teljesen új létesítményeket kell létrehozni, feltehetően a Csepel -szigeten.

S a közvélemény az elmúlt évtizedben eleget hallhatott a stadionépítések kapcsán megmutatkozott pazarlások, határidő-csúszások milliárdjairól. Ezek a hangok elhalkultak, a

stadionok készen vannak - kivéve a központi, Puskás stadiont - s ma már csak az okoz gondot, hogy konganak az ürességtől és aránytalanul drága a fenntartásuk. Azt azonban örömmel jelenthetjük, hogy a folyamat mégsem állt le, hanem alakot változtatott. Ma már az egyes nagyobb városok uszodaépítkezései okán hallani hasonlóan botránnyos ügyeket, s nem is részleteznénk ezeket, legfeljebb ide írjuk néhány, folyamatban lévő beruházás induló és végső árait:

- Zalaegerszeg, uszoda 5,6 – 8,9 md,
- Sopron, uszoda 5 - 10,8 md,
- Vasas stadion 5,2 – 9,1 md,
- Szeged uszoda 4- 16,1 md,
- Szeged, akadémia 9,3 - 12,7 md,

Csak ennél az öt beruházásnál a költség-túllépések együttes összege szintén 27 milliárd körül van, azaz ezek is elérik az „akadémiai” mértéket. A különféle sajtótudósításokból, riportokból összeszedhető adatok szerint csupán a sportcélú beruházások terén ebben az évben is százmilliárdos összegekre rúghatnak a túlárazással, és az átláthatatlan alkuk keretei között kicsikart megoldásokkal szabaddá tett összegek. És akkor e mostani áttekintésünkben nem említettük az újból a helyére került tao-pénzek 125 milliárdját, valamint a költségvetésből eleve biztosított összegek sorsát. Mindössze annyit szerettünk volna bemutatni, hogy a sport világa az egyik olyan terület, amelynek túlffinanszírozása alapvetően az új vagyonos és szupergazdag magyar nagyvállalkozók termőföldjének egyik leginkább gyümölcsöztethető talaja. Volt és maradt is.²

Irodalom a sportpénzekhez: A Magyar Hang c. hetilapnak köszönhető, hogy heteken keresztül közölt sorozatuk segítségével tény-és összegszerű képünk lehet e fölöttébb kusza és szándékoltan zavaros szféráról:

- Újabb 2.8 milliárd közpénz a Makkabi játékokra. Jan. 4.
- Statisztika helyett propaganda. A világbajnokságok sportgazdasági hátteréről. Jan. 18.
- Újabb egyéves késés és egymilliárdos növekedés. Febr. 8.
- Uszodák építése se rossz biznisz. Febr. 8.
- Szeged: késve és drágább. Febr. 15.
- Belépett a politika és a pénz, kitört a háború. Eltűnő sportági milliók. Febr. 15.

---

² Muszbek Mihály adatai alapul véve, 2011 és 2019 között mintegy 2200 milliárd közpénz juthatott el a sportfinanszírozás világába.

- Piac helyett közpénz. Muszbek Mihály átfogó, két oldalas tanulmány a sport-tao-pénzek hétéves történetéről. Febr. 15.
- Fociarénáink harcban állnak. Márc. 1.
- Drágább lesz az uszoda, mint a sportközpont. Márc. 1.
- Háromszor lopja el. Tao-pénzek és NER-lovagok. MnCs. Febr. 7.

https://hvg.hu/gazdasag/20190322_Az_Orbankormany_Isten_segedelmevel_lefocizta_a_palyarol_a_teljes_europai_mezonyt

<https://atlatszo.hu/2019/03/19/keresheto-adatbazist-keszitettunk-a-ti-által-kiperelt-2011-2016-kozotti-tao-tamogatasokrol/>

https://index.hu/sport/2019/02/08/sporttao_50_milliardos_keret_125_milliardra_emelese/

<https://atlatszo.hu/2019/02/08/foci-templom-iskola-84-milliard-forint-allami-tamogatas-ment-tavaly-a-hataron-tulra/>

<https://444.hu/2019/02/05/ezek-a-cegek-adjak-az-adojukat-a-koltsegvetes-helyett-felcsutra>

<https://g7.hu/adat/20190217/kiszamoltuk-mi-kellene-ahhoz-hogy-tele-legyenek-a-magyar-stadionok/>

I. Gazdasági kérdések

1. Hosszútávú gazdasági, társadalmi kérdések

1.1.A kormány demográfiai csomagja

2018-ban, a Fidesz által a Családok évének nevezett esztendőben, 41.300 fő volt a természetes népességfogyás, az utóbbi években megszokottnál is nagyobb (holott a halálozási arányszám javult). 1800-zal kevesebb gyerek született, noha ettől az évtől kezdve azok az országhatáron túl napvilágot láttak is beleszámítanak a hazai statisztikába, akiknek a szülei – a 65 ezer forintos anyasági támogatás fejében – kikérik a magyar születési anyakönyvet. Meg kell jegyeznünk, a KSH által közölt adatokból az derül ki, hogy – a vándorlási egyenleget is figyelembe véve – hazánk lakosság 2018-ban csak 7000 fővel csökkent, mert a természetes fogyást 34.300 fővel pótolta a pozitív vándorlási egyenleg. Ez vagy igaz, vagy nem, nem tudjuk, a 2011-es népvándorlási adatok továbbszámítása alapján mindenesetre ez jött ki. Hazánk

népessége utoljára 2010-ben haladta meg a tízmillió főt, azóta folyamatosan csökken, 2018 végén már csak 9.764 ezren voltunk.

Orbán Viktor új népesedési programmal állt elő februárban, a Várkert bazárban megtartott szokás évértékelőjének keretében. Azzal a felütéssel, hogy míg az EU többi (nyugati) országában a népességfogyást a bevándorlással próbálják feltartóztatni, Magyarország a születésszám növelésével oldja meg a demográfiai válságot.

A 2019. július 1-től hatályba lépő intézkedéscsomag elemei a következők.

1. Asszonyhitel, vagy babahitel, amit minden olyan házaspár (!) igénybe vehet³ – fedezet nélkül -, amelynek nő tagja 18-40 év közötti, és legalább egyiküknek ez az első házassága. Maximális összege 10 millió forint, kamatmentes, lejáratá max. 20 év, maximális havi részlete 50 ezer forint. A bankok szokásos gyakorlatuk szerint bírálják el a kérelmeket, az állam a hitel visszafizetésére és a kamatok fizetésére is garanciát vállal és 5 százalékos kamatot folyósít a hitelintézetnek. Ezért három gyereket kell bevállalni 2019. július 1. utáni születéssel (örökbefogadás is lehet). Ha az első öt évben nem születik meg az első baba, akkor a kamattámogatást is vissza kell fizetni, továbbá piaci kamatozásúvá válik a fennálló tartozás⁴. Egyébként pedig az első gyermek megszületése után a törlesztést 3 évre felfüggesztik, a második gyermek után újabb hároméves haladékot adnak és az adósság egyharmadának elengedését, a harmadik gyerek után pedig a teljes hitelösszeg vissza nem térítendő ajándékba megy át. Ilyen hitelt 2022 végéig lehet majd igénybe venni. (A parlament nagy többséggel április 1-jén elfogadta az erről szóló törvényjavaslatot.)
2. A meglévő jelzáloghitelből két gyerek esetén az állam egy millió forintot, 3 gyerek esetén 4 millió forintot átvállal, 4 és több gyerek esetén ismét csak az egy milliós támogatás lép életbe. (A gyerekes családok fele jelzáloghiteles lakásban él.)
3. A három gyerekes családoknak 7 üléses autóvásárlás esetén kifizetik a vételár felét, max. 2,5 millió forintot.
4. A két gyermekes családok is felvehetik a kedvezményes CSOK hitelt (3 % kamat), használt lakás vásárlására is (10 millió Ft), és eltörlik a 35 millió forintos értékhatárt.
5. A négygyerekes családanyák egyszer s mindenkorra mentesülnek a személyi jövedelemadó megfizetése alól.

---

³ Magyarországi lakcímmel, 3 éves folyamatos munkaviszonnyal (vagy felsőoktatásban eltöltött idővel), büntetlen előélettel kell rendelkezni, valamint köztartozás mentesnek kell lenni.

⁴ Ha a szülők vétnelnek kedvezőbb feltételeket lehet kérni a járási hivataloknál.

6. Bölcsőde-fejlesztési programot indítanak: 2022-ig 70 ezerre növekszik a férőhelyek száma, ez a mai hiányhelyzet megszűnését jelenti.
7. Lehetővé teszik 2020-tól, hogy a nagyszülő is gyedre mehessen, de csak azoknál az aktív nagyszülőknél, akik még nem érték el nyugdíjkorhatárt. Egyéb feltétel erről a javaslatról még nem ismert.

Csak az első pontban jelzett juttatás van házassághoz kötve, a többinél bármilyen kapcsolat lehetséges.

Nem sokkal később meghirdették a falusi CSOK-ot is, amit az olyan 5000 főnél kisebb településeken vehetnek igénybe, ahol 2003 óta fogyóban van a népesség. Az itt élők használt ingatlan vétele esetén egy gyerek után 0,6, két gyerek esetén 2,6, 3 és több gyerek esetén 10 millió forintos vissza nem fizetendő támogatást kapnak. Ez jóval kedvezőbb, mintha másutt vásárolnának használt ingatlant, és megegyezik az új ingatlanvételhez adott állami támogatással. A feltételeknek országosan 1800-2000 település felel meg (ami egyben arra is utal, hogy nagymértékű a leépülés a kisebb településeken, hiszen az összes 5000 lélekszámnál kisebb község 2887 volt 2018. január 1-jén.)

A családi programmal egyidőben jelentették be azt is, hogy a továbbiakban a középiskolák 9. és 11. évfolyamára járókat 2-2 hetes külföldi nyelvtanfolyamra viszik majd ki. A 140 ezer diák külföldi táboroztatása Kásler Miklós, Emmi miniszter szerint évi 90 milliárd forintba fog kerülni, ami megegyezik az MNB prognózisával. Megjegyezzük, hogy ennél jóval olcsóbb lenne, ha anyanyelvű tanárokat vennének fel a középiskolákba.

Nem mellesleg: a Várkert bazárban elhangzott általános ígéreteket a későbbiekben folyamatosan pontosították mégpedig úgy, hogy egyre inkább az rajzolódott ki: az igazán segítségre szorulóknak ne tudjanak a programba bekapcsolódni. Egyértelműen az jutott kifejezésre, hogy – magyarán – a cigányokat ki lehessen zárni a kedvezményezett körből.

1.1.1. Mi várható az intézkedéscsomagtól?

1. Ami egészen biztos: további lakásár-emelkedés. Ez egyébként már meg is indult, éppen akkor, amikor konszolidálódni látszott a lakásár-növekedés, pusztán az intézkedések bejelentése nyomán, hiszen biztosra vehető a fizetőképes kereslet emelkedése a teljes lakáspiacon.
2. Bizonyosra vehető a házasságkötések számának növekedése is, hiszen a nagyon előnyös feltételű babahitelt csak házasságban élők vehetik fel.

3. A költségvetésre gyakorolt hatást az OTP szakértői becsülték meg, szerintük 2019-ben a GDP 0,3 százalékát, később, a program végéig, 2022-ig a GDP 0,6-0,8 százalékát fogja kitenni a kiadásnövekedés. Ez azt jelenti, hogy ebben az évben kb. 150 milliárd forintnak kellene helyet biztosítani az államháztartásban, hiszen a 2019-re elfogadott költségvetésben ezzel nem számolhattak. Előállítani nem kis bűvészmutatvány lesz Varga Mihálytól, aki leginkább a halasztás technikájával élhet. A későbbiekben azonban – főként, ha a konjunktúra-lassulás miatt a bevételek is apadnak – a csomag finanszírozása – a túlzott deficiteljárás szabályai alól mentesülendő – pótlólagos adók kivetését, vagy kiadásfaragást tehet szükségessé.

Hivatalosan a csomag hatástanulmánya nem nyilvános (könnyen lehet azért, mert nincs is), Novák Katalin annyit árult el belőle, hogy idén 75, jövőre pedig 150 milliárd forintba fog kerülni a javaslatok kivitelezése (ehhez jön Kásler 90 milliárdja). Az OTP szakértői 266 milliárdot hoztak ki 2020-ra (Kásler nélkül).

Az MNB március végén megjelent inflációs jelentésében az idei teljes költséget a GDP 0,12 százalékára becsülték (kb. 54 md ft), a továbbiakban pedig a GDP 0,5 százalékára (kb. 240 md forint). Láthatóan az Emmi és az MNB prognózisa közel áll egymáshoz.

A PM államtitkára egyik márciusi előadásában azt nyilatkozta, hogy jövőre 150 milliárd forintot különítettek el a programra, idénre ennek kevesebb mint a fele lesz.

4. Át fog strukturálódni a banki hitelkereslet, hiszen a babahitelnél nincs jobb a piacon. Bármire felhasználható, állami támogatás van mögötte, ingyenes. Kiválthatja a fogyasztási célú (személyi) és ingatlanhiteleket is, fel lehet használni korábbi hitelek törlesztésére, önrész felmutatására. De lehet rajta állampapírt is vásárolni, és akkor még reálkamat is realizálható rajta. Számítások szerint még akkor is megéri felvenni, ha bukják, ha nem születik meg az első baba öt éven belül. Ráadásul még le is lehet lépni vele külföldre, csak a felvételéhez szükséges magyar lakcímmel rendelkezni (ez is kijátszható).
5. Azt egyelőre nem lehet bemérni, hogy a bankok helyzetét miként érintik a változások, a babahitel mennyire fogja kiszorítani a többi üzletágot, e tekintetben nagyon eltérőek a vélemények. De az biztos, hogy a bankok biztonságos hitelkihelyezése megemelkedik, ügyfélforgalma felpörög, vagyis nem járnak rosszul.
6. Azáltal, hogy a javaslatok megnövelik a háztartások diszkrecionális jövedelemhányadát nagy valószínűséggel pótlólagos keresletet támasztanak nemcsak az ingatlanpiacon, de a fogyasztási cikkek és szolgáltatások iránt is. A fogyasztás felpörgetett dinamikája anticiklikus hatású lehet a külső konjunktúra-hűlés idején. A szabadon felhasználható

babahitel pedig – amennyiben állampapírra költik – mérsékli az ország külföldi finanszírozási igényét (igaz, elég drágán).

7. Nem véletlenül tartogattuk a hatások felsorolásakor a végére a demográfiai következmény megbecslését. Ami bizonyosra vehető az az, hogy a kampány átmenetileg megemelheti a születésszámot, ám ahogy mindig, a születési púp később visszasimul a trendbe, a trend pedig a fejlett országok körében a gyerekszám mérséklődése. A hazai „megugrás” már csak azért sem lehet nagy, mert feléltük az Ratkó-korszakban keletkezett „anyatartalékot”. A Ratkó-unokák, a ma 44-46 évesek, többnyire már megszülték gyermekeiket, az utánuk jövők pedig már a demográfiai apály asszonyai. Márpedig, ha a szülőképes nők száma csökken⁵ – és nálunk ez a helyzet, amit a kivándorlások is megerősítenek -, akkor teljesen irreális elvárás a mai évi 90 ezer alatti élveszületési számot 110 ezerre feltornáztatni. Tény, hogy a teljes termékenységi mutató 2010-hez képest javult 1,25-ről 1,49-re (2018), de ez azért következett be, mert a szülőképes nők száma visszaesett. A kormányprogram teljesítéséhez ilyen körülmények közt arra lenne szükség, hogy a lecsökkent számú szülőképes nő egyre több gyermeket hozzon a világra. Ehhez azonban mindenekelőtt a kellene, hogy az első gyermeket ne 29 éves korukban hozzák a világra az asszonyok, hanem legalább tíz évvel korábban. Erre a fordulatra azonban a belátható közeljövőre nézve nulla esélyt adunk. S nem mellékesen jegyezzük meg, hogy a program a jobb módon élőkre van szabva, ahol kevesebb gyermek születik, ahol több lenne, a szegényebb családokban, azok viszont nem kapnak támogatást.

1.1.2. A csomag értékelése

1. A családvédelmi csomag elsősorban Orbán Viktort védi és segíti szavazatokat szedni a májusi uniós választáson. Háttérinformációkból tudjuk, hogy a kibukott korrupciós ügyek (+rabszolgatörvény) miatt a Fidesz támogatottságán belül is érzékelhető volt a bizalomvesztés, amit Orbánnak a Várkert bazárban sikerült visszanyerni azzal, hogy bemutatta: tud a kormány jól is tenni, s ettől visszaszerezhetők azoknak a szavazatai, akik rég túl vannak a családalapításon, így nem nézik a csomag tartalmát, elég nekik a beajulás. Orbán ezzel megint uralhatta és uralja a kommunikációs teret, sőt, a Junckerre kihegyezett plakátkampány kényszerű levétele után pozitív üzenettel tud jelen lenni az

---

⁵ 2017-2018 között a szülőképesnek tekinthető 15-50 év közötti nők száma kb. 26 ezer fővel csökkent.

uniós választási versenyben. Olyannal, amire az ellenzéknek nemigen lehet szava, támadni nem támadhatja, legfeljebb kiegészítheti – vagyis megint csak kullog Orbán után. A csomag Orbánnak kockázat nélküli, mert, ha nem jön be a népességcsökkenés megállítása, hivatkozhat arra, hogy nem rajta múltott, ő mindent megtett...⁶

2. Nyilvánvaló a csomagból, hogy töretlen a Fidesz társadalompolitikája. Azaz a pártnak esze ágában sincs a rászorulókat segíteni, csak a potenciális támogató középosztályra fókuszál. A tradicionális kapcsolatokban élőkre – babahitel csak nekik jár -, amivel szociológiai felmérések szerint a magyar társadalom többsége egyetért. Másrészt csak a munkából élést támogatja, vagyis a romákat, akik a gyerekeikből akarnak élni (Novák Katalin megfogalmazása), nem. Ez is megegyezik – sajnos – a társadalmi többség véleményével. Következésképpen akik rászorulnának, nem jutnak segítséghez, akik nem, azok megkapják. Ez igazságtalan újraosztását jelenti a mindannyiunk által megtermelt és költségvetésbe befizetett jövedelemnek. Novák Katalin nyíltan meg is mondta, hogy nem jöhet szóba a családi pótlék emelése (2008-as szinten van befagyasztva), és a szociális bérlakásépítés sem.
3. A falusi CSOK teljesen irányt téveszt. A falvak népessége azért fogy, mert megszűntek a munkalehetőségek, leromlott az egyébként is gyenge oktatás és egészségügyi ellátás. Ezért hagyták el sokan ezeket a településeket. Ha a CSOK pénzek a továbbiakban a szegény városi népesség letelepedést eredményezik ezekben a helységeken, ettől nem lesz több gyerek, csak több ingázó, akik életük nagy részét nehezen járható utakon, dugókban töltik, hogy elérjék városi munkahelyüket, gyermekeik iskoláját. Az bizonyára nagyon vonzó lesz e szegény rétegeknek, hogy szinte ingyen juthatnak hozzá lakhatási lehetőségükhöz, de miközben ezzel nyernek, elvesztik a városok kedvezőbb infrastrukturális lehetőségeit. Bár az is lehetséges, hogy a tehetősebbek nyaralójukhoz tudnak fillérekért hozzájutni az idegenforgalmi szempontból jobb helyeken. Nagyobb GDP-termelés azonban nem lesz ebből.
4. A csomag – mint az eddigiekből már kivehető volt – növeli a társadalmi polarizációt: a fent és a lent lévők közti szakadékot, azaz gyengíti a társadalmi kohéziót.
5. A program hitelességét nagyban rontja, hogy a Fidesz 2010 óta folyamatosan ígéri a bölcsődei hálózat bővítését, legutóbb 2017-ben erre maga Novák Katalin tette le a nagyesküt, az eredmény mégis igen vérszegény. Bár lehet, hogy most valamelyik

---

⁶ A 2019. januári adatok elképesztően kedvezőtlenek: az egy évvel korábbihoz képest a születések szám 5,5 százalékkal csökkent, a halálozásoké viszont 19 százalékkal nőtt, így a természetes fogyás 68,9 százalékkal több volt, mint 2018 januárjában. A termékenységi mutató pedig 1,50-ről 1,44-re esett. í

Orbán-barát megkapja az építési projektet, aki aztán jól meg tudja majd szedni magát belőle.

6. A népességfogyás megakadályozásához a program rendkívül beszűkített. Egyfelől, mert nem foglalkozik a népességfogyás feltartóztatásának másik pólusával, a halálozási arányszám csökkentésével. Ebben bőven lennének tartalékaink, csak hogy ehhez az egészségügyi rendszerben kellene radikális változtatásokat végrehajtani, ami jóval drágább volna, mint a bemutatott csomag. Másfelől pedig nincs szó az anyaságvállalás pénzjuttatáson kívüli feltételeiről, ami főleg a megcélzott diplomás nők körében nagyon is fontos. A nőket a program szülőautomatáknak tekinti, amelybe bedobnak egy kis pénzt, és kijön belőle a gyerekecske. Rendkívül megalázó ebbe a szerepbe visszatolni a női nemet, azt, amely már megtapasztalta, hogy ennél azért többre hivatott....

1.2. Versenyképességi programok

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara 2019. február 27-i ülésén, a hagyományos évadnyitón, megjelent Orbán Viktor, Matolcsy György és Varga Mihály is, akik rendre felszólalva vázolták, miként képzelik el a továbbiakban a magyar gazdaság gyorsabb felzárkózását. Matolcsy az akkor már az MNB-ben elkészült, újabb 330 pontból álló versenyképességi javaslatra hivatkozott, Varga pedig, mint a Nemzeti Versenyképességi Tanács elnöke birtokában volt a Tanács – több véleményt integráló – javaslatának. Lényegében mindenki a magáét fújta, az összegzést Orbán adta meg: „a következő években még többet kell dolgoznunk mert, ha nem toljuk, eldől a bicikli”.

A sajtóbeszámolók alapján a következő évekre – konszenzusos alapon, Orbán megfogalmazásában – az alábbi célokat jelölték meg. (Csak azt nem értjük, ilyen nagy horderejű kérdésekről miért nem a parlamentben folytatnak vitát.)

Közvetlen feladatok:

1. Maradjon meg a 2 százalékpontos különbség a magyar, valamint az osztrák és a német GDP-növekedés között. Felelős: Varga Mihály

*Matolcsy szerint ez eddig is megvolt (**nem volt meg!**), és ha a vállalati termelékenység évi 4-4,5 százalékkal nő, a reálkeresetek pedig 10 év alatt megduplázódnak, akkor 2030-ra utol lehet érni az osztrák életszínvonal 80-100 százalékát. **Ezekkel a számokkal talán, ha az osztrákok nem nőnek 1,5 százaléknál gyorsabban, de hogy érzük el ezeket a számokat?***

2. A GDP-hez mért hitelállomány aránya egészséges szerkezetben, fix kamatok mellett duplázódjon meg. Felelős: Matolcsy György *Az egészséges szerkezet – gondolom – azt jelenti, hogy ne nőjön a lejárt hitelállomány aránya. Erre nem lehet mérget venni, a kölcsönök kihelyezésénél minden forint visszafizethetőnek látszik.*
3. Az államadósság kerüljön teljes egészében magyar kézbe. Matolcsy szerint ezt hat év alatt el lehet érni.
Ehhez évi 1500 milliárd forinttal kellene nőni a háztartások kezében lévő állampapírállománynak, amire nem igen látunk lehetőséget. A legnagyobb növekmény 2016-ban volt, kb. 1000 md, azóta csökkent (7-800 milliárdra) a felhalmozás. Az átrendezéshez a forintpapírok és a devizában nyilvántartott adósság külföldi tulajdonosait ki kellene vásárolni a piacról, amihez pl. az aukciókat és a másodlagos forgalmazást is erősen korlátozni kellene. A hazai tulajdonlás értelme: csökken a finanszírozási kockázat, és a kamat nagyrészt itthon marad, forrásául szolgálhat beruházásoknak, fogyasztásnak, megtakarításnak. Hátránya, hogy valószínű drágább, mint a külföldi finanszírozás. Mindenesetre Vargák már március közepén beterjesztették azt a javaslatot, hogy a 2019. július 1. után kibocsátott kötvények kamatadómentességet élvezzenek.
4. A lakosság kezén lévő állampapírállomány a duplájára emelkedjen. *Ez összefügg az előbbi ponttal. Forrásául a készpénz szolgálna, ami ma a költségvetésnek nem kerül semmibe, de ha egy részéből állampapír lesz, akkor az már kamatterhelt.*
5. 2022-re az adósságráta 60 százalék alá csökkenjen. *Ezt is meg lehet csinálni, feszítve, ha nagyon akarják. De kérdés, miért nem hajtották végre ezt előbb a Széll Kálmán terv alapján, és az is, hogy mi a fenének vinnék le a rátát a maastrichti kritérium alá, ha nem akarják az országot becsatlakoztatni az euróövezetbe.*
6. Egyszámjegyű legyen az szja. *Ez Matolcsy mániákus javaslata, Varga nem ért vele egyet, mert 6-700 milliárd forintot szakítana ki a költségvetésből.*
7. Évente szülessen 110 ezer csecsemő Magyarországon. *(Ez Matolcsy javaslata.)*
Felelős: Novák Katalin.
8. Alakítsák át a szakképzést. Felelős: Palkovics László
9. Kifektetési stratégiára van szükség. Felelős: Matolcsy György
Nagyon homályos, hogy mit értenek alatta, valami olyasmit, hogy legalább annyi profitot hozzanak haza a külföldön működő magyar cégek, mint amekkorát a Magyarországon működő külföldiek itt termelnek és kivisznek. Ez így nagyon durva beavatkozás lenne a piacgazdaság mechanizmusába - elképzelhetetlen. (De annyi

mindenről mondtuk már, hogy elképzelhetetlen, ami aztán Orbániában megvalósult!)

Fura, hogy éppen Matolcsyt jelölte meg Orbán e pont felelősének, amikor ez az elképzelés nem szerepel az MNB javaslatái között. A gondolat talán onnan jött, hogy a Mészáros cégek most már külföldön is terjeszkedni akarnak, és ezeknek akar extraösztönzést adni. Egyébként érhetetlen, miért kellene a tőkehiányos Magyarországról a tőkekitelt ösztönözni.

1.2.1.A 2030-ig megfogalmazott célok Orbán Viktor összefoglalásában

1. 2030-ban legyen Mo. az EU öt legjobb állama, ahol a legjobb élni és dolgozni. *Ehhez a pozícióhoz a mai Hollandiát kellene kiütni, ha az ötödik helyet szeretnénk megcsípni, ha az előbbieket, akkor Luxemburgot, Svédországot, Svájcot vagy Írországot. Hollandia kiütéséhez nekünk legalább évi 6 százalékkal kellene növekednünk úgy, hogy a hollandok és a többiek nem gyarapodnak évente csak 1 százalékkal.*
2. Mo. 2030-ra legyen az EU öt legversenyképesebb állama között. *Erre esélyt nem látni, ma a nemzetközi listákon Európában a 45-50 helyen vagyunk. A Világbank üzleti környezetet elemző rangsorában a 190 ország közül az 53. helyen (2018-ban) úgy, hogy 2016-ban még a 41. helyet foglaltuk el.*
3. Álljon meg a népességcsökkenés, a termékenységi ráta 1,5-ről 1,8-ra, majd 2,1-re emelkedjen. *Ezzel leginkább az a probléma, hogy fogyóban vannak a szülőképes nők, a Ratkó unokák is kifutottak, akik pedig már közel sem szültek annyi gyereket, mint ahányan vannak.*
4. Energia-függetlenség, amihez Paks II. megépítésére van szükség. *Ez az összefüggés teljesen érthetetlen, hiszen az orosz kivitelezés és hitelezés a legszorosabb függőséget jelenti. A hiteleket – a most hatályos szerződés szerint – 2047-ig kell törleszteniük.*
5. A Kárpát-medence újjáépítése fizikai és gazdasági értelemben (az autópályák érjenek el legalább az országhatárig).
6. A Kárpát-medence után a teljes közép-európai régió (beleértve Bajorországot is) valószínű gazdasági egységgé alakítása. (Végrehajtó felelőse: MNB, vagyis mi lennénk az integráló erő?) *E két utóbbi pont nagyon talányos. Implicite talán Trianon revízióját jelenti a lehetséges gazdasági eszközökkel – első lépésben. Majd*

a Kárpát-medence megnyerése után a V4-ek egybeolvasztását és kiterjesztését a bajorokra is - magyar vezetéssel, mert addigra mi leszünk már a legjobbak? (Kár, hogy bajor Gizella már elhalálozott...)

1.2.2. Program a versenyképesebb Magyarországért

A program február végén jelent meg, amit Magyarország Kormánya jegyzett. Bevezetőjét Varga Mihály, beköszöntőjét Palkovics László írta. Nincs információnk arról, hogy ezt a kormány már megtárgyalta, elfogadta volna, vagy még mindennek előtte lennének. (Vagyis, hogy felemelkedett-e már a kormányprogram szintjére.) Az bizonyosnak látszik, hogy a Nemzeti Versenyképességi Tanács anyagával van dolgunk, amit a Pénzügyminisztériumban állítottak össze az MNB, a MKIK, a Külgazdasági Minisztérium, az ITM anyagaiból és a Tanács tagjainak észrevételeiből. (Ezt az összefoglalót eredetileg 2018. szeptemberére kellett volna Varga Mihálynak bemutatnia.)

Alapvetése: „A magyar gazdaság új, a korábbiaknál sokkal kiegyensúlyozottabb és dinamikusabb pályára állt”, de ez hosszabb távon csak akkor tartható fenn, ha tovább erősödik a termelékenység és a versenyképesség javulásával a gazdaság növekedési potenciálja. A mennyiségi előrehaladás után minőségi fordulatra van szükség, ami a javaslatok végrehajtásával elért strukturális változások nyomán lehetséges. A potenciális növekedést ma 3-3,5 százalékosra vélik (az MNB szakértői háromnegyedévvvel ezelőtt még csak 1,4 %-ra taksálták).

A megjelölt főbb területek, ahol mindenképpen változást kell elérni:

1. Az állami kiadások csökkentése az államháztartásban (2016-ban még mindig 46,7 % volt), ami a V4-ek körében a legmagasabb és az unióban is a magasabbak közé sorolódik. Következésképpen erős a kiszorítási hatása a vállalatokkal szemben. Ráadásul Szlovákiával és Németországgal összevetve nagyobb az állam improduktív kiadásainak aránya.⁷ Célként az improduktív kiadások csökkentésével elért kiadásfaragást jelölték meg, amit valóban csak üdvözölni lehet.
2. Beruházások ösztönzése, cél a 25 százalékos beruházási ráta elérése, mert csak így garantálható a 4 százalék feletti GDP ütem. Ezen belül a vállalati rátát kell növelni, mert

---

⁷ Produktív kiadásnak az oktatásra, egészségügyre, szállításra (infrastruktúrára), alap kutatásra fordítottakat értik az anyag írói, és talán beleértik a szociális kiadásokat is, mint a humántőkére fordítottakat. Ilyen megközelítésben a stadionépítések is ide sorolhatók..., vagy nem, erről nem tesz említést az anyag.

az 2010 után csökkent. Diverzifikált működőtőke-beáramlásra van szükség (ágazatilag és területileg is), és hogy a bejött tőke nagyobb hozzáadott értéket termeljen.

3. A kiszámítható beruházási környezet erősítése – ebben a pontban csak a 2010 után elért eredményekről szólnak: a befektetői bizalmat erősítette a fiskális konszolidáció, az adósságráta és a CDS felárak csökkenése, a hitelminősítők besorolás-javítása, a hitelezés – monetáris és fiskális stimulusra történő - megindulása, a devizaadósság forintosítása. Feladatként csak egyetlen mondatot tesznek hozzá: „érdemi segítséget nyújt, ha kiszámítható a magánszektor körülvéő környezet”. Ebben a pontban csak éppen arról nincs szó, hogy mi teszi kiszámíthatóvá a befektetői környezetet, ti. a prudens gazdaságpolitika, amihez száznolcvanfokos fordulatnak kellene bekövetkezni az Orbán-kormány politikájában.
4. A munkaerőtartalékok kiaknázása. A V4-ek közül nálunk a legnagyobb a munkaerőhiány, amit kb. 200-700 ezer fővel lehetne csökkenteni (nemzetközi összevetés alapján), valamint a képzettség javításával. A 2020-as évek második felében már 400 ezer fővel fog csökkenni a munkaképes korú lakosság (15-64 évesek), nem lesz más növekedési forrás csak a termelékenység emelése.

A fő célok megjelölése után **nemzetközi mintázatot** készítettek arról, mit jelent a tartósan magas növekedés és ehhez képest mit mutatnak a magyar adatok. 217 országból 13 olyat találtak, amelynél 1970 után valamely szakaszban legalább tíz éven keresztül magas növekedés mutatkozott, és amely ezt nem olajkitermelésének köszönhette és nem fulladt válságba. A viszonyítási alapnak tekintett országok a következők voltak: Chile, Ciprus, Dél-Korea, India, Indonézia, Írország, Japán, Kanada, Kína, Malajzia, Málta, Szingapúr, Thai-föld. Ezzel szembe állították Magyarországnak 2013-2017 közötti adatait. Ebből az derült ki, hogy

- nálunk jóval kisebb volt az átlagos GDP dinamika és beruházási ráta,
- nagyobb a kormányzati kiadás GDP-ben mért aránya,
- jóval nagyobb az államadósság rátája,
- a növekedés nálunk zömében a foglalkoztatás emelkedésének volt köszönhető, vagyis a termelékenység növekedésében is le vagyunk maradva,
- a folyó fizetési mérleg deficitjén keresztül többnyire forrásokat tudtak bevonni, nálunk viszont a globális válság óta szufficites a mérleg, ami az egyetlen előnyünk a referenciaországokhoz képest. Ebből arra következtet az anyag, hogy ez olyan „finanszírozási többlet” jelent Magyarországnak, amellyel fedezhető a beruházási

rata további emelése”. Ehhez csak annyit fűzünk hozzá, hogy ez csupán elméleti lehetőség, gyakorlati válásának ezer feltétele van.

Egyetlen közös ismérvet találtak csupán a tanulmány szerkesztői, nevezetesen, hogy a magas növekedés mellett nem szállt el az infláció, stabil maradt, sőt, az időszak végére több helyütt csökkent is. Ehhez azonban hozzá kell tenni azt, hogy 2014-2016 között nálunk a külső defláció importálása szorította le inflációt, ám azóta a drágulás emelkedő pályára került. Az összehasonlító elemzésből minimum annyi következik, hogy a 2013 utáni magyar növekedési pálya jellemzői messze elmaradnak mások sikeres felzárkózási periódusaitól, ami önmagában is megkérdőjelezi a magas, 4 százalékos feletti dinamika fennmaradását. Le is vonják az anyag írói a következtetést: „A magyar gazdaságnak több egymással összefüggő problémát kell leküzdenie, amennyiben tartós növekedés útjára kíván lépni.” Ezzel maradéktalanul egyetértünk, csak az a kérdés egyrészt, hogy az anyag írói vajon tényleg megtalálták-e a megoldandó feladatokat, másrészt, hogy azok tényleg meg lesznek-e oldva.

Az anyag innen kezdve áttér a javaslatok részletezésre, ami igen nagy területeket és kérdésköröket ölel át, nem egyenszilárd kifejtésű minőségben. A feladatok kisebb részét már a közelmúltban megkezdték végrehajtani, de zömének teljesítése 2019. január elsejével kezdődik – legalábbis a papír szerint. Csupán néhány kérdés megoldása tolódik a 2020. évi kezdésre.

1.2.2.1. Főbb programpontok

1. Adózás, főbb javaslatok:

- a munkára rakódó terhek további csökkentése, hogy azok a régiós szintre mérséklődjenek (ebbe elvileg bele lehet érteni az szja visszavágását is, amit Matolcsy 9 százalékra javasol, de erről itt nincs szó),
- a kiva belépési határának emelése, kulcsának mérséklése, a kata szabályainak finomhangolása,
- a beruházások gyorsított leírásának kiszélesítése, az értékcsökkenési szabályok, a veszteségelhatárolás újragondolása, a csoportos adózás lehetővé tétele,
- adóegyszerűsítés, összevonások, kisadók csökkentése, a töredezettség mérséklésével 40 alá csökkenteni az adónemeket,
- adóadminisztráció egyszerűsítése, teljeskörű elektronizáció,
- a NAV tájékoztatót küld az építőipari bérekről,
- on-line számlázási kör bővítése.

2. Foglalkoztatás, főbb javaslatok:

- fiatalok munkavállalásának ösztönzése (tanuló dolgozók járulékmentesítése),
- kismama ösztöndíj és más tanulási támogatás, gyerekintézmények fejlesztése,
- on-line állásportálok képzése,
- foglalkoztatási osztályok átalakítása német minta alapján,
- az államigazgatásban az állami feladatok újragondolása, létszámcsökkentés, a kp-i közigazgatás belső folyamatainak teljes digitalizációja, teljesítményalapú bérgazdálkodás (kvantitatív teljesítménymérés kidolgozása), a hatósági eljárások digitalizációja,
- táppénzesek szigorúbb ellenőrzése,
- a képzések adminisztrációjának csökkentése.

3. Egészségügy, főbb javaslatok:

- prevenció, a betegségmegelőzés erősítése,
- alapellátás, házi orvosi ellátás megerősítése, praxisközösségek létrehozása és finanszírozása,
- a mai teljesítmény-finanszírozási rendszer felülvizsgálata, felmérés a tényleges költségekről (bevezetés fokozatosan 2021-től!), és a valós költségekre építő állami finanszírozás,
- egy napos ellátások növelése, a kórházi elfektetés csökkentése,
- ellátási formák összhangjának megteremtése.

4. Oktatás, főbb javaslatok:

- esélykiegyenlítő oktatási rendszer létrehozása,
- készség és képességfejlesztés előtérbe hozása,
- az iskolaszervezet elaprózottságának csökkentése,
- mérési módszerek modernizálása, a pedagógus minősítési rendszer felülvizsgálata,
- felzárkóztatást elősegítő programok kidolgozása,
- 4-5 felsőoktatási intézmény kiemelése, kutatói bázisának és piaci kapcsolatainak megerősítése,
- két tannyelvű oktatás előtérbe állítása, modern módszerek alkalmazása, nemzetközi kapcsolatok erősítése,
- az oktatási rendszer munkaerőpiac konform átalakítása,
- digitális tudásformálás: a mesterséges intelligencia stratégia kialakítása, széleskörű alkalmazási feltételeinek biztosítása.

5. Közlekedés, főbb javaslatok:

- országos intermodális konténerterminál hálózat kialakítása,

- a közlekedés rendszerének integrált, egységes tervezése, irányítása,
- Zalaegerszegen tesztpálya létesítése,
- az M9-es autópálya megépítése Ny- és Dél-Dunántúlon,
- kreatív közlekedési megoldások.

6. Innovációs és kutatási rendszer teljes átalakítása,

- már folyamatban van: kisebb méretű, piaci igényekhez jobban alkalmazkodó kutatási hálózat,
- párhuzamosságok felszámolása,
- a K+F finanszírozás újratervezése,
- a felsőoktatás kutatási bázisának megerősítése.

7. Energiaellátás,

ezen belül csak az elektromos energia megfelelő szintjének biztosítása szerepel, az anyag írói úgy tudják, hogy Paks II. első blokkja 2025-ben, a második blokkja pedig 2026-ban üzembe lép. (No comment!)

8. Építésügyek modernizálása

Az ágazat elérheti a GDP-ben a 6 %-ot (ma 4%), a termelékenység növelésével, erőteljes modernizálással, a munkaerőhiány felszámolásával.

9. Vállalati termelés hozzáadott értékének növelése, javaslatok:

- adminisztrációs tehercsökkentés,
- egyetemi innovációs szolgáltató központok létrehozása,
- egykapus vállalkozói tájékoztatási és e-ügyintézési portál,
- kkv stratégia kidolgozása,
- a vállalkozói fejlesztések finanszírozási hátterének megerősítése.

A program készítői számításokat végeztek arra nézve, hogy milyen hatása lesz a javasolt intézkedéseknek a költségvetésre és a növekedésre 2023-ig. Azt kapták, hogy 2019-ben a GDP 0,3 százalékkal növekedhet gyorsabban a vártnál (PM 2018 végén 3,9 %-ot várt erre az évre, így tehát elérhető a 4 százalékos feletti dinamika), a további években pedig 0,7 százalékpontot taksáltak a többlethozamot. A növekedési többlet zöme a foglalkoztatás javításától és a vállalati környezetet érintő reformoktól remélhető.

A költségvetési hiányt a GDP százalékában 2019-ben 0,2 százalékponttal növelik az intézkedések, 2020-2021-ben 0,4-0,4 százalékponttal, de a nagyobb növekedési hatás adóbevételi többletének köszönhetően 2022-ben már nem lesz hiánynövelő hatás, sőt, 2023-

ban már 0,3 százalékpontos többlet hozhatnak a költségvetésben. Vagyis összességében megvalósulhat a 4 százalék körüli, magas, és az egyensúly szempontjából is fenntartható növekedés.

1.2.2.2.Rövid értékelés

1. A javaslatok összességében az üzleti környezetben rejlő versenyképességi elemekre koncentrálnak, és azt feltételezik, hogy Magyarországon normál piacgazdaság működik, ahol a piacgazdaság törvényszerűségei jutnak kifejezésre. Ez egy túlságosan is jóhiszemű feltételezés, de mi más lenne várható kormányzati szintről. Nem várhatjuk, hogy foglalkozzanak a magyar gazdaság erős politikai befolyásoltságával, a kormányzati túlkapasokat visszatartó ellensúlyok hiányával, a jog- és tulajdonbizonytalanság kérdéseivel, a kormányzati szintről irányított korrupcióval, a politikailag megszabott tőkeallokációval, az Orbán Viktor hóbortjaiból és makacsságából következő döntésekkel stb. S mindezek miatt a rendkívül rossz hatékonysággal felhasznált ingyenpénzekkel, aminek következtében a kelet-közép-európai országok körében nálunk volt a leglassúbb az uniós csatlakozást követően a német vagy osztrák gazdasághoz való felzárkózás.
2. A javaslatok összességében kimerítik egy kormányprogram gazdasági részét, nagy kár, hogy 2010-ben és azt követően sem állt elő ilyennel a hatalomra kerülő kabinet. Ezzel nemcsak a program erős megkésettiségre kívánok utalni, de arra is, hogy ezáltal jelentős elmaradt haszon halmozódott fel a magyar gazdaságban, ami más oldalról térvésztségünkben, versenyképesség-romlásunkban jut kifejezésre.
3. Az intézkedések nagy része a 2010 után hozott döntések kedvezőtlen következményeinek korrekcióját tartalmazza, azt is mondhatjuk, hogy szembe megy mindazzal, ami mellett eddig az Orbán-kormányok kiálltak. (Vargabetűt írunk Vargával?)
4. Erős kétségeink vannak egyfelől arról, hogy a javaslatokat megközelítően is végrehajtják, már csak azért is, mert e tanulmány írásakor már az év harmadik hónapjában vagyunk, és csupán arról a Palkovics László keltette hisztériáról tudunk, miszerint le kell választani az akadémiairól a kutatóintézeteket. (Ebből nem nagyon lesz GDP-többlet.) Noha, mint jeleztük a legtöbb intézkedés induló dátuma 2019. január 1., valószínűsíthető, hogy a programot néhány kíváncsi újságíró kivül más nem olvasta. Egyébként pedig nincsenek megjelölve benne a felelősök.

5. Az anyagból – amely hangsúlyozottan – tényelemzésre törekedett, egyértelműen kiderül a magyar gazdaságműködés alulteljesítése, de egyszer sem mutatnak rá annak okaira. Pontosabban a 2010 előtti szoc.lib.kormányzás gyenge teljesítményéről képet kapunk, meg kell jegyezni, nagyon korrektet – minden politikai felhang nélkül.

Az alábbi általam készített táblázatokból fehéren feketén kiderül relatív helyzetromlásunk az egykori táboron belül.

Éves átlagos növekedés 2004-2017 között a volt szocialista országokban

Ország	Háztartások fogyasztása	Bruttó állóeszköz-felhalmozás	GDP
Lengyelország	4,3	6,0	5,1
Szlovákia	3,2	3,2	5,1
Csehország	2,5	2,4	3,3
Magyarország	0,8	1,0	1,9
Bulgária	5,1	2,5	4,1
Románia	8,1	6,2	4,7
Észtország	3,4	2,0	3,3
Lettország	4,3	0,6	3,5
Litvánia	4,8	3,4	3,9

Forrás: KSH adatok alapján saját számítás

Felzárkózás az egy főre jutó GDP alapján Ausztriához (százalékpont)

Ország	2004-2017 között	2010-2017 között
Lengyelország	18,9	10,7
Szlovákia	20,3	10,3
Csehország	12,2	9,6
Magyarország	6,2	6,9
Bulgária	13,7	6,9

Románia	16,4	8,9
Észtország	14,1	13,1
Lettország	16,8	9,9
Litvánia	23,4	17,5

Forrás: KSH adatok alapján saját számítás

Megjegyezzük, hogy Románia és Bulgária csak 2007-ben lettek tagjai az uniónak, amikor még csak előcsatlakozási forrásokat kaptak. Egy főre számítva az első, 2007-2013 közötti ciklusban Magyarország kapta a legtöbb uniós pénzt – és tessék megnézni, mennyire mentünk vele.

A két százalékpontos GDP-növekedési többlet orbáni álmához csak annyit, hogy ha ezt hosszabb távon el is tudnánk érni, akkor az egy főre jutó (vásárlóerő-paritáson számított) GDP alapján – a legutoljára ismert 2017. évi adatokból kiindulva a következő adódik:

- ha Ausztria 1,5 százalékkal növekszik, mi pedig 3,5 százalékkal, akkor 2045-ben érjük utolják a sógorék jólétét,
- ha Németország 2 százalékkal növekszik, mi pedig évi 4 százalékkal, akkor 2045-ben kerülnénk a németek szintjére.

1.2.3. Az MNB versenyképességi programja, 2019

<https://www.mnb.hu/letoltes/versenykepessegi-program.pdf>

Az MNB-ben évek óta készülnek olyan programok, amelyek a magyar gazdaság versenyképességének javítását célozzák, hogy ki tudjunk kerülni a közepes fejlettség csapdájából. Az elsőt még 2016-ban jelentette meg Palotai Dániel és Virág Barnabás könyv formájában, majd több menetben is bedolgoztak a Versenyképességi Tanács munkájába. Legutóbb 2018 kora nyarán publikálták 180 pontból álló javaslatukat, amelyről akkori jelentésünkben beszámoltunk. A február végén publikált anyag minden korábbi előterjesztést felülmúl kitekintésében és kifejtésében is. A 230 oldalon 330 pontban összefoglaltakat az MNB 56 munkatársa állította össze, ezúttal megvilágítva egyfelől a javasolt intézkedések szükségességét, másfelől a korábbiaknál részletesebben kifejtve a javaslatok tartalmát.

Az elérendő mennyiségi célokat a következőkben foglalták össze:

1. legalább évi 2 százalékos növekedési többlet a referenciaországokhoz képest,
2. évi 7 %-os termelékenység-emelkedés a KKV-knál,

3. évi 5 százalékos reálkereset-növekedés,
4. egy számjegyű szja,
5. 110 000 ezer újszülött, évente,
6. 64 év legyen az egészségben eltöltött (ma a férfiaknál ez 60 alatt van) évek száma,
7. a GDP-vel arányos hitelállomány megduplázódása,
8. tízezer új exportáló KKV,
9. legyen magyar egyetem a TOP 200-ban,
10. a vállalati adóbevallások elkészítésének éves ideje 170 órára csökkenjen (ma ennek a duplája kb.)
11. a munkanélküliségi ráta minden megyében 6 % alatt legyen,
12. az energiaimport 50 százalék alá essen,
13. a K+F kiadások ériék el a GDP 2 százalékát (ma 1,4 %),
14. az államadósság teljes egészében magyar kézben legyen.

Az anyag írói úgy vélik, hogy a javaslatok következetes végrehajtásával 2030-ra lehetséges az osztrák életszint 80-90 százalékának elérése. A jelzett mennyiségi célok elérhetőségét azonban az anyag nem tartalmazza. Még csak nem is utal arra, hogy az egyes intézkedések mennyiben járulnának hozzá például a GDP növekedéséhez – meglehet többségüket nem is lehet számszerűsíteni, arról nem is beszélve, hogy zömüknek hosszú távú a hatása. Vagyis az osztrákokhoz való 11 éven belüli sikeres felzárkózás csupán vélelmezett. A Nemzeti Versenyképességi Tanács anyagával szemben a javaslatok költségvetési vonzatát sem számszerűsítik, még csak meg sem kísérlik – jóllehet nemcsak azért, mert számos esetben a bonyolult összefüggések okán ez lehetetlen, hanem mert valószínűsíthetően akkora deficit rajzolódna ki az államháztartásban, ami vállalhatatlan.

Az alábbiakban a 12 fő pontban összefoglalt javaslatok listája olvasható:

1. Új pénzügyi modell

2. Kizáró („KO”) kritériumok célzott lazítása
3. Hitelintézeti vállalások az addicionálisnak tekinthető portfólió arányának növelése érdekében
4. Rugalmasabb (70–90 százalékos) garanciamérték
5. A nagyobb kockázatvállaláshoz kapcsolódó banki folyamatok átalakítása
6. Összehangolt, intézményi garanciát népszerűsítő marketing

7. Az üzleti angyal adókedvezmény kiterjesztése a 3 évnél idősebb vállalkozásokra
8. Co-investment lehetőségek elősegítése állami közreműködéssel
9. Az ügyfelek kamatkockázatának csökkentése
10. Pénzügyi tudatosság erősítése
11. A Minősített Fogyasztóbarát termékek további terjesztése
12. A hitelkiváltások átfutási idejének csökkentése
13. Az előtörlesztéshez kapcsolódó adminisztratív terhek és díjak mérséklése
14. A pozitív hiteltörténeti adatok kötelező átadásának lehetővé tétele
15. A hiteltörténeti adatok folyamatos lekérdezhetőségének biztosítása
16. Egyszerű és felhasználóbarát bankszámlaváltás lehetőségének megteremtése
17. Bankszámlacsomagok összehasonlíthatóságának erősítése
18. Bankszámla konstrukciók kidolgozása és terjesztése nyugdíjasok, szociálisan hátrányos helyzetben lévő bankkapcsolatainak növelésére
19. Egységes bankszámlakivonatok alkalmazása
20. Egységes hiteligenylési felület kisvállalatoknak
21. Fiókhálózatok optimalizálása
22. POS terminálok és egyéb elektronikus fizetési megoldások lefedettségének javítása
23. Adókedvezmény a pénzügyi tranzakciók illetékből az elavult IT rendszerek felújítására, cseréjére és az azonnali fizetési rendszerrel összehangolt fejlesztésekre
24. A digitalizáció fejlesztése és mélyítése
25. Mobilfizetési alkalmazások fejlesztésének ösztönzése illetékkedvezménnyel
26. Az azonnali fizetési rendszerrel összehangolt digitalizációs fejlesztések támogatása
27. Banki csomagárzás bevezetése a lakossági pénzforgalmi szolgáltatások területén
28. Egyszerűbb és gyorsabb online szerződéskötés és aláírás
29. A NAV-nál elérhető kereset kimutatások hitelintézetek általi elektronikus lekérdezhetőségének biztosítása
30. A lakáshitelek felvételéhez kapcsolódó közjegyzői díjak csökkentése
31. A közjegyzői hitelesítés kiváltása egy központi digitális platformmal
32. Teljeskörű online ügyintézés a fedezetlen hitelek felvételekor
33. Központi értékbecslő adatbázis létrehozása
34. A földhivatali információk (TakarNet) automatizálása a folyamatos elérhetőség biztosítása mellett
35. A digitális csatornán értékesített jelzálog- és fogyasztói hitelek arányának növelése

36. Az adminisztratív és működési előírások legyenek a kockázatokkal arányosak
37. A meglévő információforrásokhoz való szélesebb körű hozzáférés biztosítása a piac új belépői számára
38. Innovátorok és a szabályozó közti szoros együttműködés elősegítése az Innovation Hubon keresztül
39. Előzetes tevékenységi engedély biztosítása a Regulatory Sandbox keretrendszerben
40. A szabályozói előírások alól mentességet nyújtani képes Regulatory Sandbox kibővítése
41. Állami vállalatok bevezetése kisbefektetői részvényprogrammal
42. Bankok tőzsdei bevezetésének ösztönzése
43. Modern vállalati kötvénypiac kiépítése
44. Állami szerepvállalás a hazai részvénytőzsdék fejlesztésében
45. A tartós befektetési számla (TBSZ) adómentességének biztosítása új tőzsdei részvény esetén
46. Kkv-kra specializált kereskedelmi platform elindítása
47. Tőzsdére lépés költségeinek levonhatósága a társasági adóból
48. A tőkepiaci szabályok és az általános EU-s gyakorlatok összhangjának biztosítása
49. Digitális platformok elérhetőségének javítása
50. Tőzsdéfejlesztési kormány- vagy miniszteri biztos vagy megbízott kinevezése
51. A nem-életbiztosítási ágban a termékek ügyfélértékének növelése
52. A biztosítótársaságok segítése jogi és technológiai eszközökkel
53. Teljes költségmutató (TKM) rendszer továbbfejlesztése és kiterjesztése a pénztári szektorra
54. A biztosítási és a banki szektor közötti digitális kapcsolatrendszer fejlesztése
55. Casco-penetráció növelése
56. Garanciarendszer fejlesztése a biztosítási és pénztári szektorban

2.Háztartási megtakarítások aktivizálása

1. Futamidő növelése és termékstruktúra átalakítása
2. Készpénzből állampapír
3. Technikai újítások és kényelmi szolgáltatások a lakossági állampapírok vásárlása során
4. Adókedvezmény nyújtás technikájának átalakítása, a TBSZ újragondolása
5. Értékesítési csatornák fejlesztése

6. A tőzsdei osztalék adómentessége
7. Munkavállalói részvényprogram ösztönzése
8. Jóléti alapok létrehozása a nyugdíj- és az egészségmegtakarítások fúziójával
9. NYESZ számlán is osztalékadó mentesség

3. KKV stratégia

1. A kkv-k által igénybe vehető fejlesztési adókedvezmény esetében a beruházás értékhatárának 500 millió forintról 100 millió forintra csökkentése
2. A beruházások azonnali elszámolhatósága az adóalapban
3. A beruházások levonhatósága a helyi iparüzési adóból
4. Kkv bérfejlesztési támogatás beruházási feltételekkel
5. Felvásárlások és fúziók elősegítése
6. Felszámolási eljárások egyszerűsítése, gyorsítása
7. 2 éves osztalékadó-elengedés, ha a vállalat élén generációváltás történik
8. A kkv-k innovációs menedzsment kapacitásának növelése nonprofit tanácsadó központ létrehozásával
9. Klaszterek működésének a támogatása
10. Klaszterek és egyéb hálózatosodási formák létrejöttének támogatása
11. Állami programok, lehetőségek széles körű kommunikációja
12. Mentorhálózatok működésének támogatása
13. Fiatal és női vállalkozók számára kedvezőbb pályázati és hitelfelvételi lehetőségek biztosítása
14. Nagyvárosi co-working irodák számának emelése
15. Nagyvállalatok által szponzorált akceleratorok számának növelése
16. Egyetemi inkubátorok és spinoffok támogatása
17. Releváns startup konferenciák, meetupok szervezése és támogatása
18. A kezdő vállalkozók első három évében társasági adó mentesség
19. A szociális hozzájárulási adó további mérséklése csak kkv körben
20. Stratégiai partnerségi megállapodások innovatív kkv-kkal
21. Eredménycélokhoz kötött digitális kurzusok
22. Kötelező vállalati honlap
23. Vidéki digitális infrastruktúra fejlesztése

24. IKT kockázatok kezelésére vonatkozó szabályok szigorítása
25. Neumann János Alap a vállalkozások IKT fejlesztéseinek támogatására
26. Uniós támogatások szempontrendszerének súlyozása a tudásintenzív ipari szolgáltatások felé

4. Külgazdaság és gazdaságszerkezet

1. Áruexport mellett a szolgáltatásexport erősítése
2. Egy övezet – egy út kínai kezdeményezés által elérhető előnyök kiaknázása
3. Gyorsan növekvő és stabil intézményekkel rendelkező új piacokra való belépés támogatása
4. Hazai külkereskedő réteg támogatása, új kereskedőház koncepció
5. Piacra kész vállalatok átmeneti működése nemzetközi co-working irodában
6. Ország-, szektor-, termékpromóció és céges brandépítés szétválasztása
7. Állami gazdaságfejlesztési források irányítása a tudásintenzív, illetve belföldön jól beágyazott feldolgozóipari ágazatokra
8. Kiemelten támogatott vállalatok magyar beszállítói aktivitásának ösztönzése
9. Következő uniós támogatási ciklus tervezésénél kiemelt szempont legyen a termelőberuházások szolgáltatások felőli támogatása

5. Munkaerőpiac

1. Az állam fizesse a munkába álló közfoglalkoztatott bérét, amennyiben a munkáltató legalább még ugyanannyi ideig tovább foglalkoztatja
2. A közmunkáért fizetett bér és a minimálbér különbségének növelése
3. A nyugdíjkorhatár alatt, nyugdíj mellett munkát vállalók esetében növekedjen a munkajövedelem összegének engedélyezett felső határa
4. Atipikus foglalkoztatási formák további ösztönzése kapacitásbővítés és szervezetfejlesztés érdekében
5. Munkahelyvédelmi Akcióterv szakképzetlen foglalkoztatottak kategóriájának bővítése
6. Munkahelyvédelmi Akcióterv kiterjesztése a munkavállalói járulékokra
7. Munkahelyvédelmi Akcióterv kibővítése a minimálbérig
8. Munkahelyvédelmi Akcióterv kiterjesztése gazdaságfehérítő szempontok alapján szektorspecifikus kedvezmény formájában
9. Nyugdíjazási korhoz közel állók alkalmazásának ösztönzése az önkéntes nyugdíjpénztári munkáltatói befizetések adómentessé tételével

10. Anticiklikus munkaerőpiaci járulék
11. Célzott munkaidő csökkentés részben vagy egészben szociális hozzájárulási adó kompenzációval és/vagy állami bérkompenzációval a sérülékeny csoportokban
12. A munkát terhelő adók csökkentésének folytatása, egyszámjegyű szja
13. Digitális nomádok vonzása
14. Bérfejlesztés az állami hiányszakmákban
15. Családtámogatási elemek ismertségének növelése, az államilag támogatott oktatási és egészségügyi rendszerre való figyelemfelhívás kampányokkal
16. Magyar vállalatok külföldi toborzásának támogatása költségek leírásával, adókedvezményekkel
17. Külföldön szerzett diplomák elfogadtatásának egyszerűsítése
18. Kimenetszabályozás és független vizsgaközpontok bevezetése a felnőttoktatási és -képzési rendszerben
19. Első végzettség megszerzésének ingyenessé tétele a felnőttképzésben
20. Digitális és nyelvi készségek fejlesztése az idősebb korosztályok körében
21. Élethosszig tartó tanulás ösztönzése az oktatási költségek társasági adó alapból való levonhatóságával
22. Kötelező vállalati továbbképzési minimum bevezetése
23. Sikeres vizsga díjának utólagos állami megtérítése a legismertebb, nemzetközi sztenderdeket jelentő vizsgák esetében
24. A bürokráciacsökkentés keretében felszabaduló munkaerő átképzésének támogatása a költségek átvállalásával, járulékkedvezményekkel
25. Vállalkozói ismeretek oktatása, vállalkozói készségek fejlesztése a köznevelésben és a felsőoktatásban
26. Belföldi és külföldi médiaprogramok a vállalkozói lét népszerűsítésére

6. Területi felzárkózás

1. A munkaerőpiaci mobilitás támogatása az ingázás ösztönzésén keresztül
2. A munkaerőpiaci mobilitás támogatása az állandó lakhelyváltogatás támogatásával
3. A közfoglalkoztatottak elhelyezkedési juttatásainak mobilitási ösztönzőkkel való kiegészítése
4. A helyközi közlekedés fejlesztése
5. Kuponos támogatások hazai bevezetése lengyel mintára

6. Erős támaszkodás a Budapesten kívüli gazdasági központok ágazati és technológiai specializációira
7. Helyi beszállítókra és erőforrásokra építő pályázatok előnyben részesítése
8. Munkaerőpiaci elszívó hatást ellentételező területi kompenzációs mechanizmus bevezetése
9. Kompenzációs mechanizmus a kevésbé fejlett régiókban munkát vállaló pedagógusok számára
10. Területi alapon differenciált Széchenyi Kártya Program
11. Tőke és forrás egyidejű biztosítása banki részvétellel
12. Szabad Vállalkozási Zóna kedvezményeinek kibővítése
13. Az Európai Beruházási Bank (EIB) által biztosított források nagyobb mértékű kihasználása

7. Családbarát program

1. A csecsemőgondozási díj (csed) és a gyermekgondozási díj (gyed) felső határának növelése
2. Az egyszeri anyasági támogatás összegének munkaviszonyhoz kötött emelése (gyermekszámától függő progresszív támogatási összeg bevezetése a további gyermekekre vonatkozóan)
3. Indulótőke-program bevezetése a hazatelepülő és itthon gyermeket vállaló fiatalok számára
4. Egyszeri egészségpénztári támogatás biztosítása a gyermek születéséhez kapcsolódó ellátások fedezetére
5. A felsőfokú intézményben tanuló hallgatók gyermekvállalásának támogatása
6. A családtámogatási rendszer elemeinek folyamatos felülvizsgálata, hatékonyságuk elemzése
7. A gyermekvállalás népszerűsítése (figyelemfelhívás, családtámogatási elemek ismertségének növelése, felkészítő tréningek támogatása)
8. Gyermekvállalást gátló betegségek megelőzése, kezelése
9. Tájékoztató kampány az inzulinrezisztenciáról és ingyenes inzulinrezisztencia-szűrővizsgálat biztosítása a szülőképes korban lévő nők számára
10. Mesterséges megtermékenyítés aktívabb támogatása
11. Terhesség alatti államilag támogatott vizsgálatok körének bővítése
12. Magzati halálozások csökkentése a terhességgondozás további fejlesztésével
13. Védőoltások árának csökkentése
14. Rendelési idők munkaidőhöz történő igazítása
15. Pénzügyi családtámogatási rendszer munkavállaláshoz kötött elemei kövessék a dinamikus bérnövekedést (pl. családi adóalap kedvezmény)

16. Családi adóalap kedvezmény rendszerének megreformálása negatív adó engedélyezésével
17. Nagycsaládos anyák teljes adómentességének bővítése
18. A 30 éves kor előtt gyermeket vállaló anyák gyermekei után járó családi adóalap-kedvezmény növelése
19. Valamennyi 2 és 3 év közötti magyar gyermek számára legyen elérhető bölcsődei férőhely
20. Az óvodai férőhelyek számának bővítése annak érdekében, hogy 2,5 éves kortól lehetséges legyen az óvodai felvétel minicsoportokba
21. Magánbölcsődék és magánóvodák igénybevitelének támogatása a térítési díjakhoz való állami hozzájárulás révén
22. A köznevelési rendszer családbarát fejlesztése (pl.: ügyeletek meghosszabbítása a munkaidő végéig)
23. A nők szülést követő munkaerőpiaci visszatérésének támogatása
24. Családbarát munkahelyi környezet kialakítása és munkahelyi gyermekfelügyeleti rendszer ösztönzése
26. A bébiszitterek jogállásának tisztázása
27. Állami iskolabusz-rendszer létrehozása
28. A pénzügyi rendszer szolgáltatásainak családbarát fejlesztése
29. A Családi Otthonteremtési Kedvezmény (CSOK) vissza nem térítendő támogatásának kiterjesztése a második gyermek megszületésének ösztönzésére
30. A CSOK szabályaiban lefektetett értékek módosítása az ingatlanpiaci folyamatok hatékony lekötése érdekében
31. A 35 millió forintos értékhatár eltörlése a használt lakás vásárlásakor igényelhető CSOK esetén
32. A befektetési cél esetén szigorodó lakásvásárlási szabályok
33. Új városrész-koncepciók kidolgozása a lakásfejlesztések területi elhelyezkedésének javítása érdekében
34. Üres önkormányzati lakások hasznosítása
35. Az első lakásvásárlás esetén az illetékkedvezmény növelése
36. Új lakás vásárlása esetén az illetékkedvezmény értékhatárának folyamatos felülvizsgálata
37. Építőipari munkaerőállomány bővítése
38. Állami beruházások ütemezett piacra vitele
39. A lakásépítések előtt álló adminisztratív korlátok oldása
40. Az induló nyugdíj összegének megállapításakor a felnevelt gyermekek számának figyelembevétele

41. A családi adókedvezmény figyelembevétele a nyugdíj megállapítása során
42. Alanyi jogú tagság kiegészítő nyugdíjalapokban
43. Munkáltatói hozzájárulások támogatása a kiegészítő nyugdíjalapokhoz
44. Állami támogatások hatásosságának növelése a kiegészítő nyugdíjalapokban
45. Befektetési- és költséghatékonyság, biztonság növelése
46. Családbarát szolgáltatási paletta és a lakásvásárlás támogatása a jóléti alapokban

8. Egészséges társadalom

1. Egészséges étkezési szokások elősegítése tájékoztatással és adókedvezményekkel
2. Egészségügyi alapismeretek a közoktatásban
3. A népegészségügyi termékadó bővítése
4. Röviditalok jövedéki adójának növelése
5. A dohányzás elterjedtsége és az általa okozott megbetegedések költségeinek csökkentése a jövedéki adó emelésével
6. Rendszeres sportolás lehetőségének megteremtése
7. Minőségi munka- és lakókörnyezet kialakításának támogatása pályázatokkal
8. A háziorvosi rendszer funkcióinak erősítése
9. Rendszeres állapotfelmérések és szűrővizsgálatok támogatása
10. Nemzeti Egészségügyi Adatbázis létrehozása
11. Átfogó mentális egészségcsomag kidolgozása és szisztematikus végrehajtása
12. Mentési rendszer erősítése
13. Beteg-együttműködésen alapuló finanszírozási módszerek kiterjesztése
14. Rehabilitációs eljárások erősítése
15. Hosszútávú- és otthonápolási kapacitások növelése az egészségügyi és szociális ellátórendszer közötti együttműködés erősítésével
16. Valós költségekre épülő állami finanszírozási rendszer kialakítása
17. Eset szintű adminisztráció és kontrolling bevezetése az egészségügyi intézményekben
18. Teljesítményvolumen korlátok alkalmazásának felülvizsgálata
19. Ellátási szinteken átívelő finanszírozás kialakítása
20. Eredményességhez kötött finanszírozási módszerek alkalmazásának bővítése
21. A betegek korábbi kezelésére vonatkozó szakmai visszajelző rendszer kialakítása
22. Átlátható bérezési rendszer kialakítása
23. Egészségügyi szakszemélyzet számának növelése

24. Szolgáltatásfinanszírozó kiegészítő magán egészségbiztosítási rendszer feltételeinek megteremtése
25. Alanyi jogú egészségpénztári tagság és a be- és kifizetések célzott ösztönzése
26. Prevenációs és szolgáltatásfinanszírozási számlák támogatásának bővítése
27. Adókedvezmény vállalati egészségügyi csomagokra
28. Magán egészségbiztosítások számára adókedvezmény
29. Minimumfeltételek, szakmai és finanszírozási irányelvek, protokollok folyamatos felülvizsgálata, frissítése
30. A társadalombiztosítás által finanszírozott ellátási csomag pontos definiálása
31. A szakmai és pénzügyi ellenőrzés erősítése
32. Az egészségügyi intézmények teljesítményének és a betegek elégedettségének standardizált mérése és publikálása
33. Magánszolgáltatók adatszolgáltatási kötelezettségeinek növelése
34. Menedzsmentértékelési rendszer bevezetése az állami intézményekben
35. Egynapos aktív ellátások kapacitásának növelése
36. Gyógyszerkiadások szakmai alapú átcsoportosítása, csökkentése
37. Gyógyszerkereskedelem stratégiai iparágként kezelése
38. Telemedicina fejlesztése
39. Ellátás szervezését egyszerűsítő innovatív technológiák fokozottabb használata

9. Tudásalapú társadalom

1. Igény esetén alapozó 0. évfolyam bevezetése az általános iskolákban
2. Készségfejlesztésre és gyakorlati tudnivalókra koncentráló Nemzeti alaptanterv kidolgozása
3. Tanulási-tanítási módszerek, formák fejlesztése
4. Az oktatási intézmények teljesítményének és az érintettek elégedettségének standardizált mérése és publikálása
5. Általános iskolai tanulmányokat lezáró alapvizsga bevezetése
6. Természettudomány és informatika súlyának növelése a középiskolai felvételinél
7. Pályaorientáció fejlesztése és tudatosabb karriertervezés elősegítése
8. Középiskolai tantárgyi reform végrehajtása
9. Kimeneti kritériumok és rugalmasabb tantervek alkalmazása
10. Duális képzés erősítése
11. Szakképző intézmények és piaci szereplők kapcsolatának erősítése
12. Rugalmas átjárhatóság biztosítása az oktatási formák között

13. Képzettség nélküli (korai) iskolaelhagyás csökkentése
14. Az oktatásra fordított költségvetési és privát források növelése
15. Tanítók és a pedagógiai asszisztensek számának növelése
16. Rendszeres továbbképzések biztosítása a tanároknak
17. A pedagógusok, óvónők és dajkák társadalmi megbecsültségnek emelése az életpályamodell kiterjesztésével és továbbfejlesztésével
18. Nyelvvizsgák elvárásainak átalakítása, az iskolai oktatás ezekhez történő igazítása
19. Tanítási időn kívüli idegen nyelvű szakkörök, nyelvvizsga-felkészítők állami támogatása, helyszín biztosítása
20. Angol nyelvű középiskolai felvételi és érettségi lehetősége minden tárgyból
21. Külföldi csereprogramokban való aktívabb részvétel
22. Külföldi diákok Magyarországon tartása
23. Két- vagy többnyelvű képzés valamennyi megyében
24. Feliratos filmek és sorozatok népszerűsítése
25. Informatikai eszközpark fejlesztése és karbantartása az iskolákban és a szakképzési centrumokban
26. Digitális tananyagok fejlesztése
27. Programozás integrálása a matematika oktatásba
28. Versengő környezet kialakítása a felsőoktatásban
29. Felsőoktatási intézmények infrastruktúrájának és felszereltségének fejlesztése
30. A felsőoktatás és vállalatok közötti kapcsolat erősítése
31. A piaci igények és a magántőke becsatornázása az oktatásba
32. A felsőoktatási K+F kiadások a GDP 0,5 százalékára emelése
33. Egyetemi infrastruktúra bérlésének lehetősége
34. Oktatói pálya vonzóbbá tétele
35. Felsőoktatási rangsorok szempontjainak érvényesítése a finanszírozásban
36. Kettős diploma programok támogatása
37. Angol nyelvű publikációk támogatása
38. Specifikus posztgraduális képzések elindítása az elvándorlás visszafordítására
39. A felsőoktatás beiskolázási bázisának szélesítése
40. Kollégiumi férőhelyek számának növelése
41. Tanulmányi eredményektől függő, illetve szociális ösztöndíj-rendszerek bővítése
42. Felsőoktatás önköltségi díjának egyetemi eredményektől függővé tétele
43. Felsőoktatási tantárgyi szerkezet átalakítása

44. Hallgatói aktivitás növelése
45. Külföldi részképzési lehetőségek növelése
46. Matematikán felül további kötelező természettudományos érettségi
47. Lemorzsolódás csökkentése az egyetemi képzéseken
48. Pénzügyi kultúra mélyítése
49. Pénzügyi szakemberek továbbképzése

10. Kutatás-fejlesztés és innováció

1. A PhD végzettséggel rendelkezőkre vonatkozó adókedvezmény kiterjesztése az egyetemi végzettséggel rendelkező kutatók részére
2. A kutatási-fejlesztési segédszemélyzet létszámának növelése a bérek további emelésével
3. A 30 év feletti munkavállalók számára a doktori képzés költségei 50 százalékanak állami átvállalása
4. A vállalkozások K+F kiadásainak ösztönzése az üzleti környezet további fejlesztésével (kevesebb bürokratikus teher, több kedvezmény K+F-re)
5. Életciklus elején lévő vállalkozások K+F kiadásainak kiemelt támogatása
6. Feltételes munkáltatói járulékcsoökkentés azon kkv-k részére, amelyek K+F beruházást hajtanak végre
7. A szabadalmak fenntartási díjának csökkentése
8. A szabadalmakból szerzett bevétel kedvező elszámolása

11. Állami hatékonyság

1. Állami intézményrendszer átvilágítása, racionalizálás, párhuzamosságok kiszűrése
2. Átlagos bérek emelése a közigazgatásban, a bürokrácia csökkentése
3. Bértömeggazdálkodás és teljesítménymérés a létszámgazdálkodás helyett
4. Állami vállalatok és állami szolgáltatások hatékonyságának mérése
5. Minden, a kormányablakokban elintézhető ügy legyen elvégezhető online is észt mintára
6. Közigazgatási szervezetek adatbázisainak összekapcsolása
7. Mobil alkalmazások továbbfejlesztése az egyszerűbb ügyintézés érdekében
8. Az elektronikus űr- és adatlapok előre kitöltött részeinek növelése
9. Online rendszeres elégedettségmérés a közszolgáltatásoknál
10. Az adóhivatal fejlesztése, hatékonyságának növelése
11. NAV által készítendő társasági adó és áfa bevallás rendszer végrehajtása

12. Adózóbarát, átlátható weboldal fejlesztése, online intézhető ügyek bővítése
13. Társasági adóelőleg-kiegészítés megszüntetése
14. Társasági adó közelítése a „pénzforgalmi adózás” felé
15. Adminisztratív terhek csökkentése
16. Digitális multicégek adófizetői körbe vonása
17. Online pénztárgép rendszerének további kiterjesztése
18. A lakossági pénzügyi tranzakciós illeték megszüntetése
19. Elektronikus fizetési módok kötelező elfogadása meghatározott kereskedői kör esetében
20. Építőipari foglalkoztatás fehéritése
21. A Kincstári rendszer konszolidációja, hatékonyságának növelése
22. Kincstári számlavezetés az önkormányzatoknak és állami vállalatoknak
23. A Kincstár ügyfélkapcsolatainak fejlesztése, kiemelten a lakossági állampapírártékesítések területén

12. Modern infrastruktúra és hatékony energiafelhasználás

1. Minden legalább 30 ezer fő lakosságú város és az észak-balatoni régió váljon villamosított vasútvonalon elérhetővé
2. Minden fő vasútvonalon legalább 160 km/h sebesség
3. A vasúti mozdonyok és személykocsik cseréje, valamint felújítása
4. Minden megyeszékhelyen intermodális csomópont építése és a teherpályaudvarok fejlesztése
5. M1, M7 háromsávósítása
6. Autópálya ráhordó utak település elkerülésének előmozdítása
7. Önvezető autók közlekedésére alkalmas gyorsforgalmi utak
8. Az 5G technológia fejlesztése a magasabb frekvenciatarományok megnyitásával és a kisebb cellaméretek fejlesztésének állami támogatásával
9. Az üvegszál vezetékek elterjedésének állami támogatása
10. Az elektromos hálózat szigetelésének javítása
11. A föld alatt futó elektromos vezetékek arányának növelése
12. Állami támogatás a magasabb áramerősségű csatlakozások számának növeléséért a háztartásokban
13. A főváros és minden magyar megyeszékhely váljon okos várossá
14. Magyar információbiztonsági szoftveripar fejlesztése
15. A vállalati energiafelhasználás hatékonyságának növelése adókedvezményekkel

16. Az energetikai auditálás bevezetésének támogatása állami forrásokkal
17. Háztartások energiahatékonyságának javítása a felújítások állami támogatásának erősítésével
18. Szabályozott energiaárak további csökkentési lehetőségének folyamatos vizsgálata
19. A villamosenergia hálózat nagy kapacitású áramtárolókkal való kiegészítése
20. 50 milliárd forint szél és naperőművek támogatására
21. 25 milliárd forint a kkv-k környezetvédelmi célú beruházásainak támogatására
22. A víziközművek felújítása és felszerelése okosmérőkkel
23. A szennyvízelvezetési infrastruktúra bővítése a 2000 főnél kisebb településeken és a szennyvíztisztító üzemek számának növelése
24. Az újrahasznosított hulladék arányának növelése és a betéti díjas rendszer bevezetése
25. Az elektromos járművek támogatásának erősítése
26. A mezőgazdasági öntözési infrastruktúra fejlesztése

1.2.3.1. Értékelés

1. Az anyagban megvizsgált kérdések átfogják szinte a gazdasági-társadalmi élet minden releváns területét. Ezek megtalálhatók a NVT (Nemzeti Versenyképességi Tanács) egyidejűleg elkészült előterjesztésében is, de sokkal mélyebben, sokkal sokrétűbben és szélesebb körű áttekintésben. Mindez a bemutatott listából első ránézésre is világosan kitűnik. Foglalkoznak a pénzügyi rendszertől kezdve a kkv-k működésén keresztül az oktatásig, kutatásig, egészségügyi és szociális rendszerig, az energiagazdálkodástól a külkereskedelemig, közlekedésig és a kommunális infrastruktúráig, a demográfiai problémáktól az adórendszerig és kutatás-fejlesztési tevékenységekig stb. Mindezekkel nagyon részletesen úgy, hogy előbb bemutatják az adott területen megoldásra váró feladatokat, majd ezekre javaslatokat fogalmaznak meg. Amiről nincs szó az előterjesztésben, az a kormányzati munka, az államhatalmi és végrehajtó szervek tevékenysége, a jogrendszer, a gazdaságirányítás. Vagyis az előterjesztők a versenyképesség-növelésnek csak az üzleti feltételeit tekintették át, éppen úgy, mint a NVT munkája, ami mindenképpen egyoldalú és lényegében a kormányzati munka felől gúzsba van kötve. Ebből az is következik, hogy a javaslatokból a végrehajtás során csak azokra fognak fókuszálni – ha egyáltalán -, amelyek egybeesnek a kabinet gazdasági, politikai érdekivel. Többek között azzal, hogy az államháztartás tőkeallokációjában továbbra is maradjanak meg a korábban kialakított prioritások (sport, határon túliak, egyházak,

saját érdekkör támogatása, kormányzati kommunikáció), legyen kormányzati mozgástér kiemelt társadalmi csoportok díjazására, és a hiányráta ne szálljon el. Vagyis minden maradjon úgy, ahogy van. Emellé egészen biztosan nem férnek be az ismertetett javaslatok, legföljebb csak nagyon részlegesen, ami a mazsolázáson keresztül bizonyosan nem vált ki szinergikus hatást.

2. Felelősre vagy határidőre sehol még csak javaslatot sem tesznek az előterjesztők, ami nem segíti elő a program érvényesítését. De hozzá kell tennünk, hogy ez nem is az MNB szakstábjának lett volna a feladata.
3. Az egyes pontokban megfogalmazott helyzetértékelés reális. Ezekből nagyon lehangoló összkép rajzolódik ki a mai magyar gazdaság és társadalom állapotáról, akárcsak a NVT összehasonlító elemzéséből. Ebből látszik, hogy a kormányzathoz közelálló szakmai körökben vannak, akik tisztában vannak a helyzettel, és ezt meg is merik fogalmazni. Lehet azért, mert abban bízhatnak, hogy elemzésük nem lesz közkézen forgó, nemzeti bestseller. Mindenesetre a problémakataszter felvázolása tökéletesen szembe megy az egyre nagyobb sikerekkel operáló kormányzati kommunikációs politikával.
4. Az anyagban jelzett gondok nem mai keletűek. Viszont a 2010 óta éppen harmadik ciklusát nyűvő Orbán-kormánynak a korábbiakkal szemben összehasonlíthatatlanul nagyobb a felelőssége. (Egyik értékelője „vádiratnak” nevezte a programot a kormánnyal szemben.) Részben azért, mert olyan parlamenti felhatalmazással rendelkezik lassan tíz éve, ami a Horn-kormányt kivéve, senkinek sem volt meg. (A korábban halogatott, elhalasztott államháztartási reformokat rendre a kellő politikai/parlamenti háttér hiányával indokolták.) Részben, mert birtokolt politikai túlsúlyát nem a magyar társadalom és gazdaság hosszútávú fejlődése érdekében használta fel, hanem
  - egyfelől a „jóra való restség” bűnébe esve nem tett meg minden tőle telhetőt a problémák oldására,
  - másfelől politikájával felerősítette a feszültségeket, szembe ment a szükségesnek tartott változtatásokkal (családpolitikában, szociális politikában, társadalombiztosításban, nyugdíjrendszerben, adópolitikában, egészségügyben, oktatásban, tudományban, az innovációs készség és képesség elsorvasztásában, foglalkoztatás-politikában stb.).

Mindezek okán nagy kérdés, hogy a továbbra is regnáló (és legalább 2030-ig megmaradni kívánó) kabinet kész lesz-e eddigi ténykedésének felülvizsgálatára, meghaladására. Nem teljesen megalapozatlan jóslatunk, hogy **NEM**.

Vagyis ez az anyag is – akárcsak a korábbi MNB-ben írottak – keringeni fog az éterben anélkül, hogy érdemi hozadéka lenne a jövő széles társadalmi köre számára.

5. A javaslatok egy része szembe megy a 2010 után kialakított rendszerrel. Így a nyugdíjrendszer, az oktatás és egészségügy átalakításával, a tranzakciós illeték bevezetésével, a kereskedőházak létesítésének/kiiktatásának koncepciójával stb.
6. A javaslatok egy része szembe megy a Fidesz által korábban képviselt álláspontokkal (egypilléres nyugdíj, és egészségfinanszírozási rendszer, tandíj-ösztöndíj kérdése, a liberális oktatás tagadása, állami vállalatok tőzsdére vitelének elutasítása, kisbefektetői részvényprogram, nyugdíjpénztári vagyon eltözsdézése stb.), ami nem baj, de rontja a javaslatok hitelességét, a kormányzat elkötelezettségének fokát.
7. Számos javaslatnál kilóg a lóláb, amikor a saját oligarchakör érdekeit érvényesíti (pl. a tőzsdére bevezetés szorgalmazása, adómentesség új tőzsdei részvény esetén, tőzsdei osztalék adómentes, a tőzsdére lépés költségének levonhatósága, osztalékadó elengedése két évig, ha generációváltás van a cég élén, garanciák növelése, tranzakciós adó mérséklése, irány a magánegészségügy, ahol magánegészségügyi pénztárakat szerveznek, és ide alanyi joga lenne mindenkinek belépni, államilag irányított és szervezett különféle tájékoztatási kampányok stb. – ezek mind olyanok, hogy abban erősen érdekelt Mészáros Lőrinc, Tiborcz István és üzleti köreik).
8. A javaslatok végrehajtása a kormányra vár, vagyis mindent felülről kell megoldani. Nincs szó az önkormányzatok, civil szervezetek bevonásáról, decentralizált feladatmegoldásról. A javaslatok túlnyomó többsége valóban olyan, amit csak kormányzati szintről indítva lehet megoldani, de a végrehajtásnál fel sem merül a horizontális intézmények közreműködésének szükségessége.
9. A javaslatok több mint felének van valamilyen költségvetési vonzata, 29 százaléka valamilyen intézményi változásra vonatkozik, 19 százaléka szabályozási kérdést tartalmaz, egy százaléka pedig csupán óhajt fogalmaz meg. Ez utóbbi különösen jó arány, mert ismerve a kormányzati programokat, azok zömében úgy fogalmaznak, hogy jó lenne, ha így meg így alakulnának a dolgok. Ehhez képest az MNB anyaga zömében konkrét elképzeléseket tartalmaz.

- Az államháztartást érintő kérdéskörben direkt adócsökkentés csak az szja. egykulcsossá tétele (ezzel a kamatadó és a bérbeadás adója is csökken, amiből nagyobb fogyasztás és/vagy megtakarítás képződhet), az egészséges étkezés élelmiszereinek áfa-csökkentése szerepel. Emellett adót javasolnak emelni a népegészségügyi termékadónál és ennek a körét is kiterjeszteni, valamint az alkohol és a dohány jövedéki adójánál. Ezen túlmenően differenciált adóvisszatérítés, adó- és szoc.ho. csökkentés, utólagos adójóváírás, költségleírás az adóalapból, iparüzési adóból, időlegesen adott adófizetés-mentesség, adómentesség határának emelése, a MAT⁸ kiterjesztése, a tranzakciós adó kivezetése szerepel, mint olyan, aminek költségvetési vonzata van. Továbbá béremelési javaslatok (hiányszakmákban), állami bérkompenzáció, új szociális támogatások bevezetése, illetékedvezmény, juttatások felső határának valorizálása, kamattámogatás, árcsökkentés a tb terhére, gyed, gyes felső korlátjának kitolása és direkt költségvetési támogatás foglalkoztatásra, tanulásra, kutatásra, területi kiegyenlítésre, bölcsődék, intézmények fejlesztésére, építésére, szolgálati lakások létesítésére, infrastruktúrára, energiahatékonyság javítására, tb-juttatások kiterjesztése (pl. fitness-bérlet vásárlásra). A legnagyobb horderejű, költségvetést érintő lépés – a 9 százalékra mérsékelt szja mellett - az egészségügy finanszírozásának valós költségekre helyezése lenne (ezt javasolja a NVT is), de ebből egész biztosan nem lesz semmi, mert mindent borítana az államháztartásban. Ha csak az államháztartást érintő 169 javaslatot végigolvassuk, meggyőződhetünk arról, hogy az egész program bukásra van ítélve – a költségvetés finanszírozási korlátja felől.
- Az intézményi változások között mindenütt nagy hangsúlyt kapott az e-kormányzás, on-line ügyintézés kiterjesztésének szükségessége, a transzparencia növelése. Újra visszatért az állami feladatok szükségességének körülhatárolása, az államigazgatás ebből a szempontból való átvilágítása, a felesleges, aktív kórházi ágyak átalakítása, a pénzügyi adatok koncentrációja, visszajelzési rendszer kiépítése az egészségügyben. Javasolják az új kereskedőházi koncepció érvényesítését, új állampapírok bevezetését, jóléti alapok létrehozását a nyugdíj és egészségügyi alapok egyesítésével, a hitelgarancia-rendszer átalakítását, egyszerűsítését, a földhivatalok modernizálását, a magánbiztosítási rendszer kiépítését, a biztosítási rendszer átalakítását, a felvásárlások, fúziók elősegítését a kkv-knál.

---

⁸ Munkavédelmi Akcióterv

Megfogalmazzuk egy sor kampány és oktatási feladatot, az előbbin belül pl. az egészséges életmódról, dohányzásról, illetve hangsúlyozzák a pénzügyi és vállalkozói ismeretek szélesebb körű oktatását, a stresszoldó gyakorlatok elterjesztését, a mentális egészségügyi csomagok kidolgozását és tréningeket fiatal pároknak.

- Számos jogszabálymódosításra tesz javaslatot az anyag, így pl. az előtörlesztés adminisztrációjának és díjának csökkentésére, a közjegyzői díjak visszavágására, a felszámolási eljárások egyszerűsítésére, a biztosítóváltás segítésére, az ügyetek, rendelési idők meghosszabbítására. Ezen kívül új javaslatokat is megfogalmaz, mint pl. a TB ellátási csomagok tartalmának meghatározása, a minimálisan szükséges vállalati továbbképzés bevezetése, a vállalati honlap-készítés kötelező előírása, a kereskedők és szolgáltatók kötelezése az elektronikus fizetés elfogadására, az egyszerűsített foglalkoztatás kiterjesztése az építőiparban, az önkormányzatok és állami vállalatok Kincstárnál történő számlavezetése. Megfogalmazzák az on-line pénztárgéphasználat további kiterjesztését, a bértömeggazdálkodás bevezetését az államigazgatásban s ezzel egyidejűleg a teljesítményekhez kapcsolt bérezést, a lakossági tranzakciók illeték teljes eltörlését, feliratos filmek vetítését, a programozás integrálását a matematikába, az érettségi tárgyak átsorolását stb.

A felsoroltakban szereplő információk csak a töredékét (és random módon) képezik az anyag 330 pontjában ismertetetteknek, a megadott on-line felületről azonban minden elérhető. Néhány lényegesebb javaslatra azonban itt is kitérnénk.

A munkaerő-piaci problémákat a javaslat összetett eszközökkel véli kezelhetőnek.
Így

- növelné az atipikus foglalkoztatási formákat, a távmunkát és a részmunkaidős foglalkoztatást,
- ösztönözné a nyugdíj mellett dolgozókat az elérhető jövedelemszint megemelésével,
- ösztönözné a munkahelyvédelmi akcióterv (MAT) kiterjesztésével az nyugdíjhoz közeli munkavállalók alkalmazását,
- ösztönözné a munkahelyvédelmi akcióterv kiterjesztését a munkavállalói járulékokra is, ami azonnali reálbér-emelkedéssel járna,
- ösztönözné a nagyobb teljesítményt az egykulcsos adóval,
- a szoc.ho csökkentését , teljes eltörlését a kkv-k foglalkoztatásánál alkalmazná,

- a cégeket külföldi munkaerőkeresésre ösztönöznék,
- a közfoglalkoztatottakat támogatások emelésével terelné át az elsődleges munkapiacra, vállalná bérük egy éves megtérítését, ha a munkáltató legalább még ennyi ideig foglalkoztatja az egykori közmunkást,
- a MAT-t kiterjesztenék a 15-24 év közötti fiatalokra, az építőiparra, ahol kifehéritő hatása is lenne,
- adómentessé tennék az önkéntes nyugdíjpénztárba befizető cégeket az 55 év feletti munkavállalók támogatása esetén,
- további bérfejlesztést javasol a hiányterületeken, az egészségügyben, az oktatásban, az építőiparban; ez segíthet a visszahonosításban is,
- ingyenessé tennék a felnőttképzésben az első diploma megszerzését,
- anyagi támogatást adna az idősebb korosztályok digitális és nyelvi képzéséhez is,
- a bürokrácia csökkentése miatt elbocsátott közalkalmazottak átképzését támogatná,
- a cégek továbbképzési költségei levonhatók lennének a TAO-ból,
- ingyenessé és egyszerűbbé tennék a külföldi diplomák honosítását,
- hirdetésekben hívnák fel a külföldön dolgozók figyelmét az itthoni munkavállalás előnyeire,
- az élethosszig tartó képzés támogatása,
- a rokkantak, sérülékenyek foglalkoztatásánál munkaidő kedvezményt adna, de bérüket kiegészítenék a teljes munkaidősökére.

Láthatóan a javaslatok a munkavállalás mennyiségi bővülését és a képzések támogatásán keresztül a munkaerőpiac strukturális problémáinak megoldását is tartalmazzák.

Sokkal több részletre kiterjedő családbarát programot mutatnak be az MNB szakértői a demográfiai, foglalkoztatási, nyugdíjazási rendszer problémáinak megoldására, mint ami a hivatalos kormányprogramban szerepel. Kezdve azzal, hogy például meg kell hosszabbítani a gyermekmegőrző, foglalkoztató intézmények nyitva tartását, ingyenessé kell tenni a drága gyermekoltásokat, fel kell emelni a gyed és a gyes felső határát, jelentős indulótőkét kell adni a hazatelepülőknek, támogatni kell a felsőfokú intézményekben tanulók gyermekvállalását és a mesterséges megtermékenyítést, hozzá kell járulni a magánorvosi vizsgálatok költségeinek fedezéséhez, bababarát munkahelyeket és kollégiumokat kell létesíteni, teljes adómentességet élvezzenek már a háromgyereket nevelő családok is, a 30 év alatt

gyereket vállalkók kapjanak adókedvezményt, a magánintézmények is kapják meg a normatív állami támogatást, támogassák a vállalatok a gyerektáborozást, és annak költségét vonhassák le a TAO-ból, épüljön ki állami iskolabusz-hálózat, a diákhitel kamata függjön a testvérek számától, legyen államilag szervezett bébiszitter-képzés, foglalkoztatása levonható legyen az szja-ból, indexálják – a lakásáralakuláshoz igazodva – a CSOK szabályait, az illetékmentesség határát, vegyék figyelembe a nyugdíj megállapításánál a felnevelt gyerekek számát stb. Nem ismertettük az e pontban szereplő valamennyi (46) javaslatot, de ebből is látszik, hogy azok rendkívül széles körre terjednek ki, és szinte minden pontjukban állami, költségvetési segítségnyújtást proponálnak. Több mint valószínű, hogy emiatt nem kerülnek napirendre.

Összességében azt mondhatjuk a programról, hogy láthatóan van a kormánynak egy szakértői értelmiségi háttere, amely tisztában van a tennivalókkal, de semmi ráhatása nincs a kabinetre. Elgondolásaikat utópiának is nevezhetjük olyannyira el vannak szakadva a mindennapi politikai realitásoktól, attól, amit az Orbán-kormány irányít. S hozzá kell tennünk azt is, hogy sajnos az ellenzéki oldalon megközelítően sincs ilyen mélységű elképzelése arról, milyen irányba kellene terelni a társadalmi, gazdasági folyamatokat. E sorok írója nem áll be a hiénakacagók közé (Ésik Sándor nevezte így az MNB programját bírálókat az Azonnali.hu hírportálon), hanem elismerését fejezi ki a jegybankosok munkáját illetően és egyben sajnálatát is afelett, hogy az semmibe lesz véve. Pedig kormányprogram is lehetne. Sokkal, de sokkal különb annál, mint amit 2010-ben Matolcsy György, a gazdasági fejezet esszéírója összehozott... (Azóta kormányprogram pedig azon kívül, hogy „folytatjuk”, nem született.)

1.3.Kásler Miklós egészségügyi reformcsomagja

Ennek a létezéséről a Népszava adott hírt, amit aztán az EMMI részéről tagadtak. Így csak nagyon keveset tudunk róla. Azt mindenesetre, hogy a miniszter szerint 2017-ben 24 ezer olyan haláleset volt, ami elkerülhető lett volna. Ez a bekövetkezett elhalálozások 37,5 százalékát jelentette, egy kisvárosnyi népességet. A megoldandó egészségügyi helyzet tehát súlyos⁹,

---

⁹ E mutató tekintetében az unióban is nagyon hátul kullogunk. Nálunk a 100000 főre jutó népességből 192,3 nő és 361,3 férfi hal meg úgy, hogy az elhalálozása indokolatlan volt, megfelelő ellátással elkerülhető lett volna. Ugyanezen számok uniós átlaga a nőknél 97,5, a férfiaknál 158,2 fő.

amivel ezek szerint a miniszter is tisztában van – valószínű ebbéli jártasságát bizonyítandó állt elő javaslataival.

Kásler 10 pontos javaslatot tett le, aminek zöme intézményfejlesztés volt. Megvalósításukhoz 1500 milliárd forintot tartott szükségesnek. Valószínű emiatt vették le nagyon sürgősen a napirendről a miniszter programját; Varga Mihály nem értett egyet ilyen méretű kiadástöbblettel.

2. Aktuális kérdések

2.1. Felminősítések

Noha a S+P és a Fitch Ratings már 2016-ban kiemelte a magyar államadósság besorolását a bővli kategóriából és 2017-2018-ban már pozitív kilátásokat fűztek a besorolásunkhoz, ezen a 2018-ban figyelemre méltó növekedés-felpörgés ellenére sem javítottak. Csak 2019 februárjában látták eljövételének a szükségességét. A harmadik nagy hitel- és befektetés-minősítő a Moody's csak 2018-ban javított befektetésre nem ajánlott besorolásunkon, vagyis két évvel később, mint a másik kettő. De várható, hogy májusi értékelésénél ő is javítani fog, ha máson nem a kilátások megítélésén, amit ez idő szerint a stabil kategóriában tart.

Ismeretes, hogy az adósságunkat 2011 végén, ill. 2012 elején vágták bővliba, ahol utoljára a transzformációs válság idején voltunk. A mostani felminősítéssel csak a 2008. évi értékelési szintet sikerült elérnünk, és a V4-ek közül még mindig a leggyengébb a besorolásunk, a többiek két kategóriával vannak előttünk. A felsoroltak korántsem támasztják alá Matolcsy Györgynek azt az állítását, hogy Magyarországon zajlott le a legsikeresebb válságkezelés (ti. az ő közreműködésének köszönhetően).

A felminősítés indoklásakor az adósságráta folyamatos csökkenésére, ezen belül a devizaadósság és a nem rezidenseknél lévő adósság arányának visszaesésére, továbbá a stabil bankrendszerre, a rossz kintlévőségek hányadának mérséklődésére, a folyó fizetési mérleg jelentős aktívumára, az uniós pénzek és a külföldi tőke beáramlására hivatkoztak, mint amely körülmények csökkentették az ország finanszírozási kockázatát.

A kormány és az MNB dicsérte az értékelőket, véleményüket örömmel fogadta - ellentétben a leértékeléskor elhangzott szidalmaival. Ám kommunikációjában nem tért ki a

minősítők aggályaira, amellyel továbbra is övezik a magyar gazdaságpolitikát. A 2018. évi növekedést csúcsnak tartották, ahonnan a dinamika lejjebb fog szállni. Az S+P szerint idén 3,3 százalékra, 2020-21-ben pedig 2,2 százalékra. A növekedés lassulását a világgazdasági konjunktúra megtörésével, a munkaerőkorlátba ütköző, túlfűtött gazdasággal, az uniós pénzek mérséklődésével indokolták (a GDP 1-2 százalékával csökkenhetnek). A Fitch 2019-re 3,5 százalékos növekedést vár 2020-ra pedig 2,5 százalékost

A befektetések biztonságát szerintük továbbra is kockáztatja a kormány gyenge gazdaságpolitikai hitelessége, a bíróságok függetlenségének elgyengülése, az unortodox, kiszámíthatatlan kormányzati döntések és az alacsony potenciális növekedés. Kedvezőtlen az is, hogy az uniós jogsértési eljárások destabilizálhatják Magyarországot és az EU viszonyát, ami miatt fontos uniós beruházási projektek maradhatnak el, illetve hátrányba kerülhetünk az új uniós költségvetési ciklus forrásainak elosztásánál. Vagyis a kilátásokat illetően a hitelminősítők nem voltak túlságosan optimisták, értékelésükhöz nem is fűztek pozitív várakozásokat, hanem csak a „stabil” jelzőt kapcsolták hozzá.

A felminősítésnek közvetlen hatása néhány óráig volt csak a forint árfolyamára, mert a piac már jóval korábban meghozta pozitív döntéseit. A befektetők figyelmét a jegybanki magatartásra való várakozás ingadoztatta, amelyen belül erősebb volt a jegybank laza monetáris politikájának feladása, így az árfolyam március második felében még a 313 forintot is megközelítette az euróhoz mérten.

2.2. Bankügyek

2.2.1. Magyar Nemzeti Bank

Matolcsy György elnöki megbízatása hat év után ez év március elején lejárt, és a köztársasági elnök javaslatára a parlament újabb hat évre őt bízta meg a jegybank vezetésével.¹⁰ A tevékenységét elemző írások alapján a következőket összegezhetjük.¹¹

- Matolcsy György bankhoz kerülését követően példátlan méretű személycserét hajtott végre (50-60 fő), amelynél kizárólag a lojalitás volt a szempont, és rendkívül

---

¹⁰ A múlt év nyarán még voltak olyan találgatások, hogy M.Gy. stratégiai miniszterként visszatér a kormányba, legalábbis ő ezt szeretne volna. Így azonban továbbra be kell érnie azzal, hogy a jegybankon keresztül befolyásolja Orbán-politikáját.

¹¹ Aktuális jelentéseinkben rendre részletesen is beszámoltunk a Matolcsy vezette jegybank munkájáról.

erősen centralizált szervezetet alakított ki. Érkezése óta jócskán megdrágult a jegybank finanszírozása.

- Kibővítette az MNB működési körét: integrálta a PSZÁF-t, a GIRO-t, a BÉT fő tulajdonosa lett, Pallas Athéné alapítványaival pedig külön birodalmat hozott létre, amelynek ma már vállalkozásokon keresztül is kifejtett tevékenysége átláthatatlan. Az integrációkkal ellenőrzési területének kiterjesztése volt a célja, az alapítványokkal pedig saját döntési hatáskörének növelése, a tőle való függőséget erősíteni a tudományban, a felsőoktatásban, az ingatlanpiacon, a művészeti területeken, az építőiparban, műkincspiacon stb.
- Aktívan folyt bele az MKB szanálásába és kétes privatizációjába.
- 2014-ben elfogadtatta a jegybank Alapszabályzatát, amelynek értelemben a jegybank profitorientált intézmény lett.
- Mindvégig laza monetáris politikát folytatott, amelynek célja a konjunktúra élénkítése volt (az alapkamat 5,25 %-ról 0,9 százalékra való leszállításával, a tartalékráta csökkentésével, a gyenge forintra játszó „árfolyampolitikájával” – 298 FT/euró - 330 Ft/euró).
- Növekedési hitelprogramjával serkentette a kkv-k hitelezését.
- Önfinszírozási programjával hozzájárult ahhoz, hogy az államadósságot ma már nagyobb részt forinotalapon finanszírozzák (82 %-ban).

Matolcsy tevékenységének értékelésénél egyrészt azt kell hangsúlyozni, hogy a vele szemben támasztott (nemzetközileg is!) aggodalmaskodó, negatív várakozásokkal ellentétben utólag elmondható: végzetes hibát nem követett el, sőt, sikeres volt. Másrészt viszont nem lehet elfeledkezni arról, hogy ő csak a politikai akaratot közvetítette munkatársai felé, és jó végrehajtókat talált, elsősorban Nagy Márton személyében. A legfontosabb azonban arról szólni, hogy olyan időben vette át a bank vezetését, amikor az általa folytatott laza monetáris politikának megvoltak a nemzetközi feltételei, a deflációs periódusban pedig eltekinthetett az infláció elleni küzdelemtől. Szerencséje volt.

Az elemzők rendre azt a kérdést teszik fel, mit fog csinálni a régi-új jegybank elnök, amikor beborul az ég, gyengül a külső konjunktúra, szűkül a nemzetközi likviditás, emelkedő pályára áll az infláció. Hiszen az infláció ellen monetáris szigorítással kellene fellépnie – figyelembe véve azt is, hogy a monetáris döntések reálszférába való átfutási ideje kb. egy év – a szigorot tehát preventíven kellene alkalmaznia. Ám erre az elmúlt évben – amikor már látszottak az infláció megerősödésének tényezői – nem került sor, a jegybank továbbra is a

lazítás mellett állt ki. A 0,9 százalékra lecsökkentett alapkamat funkcióját ledarálta, a helyette alkalmazott irányadó ráta, az egy napos jegybanki betét kamatánál pedig negatív kamatlábat, 0,15 % alkalmazott. Sőt, január 1-jétől elindította a Növekedési Hitelprogram Fixet, ami a kkv-knak szól 1000 milliárd forintos keretben. A kereskedelmi bankok ehhez nulla százalékos kamattal mellett kapnak forrást, amit legfeljebb 2,5 százalékkal toldhatnak meg. A hitel futamideje 3-10 év, összege 3 millió-1 milliárd forint lehet.

A piac az utóbbi hónapokban annak a múlt év végén megszűntetett jegybanki véleménynek a valóra váltására vált, miszerint, ha a maginfláció meghaladná a 3 százalékot, akkor az MNB normalizálni fogja a politikáját, véget vet extra laza politikájának. Erre azonban sem januárban, sem februárban nem került sor, március végén azonban léptek, nagyon ellentmondásosan.

- Március 26-án a Monetáris tanács bejelentette, hogy egynapos betét kamatánál 10 bázispontos emelést hajt vége, ami kamatemelésnek számít (hét év után először)¹², és 100 milliárd forinttal kevesebb likviditást enged rá a kereskedelmi bankokra a devizaswap üzetek keretében. Egyik döntés sem volt szigorú, csupán a szigor irányába való elmozdulást jelezte. Ugyanakkor azt is bejelentették, hogy ezzel nem kamatemelési ciklus kezdődött, hanem csak egyszeri, egyedi döntés volt, mert a jegybank elérte inflációs célját. Ezzel szemben jelezték, hogy decemberi prognózisukhoz képest nagyobb inflációt várnak, 3,1 százalékost. Ez az egyik ellentmondás.
- A másik, hogy ugyanekkor meghirdettek egy 300 milliárd forintos nemzeti kötvényvásárlási programot (NKP) július 1-vel. A jegybank egy sorozatból max. 70 százalékig vásárolja meg a kibocsátott (nem pénzügyi) vállalati kötvényeket, amivel többletlikviditást teremt, és továbbra is a konjunktúra erősítését tartja szem előtt.¹³
- A harmadik ellentmondás, hogy indoklásában a jegybank a kedvezőtlenebbé váló külső környezetre hivatkozik, ugyanakkor 3,5 százalékról 3,8 százalékra emelte a magyar gazdaság idei GDP növekedési ütemét.
- A jegybank a romló külső konjunktúra alapján a külső infláció mérséklődésére számít, és úgy véli, hogy emiatt úgy viselkedhet, mint a Fed, amely mérsékelte a szigorát, és az ECB, amely újabb lazítást jelentett be. Ám a belső inflációs tényezők

---

¹² A kamatfolyósó mínuszos oldalát 0,15-ről -0,05-re javította.

¹³ Kizárólag a B+ minősítésű papírokat veszi, egy cégtől max. 20 milliárd forint értékben, ha a kibocsátás legalább 1 milliárd forint.

meg erősödnek. Ha ehhez hozzáadódik majd egy esetleges külső inflációnövekedés (ami az olajár-növekedés és az újra feljavított konjunktúra, valamint a várható szárazság miatt lehetséges) is, akkor hirtelen nagyobb szigorításra kényszerül az MNB, ami rontja a reálgazdasági teljesítményt, ha pedig hagyja a folyamatokat, akkor az infláció szalad el.

Ma még nem lehet eldönteni, hogy a jegybank március végi döntése túlzottan óvatos volt-e a monetáris politika változatlanóságát jelezve, amiért később nagyobb áldozatokat (növekedési és/inflációs) kell fizetnünk, vagy az óvatosság hosszabb távon is helyénvalónak bizonyul. Annyi bizonyos, hogy ha nem egyedi döntésként, hanem egy szigorítási ciklus kezdeteként jelentik be az intézkedéseket, akkor a kamatpálya egyértelműen emelkedett volna, meredek hozamgörbe alakult volna ki és erősödő forintárfolyam. Matolcsy György ezeket utálja a legjobban, ezt nem szerette volna látni, mert ez szembe megy a gazdasági növekedés lendületével.

A kamatdöntést követően meg is indult a forint árfolyama a lejtőn lefelé. Március 26-án 13 órakor 316 forintról indult az árfolyam az euróval szemben¹⁴, egy nap múlva ugyanekkor megközelítette a 321 forintot.

Március végén az Európai Központi Bank újból bírálta az MNB-t az alapítványában, és a tőzsde megvásárlásával kapcsolatos tevékenységeiért, sőt, az Értéktárban felvállalt feladatok ellátásáért is. Az EKB szerint mindezek nem kompatibilisek a monetáris tevékenységgel, felvetik a monetáris finanszírozás gyanúját, ami az unióban tiltott. Az MNB állami feladatokat vállal át, ami szintén idegen eredeti feladatától.

2.2.2. Nemzetközi Befektetési Bank (NBB, IIB)

A bankot eredetileg – moszkvai székhellyel – a volt szocialista országok alapították 1970-ben. Forrásául a tagországok befizetései szolgáltak, Mo. pl. 1 milliárd dollár hitelt vett fel hozzá – csökkentve ezzel a nyugati bankoknál a hitelkeretét. Eredetileg a könnyűipar fejlesztését célozta meg a bank, de ténylegesen az orenburgi gázvezeték építését finanszírozta. Vagyis alapításától kezdve orosz érdekeket szolgált (mi más az előző rendszerben?).

---

¹⁴ A megelőző napokban benézett a 313 forint alá is az euróárfolyam.

Orbán Viktor 2000-ben lekapcsolta Magyarországról (működésének átláthatatlansága miatt) az egyébként a rendszerváltást követően már inkább csak tetszhalottként működő bankot, annak ellenére, hogy a bank 20 millió euróval adósunk maradt. A pénzügyintézet ezután csak vegetált.

Putyin elnök 2012-ben élesztette újjá az intézményt, 2013. januárjában már tárgyaltak a magyarokkal, és 2014-ben újra be is léptünk a bankba 12 százalékos részesedést szerezve. Az adósságunkat állítólag beszámították, de hogy milyen feltételekkel arról nincs információ. A bank tulajdonosi szerkezete úgy néz ki, hogy Lengyelország és a volt Jugoszlávia tagországai, valamint Kína kivételével minden egykori szocialista ország benne van. A legnagyobb tulajdoni hányadot az oroszok birtokolják (46 %), aztán Bulgária (13 %), és a harmadik helyen mi vagyunk (12%). Papíron a banknak 2 milliárd eurós tőkéje lenne, de ebből eddig csak 326 millió jött össze.¹⁵

A bank Budapestre költözéséről 2018 végén döntöttek. A magyar parlament 2019 március elején olyan szabályokat fogadott el, amely

- teljes mentességet ad a magyar számviteli szabályok alkalmazása alól, továbbá teljes adó- és járulékmentességet,
- ha valamiben hatósági engedélyre lenne szüksége, azt úgy kell tekinteni, mintha már megkapta volna,
- a bank székházát és az elnöki rezidenciát védettnek, de megközelíthetetlennek minősítette a magyar szervek számára,
- korlátlan beutazási és itt-tartózkodási lehetőséget nyújt a bank dolgozóinak és meghívott vendégeinek, a hatóságok vizsgálat nélkül adják ki az itt-tartózkodáshoz szükséges okmányokat,
- teljes diplomáciai mentességet biztosít minden vezetőjének és járművének,
- tevékenysége felett semmiféle ellenőrzési lehetősége nem lesz Magyarországnak, vagyis számunkra tökéletesen átláthatatlan módon működik.

A magyar miniszterek (Szijjártó, Varga) nem győzik dicsérni a bankot és Budapestre települését, mondván, hogy

- így több forrást tudunk bevonni a magyar üzletekbe,

---

¹⁵ Mo. kb. 80 milliárd forinttal van benne.

- Mo. versenyképessége erősödik általa (*egyik versenyképességi programban sem volt szó róla*),
- a magyar gazdaságpolitika teljesítményének elismerését jelenti,
- erősíti Budapest pénzügyi központi jelentőségét,
- működésének szabályai megfelelnek a nemzetközi standardoknak¹⁶.

Kérdésre válaszolva a KKM semmiféle nemzetbiztonsági kockázatot nem lát a bank működésében; az NBB is úgy nyilatkozott, hogy fennállásának 50 éve semmi bizonyíték nem került elő arról, hogy kémtevékenységet végeztek volna. (*Hogy nem került elő, ebben mi is biztosak vagyunk.*)

A magyar kormányon kívüli vélemények szerint¹⁷ a bank Putyin trójai falova Kelet-Közép-Európában, alkalmazottai fedezett hírszerzők. Vezetője, Nyikolaj Koszov – nem mellékesen – híres orosz „kémügyi” családból származik, apja kétszer is hírszerzőként Mo-ra volt delegálva, anyja is ezt a tevékenységet folytatta, míg nem rájött arra, hogy inkább szobrászkodik... Ungváry Krisztián nettó hazaárulásnak nevezte a bankhoz való csatlakozást, és Budapestre telepítését. A New York Times is arról ír, hogy a bankot az orosz titkosszolgálatok támaszpontként használhatják hírszerzési akcióikhoz. A bank olyan kis tőkével rendelkezik, hogy gazdasági tevékenysége – már csak ebből következően sem lehet jelentős.

Az Átlátszó.hu kiderítette, hogy eddig milyen magyar cégek részesültek hiteleiből, illetve hitelgaranciájából, így a MOL, a MET (a TIGÁZ megvásárlására), gyógyszergyárak (Richter), OTP, Takarékbank, Eximbank, és a Hunet Zrt, amely víziszárnyas feldolgozót létesített Mélykúton (7 md forintot a Sberbank adott rá, amihez az NBB garanciát adott). Sokat elmond róla, hogy alapkölvetételénél Szijjártó Péter, felavatásánál Orbán Viktor is jelen volt. A kormányfő példaértékűnek minősítette ez alkalommal Kiss István (a Dél-Alföld erős emberének tartják) vállalkozását.

---

¹⁶ Ez utóbbi igaz lehet, csak hogy ez esetben több Nato-ország engedett be egy Nato országba az ellenséges táborhoz tartozó intézményt.

¹⁷ Az American Enterprise Institute kutatásai szerint a bank az orosz befolyás kiterjesztésének eszköze a Nato országokban.

2.2.3.Növekedési Hitel Bank Zrt

Március 14-én az MNB visszavonta a bank működési engedélyét és kezdeményezte a végelszámolást. Ezzel egyidejűleg megkezdődött az OBA kártalanítása, betétesenként legfeljebb 100 ezer euróig, azaz 31.455 ezer forintig. Az e fölötti igényeket a végelszámolónak kell benyújtani a bank hitelezőjeként (ez 9 magánszemélyre, ill. 49 cég betétjére vonatkozhat). Becslések szerint az OBA kevesebb mint 10 milliárd forintot fog kifizetni a betéteseknek.

2.2.3.1.Előzmények

A bankot 1990-ben alapították Kultúrbank néven külföldi tulajdonosok, amelyek közt 1992-ben a franciák kerültek többségbe, majd 1995-től a koreaiak. Hanwha Bank Mo. Rt. néven működött 2013 szeptemberéig, amikor többségi magyar tulajdonba került. Egy év múlva a Szemerey Tamás tulajdonában álló Bank Konzult Pénzügyi és Gazdasági Tanácsadó Kft lett a fő tulajdonosa, és 2014. október 21-től működött Növekedési és Hitel Bank Zrt néven. A bankot Matolcsy György, az unokatestvér, megkülönböztetett módon segítette: alapítványainak betétjeit nála fialtatta, ill. az általa kreált növekedési hitelprogramot is jórészt itt futtatta (0 hitelkamat). Cserébe a bank hitelezte a rokonságot. Az igazgatóság tagja Szemerey Tamás volt, de az FB-ben is volt egy Szemerey (Bertalan).

E bensőséges baráti és rokoni bank úgy működött, mint ahogy az ilyenek szoktak, úgyhogy 2018. augusztusában az MNB bankfelügyeleti vizsgálói súlyos megállapításokat tettek a bank működéséről: tőke meg nem feleléséről, szükséges likviditásának hiányáról, a kintlévőségek kétségéről, alacsony fedezettségéről, a hitelbírálatok minőségéről stb., majd előírtak egy sor kötelezettséget és büntetést is kiszabtak. Hogy ez mennyire nem volt megalapozatlan az a 2017-es adatokból is kiderült: a bank 37,5 milliárd forintos betétállományával szemben 30 milliárdos hitelállomány állt, miközben a betétek zöme (28 milliárd) rövid lejáratú volt, a hiteleké viszont hosszú lejáratú. A jelzálog mellett adott hitelek negyede a családon belül, ill. barátoknál kelt el (Szivek Norbertnél is).

Az augusztusi vizsgálat azt sejtette, hogy nem lesz központi, állami kimentés, ezért, aki informálva volt magánmentésbe kezdett. Így olvadtak le a Pallas Athené alapítványok pénzei, nyitott másutt számlát Matolcsy Ádám és a Szemerey klán is.

2018. december 18-án az MNB korlátozta 30 napra a bank működését, 7 millió forintos kifizetési limitet engedélyezett, és megtiltotta új ügyletek indítását. A bankhoz felügyeleti biztost rendelt ki. A korlátozást januárban és februárban újabb 30-30 nappal meghosszabbította,

de tovább már nem húzhatta az érvényes szabályok szerint. A decemberi felfüggesztéssel egyidőben a Szijj László (Mészáros Lőrinc bizalmi embere) megvásárolta Szemerey Tamás MKB-ban lévő részesedését (kb. 30 %), hogy mennyiért, nincs róla információ. Ebből esetleg arra lehetett következtetni, hogy a kapott összeggel Szemerey konszolidálja a bankját. Ám nem ez történt, nyilván jobb megoldásnak tartotta, hogy az állam lépjen be (OBA), minthogy a saját tőkéjét élje fel egy ilyen gyenge bankban (neki tudnia kellett milyen bank tulajdonosa).

***

Kérdés, hogy a NER családon belül a legszorosabb kapcsolatokkal rendelkezőket miért hagyta veszni a nagyfőnök. Fölmerült, hogy Matolcsy György idővel kegyvesztett lett, ám jegybankelnöki kinevezésének meghosszabbítása cáfolta ezt a feltételezést. E sorok írója inkább azt gondolja, hogy az ügylet résztvevői befejezettnek vélték ezt a projektet, több pénzt már nem tudtak volna kiszedni belőle, hát kockázat nélkül magára hagyták. Az OBA rendben fizet (756 betétesnek 3,9 milliárd forintot), a körön kívüliek pedig lehet, hogy külön kapnak mentőövet a kormánytól, mint történt ez Töröcskei István Széchenyi bankjának felszámolásakor is (6,7 md ft). A kihelyezett hitelek működnek. Szemerey Tamásnak van újrabefektethető pénze, Mészáros Lőrinc pedig még nagyobb résszel (82%) rendelkezik az MKB-ban, miközben kipackáztak egy tőzsdei szempontból nem túl kifogástalan tulajdonost. Tkp. mindenki jól járt, a NER lovagok egymás közt szépen elosztottak. A bank mérlegfőösszege mindössze 0,2 százaléka volt a magyar bankrendszernek, az NHB felszámolása nem rengeti meg a stabilitását. Csak egyetlen vesztes van, a közösség, a cechet nekünk kell fizetnünk....

Ám idővel felmerült egy másik kérdés is. Kiderült, hogy a száz százalék állami tulajdonban lévő, pénzügyminiszter által felügyelt Széchenyi Tőkealapkezelő Zrt. is beragadt a bankban 7 milliárd forinttal. Hogy-hogy nem mentették ki időben a pénzüket, mint tette ezt a többi bennfentes? Ennyire figyelmetlen volt a felügyelet? Vagy ez az ügylet is a Matolcsy-Varga viadal áldozata lett? Nincs válasz, mint ahogy arra a megkeresésre sem, hogy a PM indít-e vizsgálatot a bankban történekről.

2.2.4.MKB – BB?

A globális válságban 600 milliárd forintot veszített MKB-t előbb megvette a magyar állam a bajoroktól (nem volt vételkényszerünk, a bajoroknak kellett eladniuk, ezért jó magas árat adtunk érte – korábban beszámoltunk már erről), majd rendbe tette és privatizálta (kétes módon, átláthatatlan tulajdonosi szerkezettel) 37 milliárd forintért. Mára a tulajdonosi szerkezet úgy néz ki, hogy a bankban Mészáros Lőrinc és barátai rendelkeznek a részvények 82 százalékával. Az EB 2015-ben azzal a feltétellel járult hozzá az állami támogatásból történő banktakarításhoz, hogy az MKB-t bevezetik a tőzsdére, ám addig nem bővítheti magát. Ez év januárjában kormánydöntés született arról, hogy a nyár folyamán bevezetik a bankot a tőzsdére, ami kiiktatja vásárlási moratóriumát is. Ez annál is inkább kedvező, mert eladó menyasszony jelentkezett a piacon, a Budapest Bank, a magyar bankrendszer 8. legnagyobb bankja.

A BB-t 2015-ben vette meg a magyar állam a GE-től, 700 millió dollárért (200 md forint), piaci értékelők szerint magas áron. Ám az EBRD-vel kötött szerződés alapján a bankot 2018 végéig privatizálni kellett volna. Ami késik, nem múlik, 2019. januárjában kormányhatározatban döntöttek a bank eladásáról ez év június 30-ig. Pontosabban arról, hogy az állami vagyonról szóló törvény egyik speciális szabálya alapján adják el, ami arról szól, hogy milyen esetekben lehet mellőzni a privatizáció során a versenyt.

A verseny kizárására azért van szükség, mert több külföldi tulajdonú potenciális vevő is jelentkezett, az Erste és a K+H Bank, valamint a Raiffeisen bank is, akiknek lenne is pénze a nem kis vételár kipengetésére. A PM ugyanis nem akarja olcsóbban eladni a BB-t, mint amennyiért vették, ami elég helyén való döntés. Viszont Bártfai Máger Andrea, az ügylet lebonyolításáért felelős miniszter egyértelműen jelezte, hogy a bankot magyar szereplőnek szánják. Így a külföldi kérőkkel udvariasan tárgyalni fognak, de el lesznek utasítva még akkor is, ha jobb ajánlatot tesznek a magyar jelentkezőnél. Kizárásukra alkották meg a vagyontörvény speciális szabályát. Ezzel ugyan a magyar kormány megint uniós szabályt fog sérteni, de az Európai Bankhatóság nem fogja vizsgálni – állítólag. Ám ha valaha is vizsgálná... addigra már sok víz le fog folyni a Dunán...

A kérdés már csak az, miből fogja a kiszemelt magyar vevő, az MKB megvenni a bankot. Mert az nem jöhet szóba, hogy az állam „nem pénzbeli hozzájárulás” formájában száll be a kvázi magánbankba, hiszen éppen, hogy az állami tulajdon eladását kell megoldani. Az MKB-nak nincs pénze a vásárláshoz, legutóbbi mérlegeiből kiindulva sem ér többet 140 milliárd forintra. Ám – véleményünk szerint – a pénz hiánya nem szokta zavarni Mészáros

Lőrinc terjeszkedéseit. Megoldásként jelentkezik az is, hogy a tőzsdére lépéssel szereznek nagyobb forrásokat – bár ezt a piaci szereplők azért tartják kétségesnek, mert túl nagy a bank politikai függőségi kitétsége. Lehetséges az is, hogy a Takarékbankkal¹⁸ egyesülve lesznek vevők a bankra, vagy valami kombinált megoldással állnak elő. A három bank adózott nyeresége 2017-ben 34 milliárd forint volt, ami önmagában is vonzó.

Mindenesetre az tény, hogy Orbán Viktor az új megabankot az OTP kihívójának akarja látni – évek óta erre vágyik (meg hogy ne Csányi Sándor legyen a leggazdagabb magyar, ami már megoldódott). Egyébként korábban az OTP-t is érdekelte a BB megvétele, de letett róla, túl drágának találta. Még az is lehet – mert a mai Magyarországon minden képtelenség megtörténhet -, hogy az OTP nyújt hitelt a BB megvásárlásához.

2.3.Paks II.

1. Január 15-én Orbán Viktor előterjesztésére Áder János felmentette tisztségéből a Paksi Atomerőmű kapacitás-fenntartásáért felelős miniszteri biztost, Aszódi Attilát. Indoklás nem volt. Főnöke, Süli János miniszter arra hivatkozott, hogy Paks II. új fázisba lépett, és ehhez új emberekre lesz szükség.

Aszódi 2014-től töltötte be tisztségét és minden erejét arra koncentrált, hogy a belföldi támadásokkal és Brüsszel aggodalmaskodásával szemben védje meg Paks II-t. Felmentéséről találgatások láttak napvilágot, amiben valószínű, mind volt valami igazság. Így:

- Aszódinak kellett elvinni a létesítés késedelme miatti botrányt, amit az orosz fél egyre erőteljesebben kifogásolt,
- Aszódi leváltása magyar részről a bukás beismerése,
- Aszódi helyett rugalmasabb emberre volt szükség,
- nem jött ki egymással a miniszter és a kormánybiztos,
- az oroszok rugatták ki a kormánybiztost,
- az oroszok elégedetlenségét így lehetett leszerelni.

---

¹⁸ A Takarékbanknál kb. 100 milliárd forint szabad tőke van, amit annak idején a szektor rendbetételére az államtól kaptak (139 md forint volt). Ha ezt visszaadják, nettó állami bevételi többlet még mindig nincs a bankrendszerből, sőt, még pénzénél sincs az állam. A Takarékbanknak, mint potenciális fuziótársnak a megerősítése májusban folytatódik azzal, hogy beleolvad Mohácsi Takarékbank, a Pannon Takarékbank és a B3 Takarékbank.

Tényként annyit tudunk, hogy egy nappal azután érkezett meg Aszódi felmentése, hogy az Országos Atomenergetikai Hivatal bejelentette: 2019-re sem jelezte Paks II. Zrt. feléje a létesítési engedélykérelem beadását. (Ez azt jelentette, hogy leghamarabb 2021-ben kezdődhetnek meg a létesítési munkálatok, amelyek 9-10 évet vesznek igénybe, tehát az első blokk átadása leghamarabb 2030-ban lehetséges.) Ismeretes, hogy az eredeti terv szerint erre 2025-ben kellett volna sort keríteni, 2026-ban pedig a második blokkot is át kellett volna adni.

Aszódi Attila azt nyilatkozta, hogy más volt egyes kérdésekben a véleményük Süli Jánossal. Ragaszkodott a szakmai sztereotípiákhoz, amit az oroszok nehezményeztek. Mindig a biztonságos működés szempontját követte. Ismeretessé vált az is, hogy Aszódi és Süli más beállítottságú szakember, köztük generációs harc is folyt. Aszódi nem mulasztotta el műveltségi fölényét sem fitogtatni. Sülit az oroszok beépített emberének tartják, Aszódi viszont az USA követségére is bejárt. Surlódásaikra Aszódi felmentése tett pontot.

2. A projekt jelentős csúszása miatt, amit az oroszok a magyar félre, a magyarok Brüsszelre és az oroszokra hárítanak, a létesítés költsége a duplájára emelkedhet. Putyinnak a gyorsítás már azért is kérdés, mert a 2025-26-os átadás dátumát maga határozta meg.
3. Ismét megszégyenítették, hogy a Pénzügyminisztérium tárgyal a Roszatommal a hitelszerződés módosításáról (csak akkor kelljen elkezdni törleszteni, ha már legalább az egyik blokkot átadták és ne 2026 március 15-én), ezért Varga Mihály „hamarosan” Moszkvába utazik.
4. Aszódi Attila helyére Kovács Pált, Süli János kabinetfőnökét nevezték ki, aki Moszkvában végzett, 1988-2004 között az erőműben dolgozott, majd később Bajnainál és Orbánnál is az energetikai miniszteri biztos szerepét töltötte be. Aszódinál rugalmasabbnak tartják, és éppen emiatt nőttek meg az aggodalmak az engedélyezési kérelem felpuhítását illetően. Igaz, hogy az OAH, mint szakmailag független szervezet ellenőrizni fog mindent, de anyagilag ez a testület is a kormánytól függ. A végső felügyelő, Brüsszel pedig esetleg késlekedve tud csak megszólalni. (Fukushimánál is sok apró eltérés, ilyen-olyan érdek-összefonódás okozta a katasztrófát.)
5. Jávor Benedek másodfokon is nyert a beruházás adatainak nyilvánosságra hozataláért indított perében a Roszatommal szemben. Ám a Roszatom felülvizsgálatért a Kúriához fordulhat, így 2019 végéig minden marad a régi homályban.

6. Február végén értesültünk arról, hogy a Roszatom leállította a Leningrád II. atomerőmű 1. blokkját, hogy miért és mennyi ideig, nem tudni. Csak azt tudjuk, hogy ez az erőmű a mintája Paks II.-nek, és 2018-ban adták át, mint a legkorszerűbbet (VVER-1200 típusú, 3+generációs). Ilyen épült Novovoronyezsben is, azt 2017-ben adták át meglehetősen zűrös körülmények közt. Ilyet építenek Finnországban, Törökországban, Bangladesben és nálunk is – Oroszországon kívül.
7. A finnek jóval előbb kötöttek szerződést (egy blokkra), de náluk is az lassítja a kivitelezést, hogy az orosz tervek nem finn és nem Eu-kompatibilisek. Ilyenek még nem készültek el, a bemutatott anyagokban is nagyon sok kivetnivalót és hiányosságot talált az ottani hatóság, a STUK, aki szerint irreális lenne egy-két éven belül kiadni a létesítési engedélyt. Nem értenek egyet azzal a Roszatombeli megközelítéssel, hogy majd építkezés közben módosítják a terveket. A magyar engedélyező hatóság, az OAH főigazgatója is ezt az álláspontot képviseli.
8. Február végén jött a hír arról, hogy Süliék kilátásba helyezték: megkezdik a munkagödör kiásását a létesítési engedély hiányában is. Majd az is megjön. Igen, de ha más elhelyezés kell, akkor lehet majd betemetni a gödröt és mindent előről kezdeni. Úgy tűnik ennek anyagi kockázata nem érdekli Paks II.-t, előrébb valónak tartja a munkálatok megkezdésének prezentálását.
9. Az OAH tavaly engedélyezte egy 300 főt befogadó irodaház építését, de a rá kiírt közbeszerzést 2019 januárban érvénytelennek kellett nyilvánítani, mert a jelentkező West Hungaria Bau 2,6 milliárd forintos ajánlatot tett miközben az állam csak 927 millió forintot szánt erre a projektre.
10. Nagy Gergely Miklós a Magyar Narancsban számolt be arról, mit tapasztalt a németországi Lubmini atomerő lebonthatásánál. Az erőművet éppúgy az oroszok építették, mint Paks I.-t, de 1990-ben becsukták. Lebontása, az anyagok feldarabolása és megtisztítása 2030-ig el fog tartani, majd a kis- és közepes sugárzású hulladéktárolóba rakják a konténereket. Ám, hogy a fűtőelemekkel mi lesz, nem tudni, ehhez mélygeológiai tárolóra lenne szükség, mert 240 ezer év alatt bomlanak le. Ennél az erőműnél a bontás költségvetése 6,6 milliárd euró (2100 milliárd forint), amit a központi költségvetés áll. A fűtőelemek végleges elhelyezését szolgáló tárolók azonban ebben nincsenek benne.
11. Paks II.-nél egy biztonsági őr háromszor annyit kereshet, mint egy rendőrjárőr, ezért a környék rendőrei körében felmondási hullám söpört végig. A Tolna megyei Főkapitányságról egy év alatt negyvenen távoztak. A bérkülönbözetet Paks II. vezetői

úgy gondolták ledolgozni, hogy a biztonsági szolgálatot ki akarták szervezni a cégtől, amire azonban az érintettek sztrájkjal válaszoltak. (A kormánykommunikáció nem győzte ismételni, hogy ennek ellenére az atomerőmű védelme biztosítva van...)

12. Jávor Benedek kiperelte a Roszatommal kötött szerződés nyilvánosságra hozatalát, és újabb pereket indít a továbbra is eltírt mellékletekért. Amit eddig nem tudtunk, az a következő:

- az áremelés bele van építve a szerződésbe, amennyiben a magyar fél miatt késik a teljesítés, akkor a többletköltséget mi fizetjük (na ebből még sok vita lesz, vagy nem?),
- a Roszatom mindössze hároméves garanciát vállalt egy 60 évig működőképesnek ígért objektumra,
- a szerződésben nincs szó a sokat hangoztatott 40 százalékos magyar beszállítói arányról,
- ha az erőmű a megállapodásbelinél kevesebb áramot termel, a Roszatom kompenzációt fizet,
- az első blokkot 2024 dec. 31-én, a másodikat 2025 dec. 31-én adják át,
- nem tudni, ki fizeti az áfát, valószínű, mi,
- a magyar félnek támogatnia kell az idejövő orosz szakemberek vízumkérelmét.

3.Egyebek, kis színesek

Sok olyan esemény történik manapság Magyarországon, amely figyelmet érdemel, de csak kisebb terjedelemben lehet hírt adni róla. A mostani fejezetben olyan eseményeket foglaltunk össze, amelyek egyfelől tanulságosak a jelenlegi magyar gazdasági és társadalmi folyamatok szempontjából, másfelől némiképp előre is mutatnak, kirajzolják, hogy mire számíthatunk a közeljövőben.

3.1.A 2021-27-es uniós ciklus pénzelosztási elvei

Ez idő szerint még semmi nem tisztázódott. Korábbi megállapodás szerint 2019. tavaszán el kellett volna már fogadni a főbb uniós keretszámokat, és elosztási elveket, de erre – a kormányokat jellemző velleitás okán – valószínű az ősz folyamán sem tudnak még sort keríteni. A kérdésben való tagállami inercia oka a Brexit okozta bizonytalanság és az uniós választásokra majd az azt követő helyzetre való várakozás. Ebből adódóan nagy a valószínűsége annak, hogy

2021 első felében fognak lezajlani az éles tárgyalások, amikor is Németország lesz az unió soros elnöke. Nem jó hír ez nekünk, és az sem, hogy - az elhúzódo szabályalkotás miatt - lehívható források talán csak 2023-tól lesznek.

A forráselosztásnak a jogállamiság betartásával/be nem tartásával való összekapcsolása egyre gyakrabban merül fel az unióban.

a/ Januárban az Európai Parlament a következő jelentéseket fogadta el.

- Ha egy tagállamban súlyosan sérülnek a jogállamiság, a demokrácia alapelvei, veszélybe kerül az igazságszolgáltatás függetlensége, a kormány nem lép fel a korrupció ellen, akkor fel lehet függeszteni és/vagy csökkenteni a megítélt támogatásokat is. (A Néppárt többsége támogatta, a Fidesz nem.)
- Megháromszorozná a Parlament a Jogok és értékek program keretét, amelyet azoknak a civil szervezeteknek adnának oda, amelyek egy tagállamban, ahol súlyos veszélybe került a jogállamiság, elő tudják segíteni a demokratikus párbeszédet. (A Fidesz soha nem szerette a civil szervezeteket, ez után még kevésbé.)

b./ Január végén a német képviselők nagyon durván nekimentek a magyar küldötteknek, akik nem szavazták meg az Unió és Arab Liga közti megállapodást. Hangsúlyozták, hogy nem fogják elfelejteni Magyarországnak ezt a magatartását, amikor a jogállami feltételek és az uniós keretek összekapcsolásáról tárgyalnak.

c./ Manfred Weber a Frankfurter Allgemeine Zeitung március 17-én megjelent számában azt fejtegette, hogy fel kellene állítani egy 9 tagú testületet tekintélyes jogászokból, a tagállamok legfelsőbb bíróiból és alkotmánybíróiból, akik két évente jelentést adnának arról, hogy a tagállamokban miként érvényesülnek a jogállami elvek, milyen a sajtó szabadsága, a bíróságok függetlensége, a korrupciós helyzet. Joguk lenne megoldásokat is javasolni, illetve azok negligálása esetén a következményeket is kiszabni. Ha sárga lapot mutatnának fel, akkor az EB jogállamisági eljárást indít, ha pirosat, akkor az unió Bírósága elé kerül az adott ország, amely szankciókat szabhat ki. Ezt megakadályozni csak minősített többséggel lehetne. A 9 tagú bizottság által elvégzett hitelképességi vizsgálatok képeznék az alapját az uniós források kiutalásának.

Emanuel Macron és Angela Merkel februárban megállapodtak arról, hogy létrehoznak egy külön euróköltésgetést a Monetáris Unióhoz tartozó tagok számára. Ez levonást jelentene a nagy kalapba behordott pénzekből, bár nagyságát tekintve nem vészes. Ez idő szerint 22

milliárd euróról van szó, amit csak az euróövezet államai vehetnének igénybe gazdaságszerkezeti reformjaik végrehajtására. Ebből biztosan ki fogunk maradni.

3.2.Elios és más OLAF ügyek

Miután az unió csalás elleni hivatala, az OLAF megvizsgálta a Elios által megvalósított közvilágítási projekt számláit, úgy találta, hogy az áttekintett 35 projekt mindegyikében volt kivetni való, ebből 17-ben a szervezett csalás bűntette is felmerült. Az uniós szervezet ezek után átadta a magyar hatóságoknak a jelentést és a feladatot, mert menetrend szerint a továbbiak a hazai ügyészség feladatkörébe tartoznak. Az ügyészség azonban a rendőrség vizsgálatára hivatkozva nem talált bűncselekményre utaló mozzanatokat az Elios vállalkozásában, ám erről nem tudta meggyőzni az OLAF-ot. Békés megoldásként Magyarország azt választotta, hogy akkor inkább nem nyújtja be az Elios számláit végső elszámolásra Brüsszelnek, hanem annak költségét (13 milliárd Ft) a magyar adófizetőkre hárítja. Ugyanígy döntöttek két másik vitatott projekt esetében is (Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft 5 md, és Miniszterelnökség 4,9 md Ft – ezek kommunikációra kifolytatott pénzek voltak). Kósa Lajos édesanyja pedig – megelőzve a vizsgálatokat – önként mondott le a sertéstelepének korszerűsítéséhez kapott 123 millió forintos uniós pénzről.

Az OLAF jelentést többszöri megkeresés ellenére sem engedélyezték nyilvánosságra hozni, Palkovics László szerint azért, mert az „nem közérdekű”. Amivel azt üzenete az adófizető polgároknak, hogy 13+5+4,9 milliárd forint kormányzati, kormányhoz közeli elköltésről eszük ágában sincs elszámolni a köz számára (nem tartozik ránk, hogy mire költik a pénzünket).

Az unió Zöld frakciójának javaslatára február végén meghívót küldtek Polt Péternek az Eu költségvetési ellenőrző bizottságának március 4-i ülésére, hogy ugyan számoljon már be az Elios kivizsgálásáról és arról, Mo. milyen módon működik együtt a nemzetközi bűnözés felderítése terén. A magyar ügyészség előbb letagadta a meghívó megérkezését, majd arra való hivatkozással utasította vissza Polt Péter az utazást, hogy a konferencia az uniós kampány része, márpedig a magyar ügyészség nem politizálhat, és ennek még a látszatát is el akarja kerülni.

3.3.Jelentkezés a Nemzetközi Űrhajós Szövetség konferenciájának megrendezésére

Szijjártó Péter vetette fel ez év januárjában, hogy milyen jót tenne az országnak, hírnevének, innovációs képességei elismerésének, ha Magyarország rendezné meg a Nemzetközi Űrhajós

Szövetség 33. kongresszusát 2020-ban. Márciusban a kormány határozatot is hozott arról, hogy Magyarország jelentkezzen a rendezés jogának elnyerésére, aminek felelőse a KKM lett. A határozat szerint a lebonyolításra 1 millió eurót, 323 millió forintot fordíthatnak, amiből az idei költségvetésnek 48 milliót, a jövő évnek pedig 275 milliót kell tartalékolnia (felelős PM).

A szövetségnek 400 tagja van, és egy hetet fognak konferenciázni nálunk, ha nyerünk a pályázaton, amire azért van esélyünk, mert Farkas Bertalan ürrepülésének 40. évfordulója lesz 2020-ban.

Az ötlet nem rossz, megvalósítása nem sok vizet fog zavarni, s ezúttal nem is kerül sokba. De azért kicsit megmosolyogni való, hogy mi, mint „űrhajózási nagyhatalomként” akarjuk megmutatni a világnak a hazai űrkutatás és high technológiai szektor eredményeit. A pozitív Magyarországképre természetesen nagy szükségünk van, de az akciót nem tartjuk többre Patyomkin fal építésénél. Szijjártó előterjesztésében azt kellene a világgal elhittetnünk, hogy Magyarország modern és innovatív, kutatásai figyelemre méltók akkor, amikor az 1945 előtti ország újjáépítése folyik, az innováció a politikai innovációt kivéve kiirtódott, mert nincs szükség rá, s amikor a kormány éppen veri szét a Tudományos Akadémiát és kutatóhelyeit.

3.4. Szemben a civil szervezetekkel

1. Szalay-Bobrovniczky Vince az Echo-tv-ben elárulta, hogy a kormány nem ad pénzt a vele szemben álló civileknek. Holott erre 6 milliárd forint áll rendelkezésre a Nemzeti Együttműködési Alapban, aminek az elosztásáról pályázati úton és pártsemlegesen kell dönteni. Ezt a kormányzati hozzáállást jól ismertük, csak most éppen kibujt a szög a zsákból....
2. A Stop Soros néven elhíresült törvény tavaly augusztus óta hatályban van; eszerint 25 százalékos különadót kell fizetniük a kormánynak nem tetsző civileknek, akiket részben vagy egészben külföldről finanszíroznak. Az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet a Velencei Bizottsággal együtt a múlt év végén kiadott állásfoglalásában sürgette a törvény hatályon kívül helyezését (rájuk sem hederítettek), mondván nem lehet adókötelezettség előírásával elriasztani a szabad véleménynyilvánítástól; a magyar adótörvény ellentétes az emberi jogi egyezmények normáival.

2019 elejéig 134 szervezet regisztrálta magát a külföldről támogatott civil szervezetek jegyzékében. Január 15-ig, az ötödik bevallási határidőig, azonban egyetlen fillért sem fizettek be a költségvetésbe ezen a címen. Ám a NAV nem rendelt el ellenőrzést, mert

a jogszabály, ami alapján bármi számonkérhető lenne, zavaros, nem világos, kire és mire vonatkozna az adófizetési kötelezettség.

Még ez a legjobb megoldás, de nem tudni, Orbánék meddig tűrik ezt a pongyolaságot....

3.5.A Budai Vár visszaadása a magyar embereknek

Az újonnan létrehozott Várkapitányság vezetője, Fodor Gergely azzal indokolta a budai várban folyó munkálatok folytatását, hogy a kormány célja: visszaadni a magyar embereknek a várnegyedét. Név szerint kiknek? – tehetjük hozzá a kérdést teljes joggal a történetek és a tervek ismeretében.

A vár funkcionális és építészeti átalakításának tervét 2014-ben fogadták el a Nemzeti Hauszman terv meghirdetésével, amely eredetileg 200 milliárdot szánt az átalakításra. Az új koncepció az volt, hogy a vár kapja vissza kormányzati funkcióját, kerüljön vissza ide a közigazgatás a Belügyminisztérium (az MTA tömbjébe), a Pénzügyminisztérium (a Magyarország Háza helyére), az EMMI az Országos Széchenyi Könyvtár helyére.¹⁹ A megadott keretet valószínű már rég túllépték, hiszen a 2019 elején átadott, felújított Karmelita kolostor nem is szerepelt az eredeti tervek közt (28 md), s információk szerint a PM új helyének rendbe tételére 90 milliárd forintos ajánlat érkezett.

Mint ismeretes Orbán Viktor nagyon szerény körülmények közé költözve fogadta el a kormányhivatal új székhelyét (Gulyás Gergely szerint a várba költözés nem került az adófizetők pénzébe) ez év januárjában.

Ám ugyanekkor Gulyás Gergely bejelentette, hogy újra felépítik a Dísz téren az egykori Külügyminisztériumot, a Szent György tér bejáratánál a Honvéd Főparancsnokság neoreneszánsz tömbjét (megmaradt részét 2015-ben már felújították, most mindent kezdenek előről) és József főherceg (korábbi Teleki) palotáját. Ezekre az elkövetkező három évben 36 milliárd forintot szánnak. Korábban Lázár János kikotyogta, hogy a Teleki palotába költözne át a köztársasági elnök, Orbán Viktor pedig így el tudná foglalni a Sándor palotát, ami több mint húsz éve a vágya.

---

¹⁹ Ez volt a koncepciója Rákosi Mátyásnak is, csak nem tudta kivitelezni. Kádár Jánossal azonban sikerült elfogadtatni, hogy a Vár legyen a magyar kulturális élet kiemelt tere, így került oda a Nemzeti Galéria, az OSZK és a Budapesti Történeti Múzeum, amit az egykori pártfőtítkárról úgy kommentált, hogy „ilyen drágán nem építettek még kultúrházat”..

Ezen kívül számtalan átalakítás van még tervbe véve, ami egyszerűen követhetetlen. Reméljük nem így a Várkapitányságnak²⁰, amit két intézmény egybeolvasztásából hoztak létre: a Várgondnokság és a Budavári Ingatlanfejlesztő – ez utóbbi gazdálkodását 2013-2016 között áttekintő ÁSZ azt átláthatatlannak tartotta (lehet, hogy ezért kellett beolvasztani?).

3.6. TAO-változatok

Amint arról múltkori jelentésünkben beszámoltunk a kormány december végi döntése értelmében teljesen felszámolta a művészeti ágak tao-finanszírozási rendszerét (kb. évi 30 milliárd forint volt), a sporttaora pedig „sapkát” húzott, évi 50 milliárd forintban maximálva az összegét. A döntés ellen a művészek tiltakoztak, a sportvezetők azonban csöndben voltak, mert úgy gondolták, hogy így jobb pozíciókat tudnak elérni. Nekik lett igazuk.

A változó szabályozás szerint a sportszövetségeknek január 15-ig kellett volna elkészíteni éves terveiket és azt benyújtani az Emmi-nek. Az 50 milliárd elosztásáról az Emminek február 15-ig kellett volna döntenie. És ezt követően lehetett volna a szövetségeknek megkeresni – közvetítő nélkül! – a cégeket társasági adójuk megcsapolásáért.

Ám a szövetségek vezetői egyenesen Orbánhoz fordultak, előadták, hogy a rendelkezés teljesen megfojtja őket, nem tudják korábban hozott fejlesztési döntéseiket sem megvalósítani, befejezni, a miniszterelnök egyből 75 milliárd forinttal megemelte az 50 milliárdos korlátot. Így 2019-ben (125 md) akkora összeg áll hat látványsport szövetségének rendelkezésre, amekkorát korábban még nem láttak. (A legtöbbet 2016-ban tudták összehátralni, 113,2 milliárdot.)

Ezek után február 8-án Gulyás Gergely a kormányzóvivőin ismertette a december végén kiadott rendelet módosítását, mondván, az 50 milliárd nem lett volna elégséges a szövetségekhez tartozó sportegyesületek fenntartásának finanszírozására.

Mondanunk sem kell, hogy ez a tao-pénzfinanszírozási rendszer és csiki-csukija teljesen függetlenül zajlott le a 2019-re elfogadott költségvetéstől, azaz parlamenti felhatalmazás nélkül történt, ami világosan illusztrálja, mit gondol az Orbán-kormány (és eminensen Orbán Viktor) az adófizetők pénzének felhasználhatóságáról. Pontosan ugyanúgy viselkedik, mint az előző

---

²⁰ Várkapitányság Integrált Területfejlesztési Központ nonprofit formában – a budavári beruházások miniszteri biztosa vezeti, vezetőségében hűségese alattvalók gyermekei is helyet kaptak, mint Koltay András és Sepsey Balázs.

rendszer kormányai, csak azok talán kevésbé mertek saját zsebükre dolgozni, vagyis a saját személyes gyarapodásukat elősegítő tőkeallokációt végrehajtani.

3.7.A tranzakciós illetékről

Az előbbi pontban írottak után különösen furcsa lesz az a történet, ami a tranzakciós illetékkal történt 2019 első negyedében.

A tranzakciós adót 2013-ban vezették be Matolcsy György javaslatára, ami igazán nagyszerű elvonási forma volt nemcsak azért, mert sokat hozott (kb. 200 milliárdot évente), hanem mert olyan adónemnek számított, amit nem közvetlenül a lakosságra vetettek ki, de végül velük fizettették meg. Sikerült azt a látszatot keltetni, hogy a kormány nem szorítja meg a háztartásokat, de ha ezt éreznék, akkor tessék szidni az egyébként sem túlságosan szeretett bankokat.

A bevezetés hatására a bankok először visszavették kedvezményes tarifájú szolgáltatásaikat, aztán szépen kiterhelték a költségeiket a háztartásokra, amire viszont számláik egy részének felszámolásával (2013-2017 között 520 ezer bankszámla szűnt meg) és a készpénzes fizetések kiterjesztésével reagált a lakosság. A forgalomban lévő készpénz mennyisége több mint a duplájára emelkedett, amit az inflációs ráta egyáltalán nem indokolt. Emellett értelemszerűen korlátozódott az elektronikus átutalás. E kedvezőtlen tendencia megfordítását tűzte ki célul a múlt év közepén a kormány, s egyben hangsúlyozta, hogy a háztartások állampapírállományának bővülési lehetőségét és a tranzakciók kifehéredését látja a készpénzkészletek csökkentésében (hazai államadósság-finanszírozás). Ezért 2019. január 1-je után a háztartások 20000 forint alatti átutalásáért a bankok nem számolhatnak fel tranzakciós illetéket (0,3 %, max. 6000 ft.). A bankok különbözőképpen reagáltak erre az intézkedésre, voltak, akik ennek okán csökkentették szolgáltatásaik árát (MKB, K+H, BB, Raiffeisen), voltak, akiknél ilyen nem lehetett felfedezni.

A lakosságot érintő tranzakciós illeték kivezetése az MNB 330 pontos versenyképességi programjának is részét képezte. Ez év január elején Varga Mihály egy sajtótájékoztatón elhangzott kérdésre azt válaszolta, hogy a kormány nyitott a kivezetésére. S hogy ezt bizonyítsa is, a március 12-én benyújtott T/5234-es törvényjavaslatban (egyes pénzügyi tárgyú törvények

módosításáról) arról rendelkeztek, hogy 2019. második felétől a 20000 forint feletti átutalásoknál sem kell a tételes tranzakciós illetéket megfizetni, hanem csak 800 forintos egységes díjat kell felszámolni, ha egyáltalán egyetlen ilyen átutalás megtörtént (egyébként bármennyi 20 ezer forintos átutalás történt is az adott évben). Ezt az intézkedést első hallásra nem akartam elhinni, ennyire nem lehet jó a kormány a bankokkal és velünk, lakossággal szemben - s nem csalódtam.

Bánki Erik ugyanis március 28-án benyújtott egy módosítást – márpedig ő mindig a kormányzati akaratot közvetíti – arról, hogy ne változtassák meg a tranzakciós illetékről szóló rendelkezést. Indoklásában a következőket írta: „A rendelkezésre álló költségvetési forrásokat a családvédelmi intézkedések megvalósítására kell összpontosítani, következésképpen az egyéb módosítások költségvetési hatását részletesen kell vizsgálni. A törvényjavaslat szerinti módosítás hatása nem illeszkedik a fenti célokhoz és kedvezőtlenül érintheti a kormány által meghatározott prioritások megvalósítását.” Nem kérdés, hogy ezzel a képviselői módosító javaslattal a kormány levette a napirendről - két hét után! - a lakossági tranzakciós illeték eltörlését.

E döntéshez a következő megjegyzéseket fűzzük.

- Március 12-én, a törvénymódosítás benyújtásakor a családtámogatási rendszer már egy hónapja ismert volt. Kizárt dolognak tartom, hogy költségvetési hatásainak figyelmen kívül hagyása mellett fogalmazta meg a PM a T/5234-es salátatörvényt.
- Bánki Erik nem kevesebbet állított - és ezt megengedte magának -, mint azt, hogy a PM „nem vizsgálta meg kellően” javaslatának költségvetési hatásait, vagyis, hogy nem végzi rendesen a munkáját, ami a hatalmon belüli súlyos harcra utal.
- Bánki Erik azt is állította, hogy a tranzakciós illeték kivezetése nem segíti a családbarát célokat. Nem a fenét nem! Csak nem közvetlenül, hanem a háztartások kiadásainak csökkentésén keresztül.
- A tranzakciós illeték lakossági terhének eltörlésétől a PM 10 milliárd forintos bevételkieséssel számolt, a portfólió munkatársai azonban csak 5 milliárd forintra tették a költségvetés veszteségét.
- 5-10 milliárd forint körüli összeg miatt nem kellene ekkora blamátt a kormánynak felvállalnia, ha csak nincsenek valóban nagyon szorult helyzetben. Ez utóbbira utaló jeleket azonban ez ideig nem találtunk. Sőt, a február 25-i Magyar Közlönyben megjelentek szerint ebben az évben a PM-nek 3.560 millió forintot kell biztosítania

a Kárpátaljai magyar bázisiskolák fejlesztési programjára²¹, valamint 1620 millió forintot a „nemzeti jelentőségű vajdasági magyar intézmények” programjaira és beruházásaira²². A kettő együtt az idei esztendőre 5,2 milliárd forintot tesz ki.

- Az is lehetséges, hogy a családbarát program bejelentését követően túl nagy érdeklődést tapasztaltak, és megijedtek. (Bár ez a kormány nem nagyon ijedős!) Tudjuk, hogy költségvetési vonzatával a 2019-es költségvetésben nem számoltak. Ez viszont arra utal, hogy Orbán Viktor Várkert bazárbeli programhirdetését megelőzően nem készültek hatásvizsgálatok, a politikai igény felülírta a gazdasági lehetőségek számbavételét. Ez az Orbán-kormányra nagyon is jellemző magatartás.
- Emlékeztetnénk arra, hogy Novák Katalin 75 milliárd forintra tette az idei költségvetési hatást, az MNB szakértői pedig 54 milliárdra. A kettő átlagából képződő 60 milliárd forintos többletkiadástól a bármikor bármit megtehető és meg is tehető kabinetnek nem volna szabad megijednie. Nem is gondoljuk komolyan, hogy a Bánki féle törvénymódosítást a költségvetési korlát bekeményítése váltotta volna ki.
- A személyi harcot soha nem lehet kizárni, de Varga Mihály legfőbb ellenlábas, Matolcsy György, újbóli kinevezésével éppen,
- hogy semlegesítve lett, újabb pénzügyminiszterségre jelentkezőről pedig nem tudunk.
- Az illeték kivezetése a bankok kifejezett érdeke lett volna, és a bankrendszerben most már komoly kormányhoz köthető érdekeltség él és létezik.
- A lakossági tranzakciós illeték felszámolását összekötötték volna azokkal a nyár közepétől felpörgő változásokkal, amelyek nagyobb arányban teszik érdekeltté a lakosság körében az elektronikus átutalásokat. Ezzel csökkenthető lett volna a készpénzállomány, fehérehető a gazdaság, növelhető az államadósság hazai forrásokból való finanszírozása. E hosszabb távú gazdasági érdekek áldozódtak fel a minnek az oltárán? Nem tudjuk, kisakkozva csak valami rövid távú politikai érdekre tudunk tippelni.

-

---

²¹ A 2020. évi költségvetésben ugyanerre 3510 millió, a 2021. évben pedig 3015 millió forintot kell rendelkezésre bocsátani.

²² Ugyanerre 2020-ban további 360 millió forintot kell biztosítani.

3.8.Fura aránytalanságok

A költségvetési zárszámadások után meg lehet állapítani, hogy bizonyos célokra mekkora hányadot fordítottak államháztartásuk kiadásaiból az egyes országok. A 2016-os adatok alapján az derült ki, hogy a sport, kulturális és vallási célú állami kiadások az összes kiadásnak

- Magyarországon a 7,1 százalékát,
- Észtországban az 5,1 százalékát,
- Horvátországban a 3,8 százalékát,
- Csehországban a 3,3 százalékát,
- Romániában a 2,7 százalékát,
- Németországban a 2,3 százalékát,
- Franciaországban a 2,2 százalékát,
- Olaszországban az 1,7 százalékát,
- Görögországban és az Egyesült Királyságban az 1,5 százalékát tették ki.

Az unió átlaga 2,2 százalék volt, vagyis mi magyarok több mint a háromszorosát fordítjuk költségvetésünkben a jelzett célokra, mint átlagosan (az unió átlagában mi is benne vagyunk). Ismerve a 2017-2018. évi elosztási arányokat, nem valószínű, hogy elsőségünket elvesztettük volna.

S valószínű abban is az élen vagyunk, hogy mekkora kommunikációs költségekkel dolgozik a GDP-hez mérten a kormány. 2017-ben 46,7 milliárd forintért kommunikált velünk a kormány, tavaly pedig már több mint 50 milliárdért.

Figyelemre méltó a sport- és a vallási célú állami kiadások dinamikájának alakulása.

Sport és vallási célú állami kiadások

(milliárd forint)

Év	vallási célú	sport célú	sport célú tao	sport célú együtt
2010	28,8	68,0	0	68,0
2011	44,2	61,9	19,7	81,6
2012	43,8	69,2	39,6	108,8
2013	47,4	97,3	41,2	138,5
2014	52,4	148,4	66,5	214,9
2015	61,5	149,2	76,9	225,7
2016	171,5	396,9	135,1	532,0

2017	183,3	406,2	81,2	487,4
-------------	-------	-------	------	-------

Forrás: HVG. 2019. jan. 4. Prioritások

A táblából látható, hogy a 2010. évihez képest (ezt a költségvetést még Bajnai Gordon állította össze a globális válság mélypontján) a vallási célú kiadások több mint hatszorosukra emelkedtek, a sport célúak pedig több mint hétszeresükre. Ezzel szemben ugyanezen idő alatt az egy főre jutó egészségügyi kiadás csak 26 százalékkal nőtt, a társadalombiztosítási és jóléti szolgáltatások aránya pedig 34,6 százalékról 28,5 százalékra zsugorodott. Magyarország a taoval együtt 2017-ben többet költött sportra, mint az alapfokú oktatásra. A sportra költött több mint négyszáz milliárd forintos költségvetési kiadás (2017) tizenötszöröse annak az összegnek, amelyből az akadémiai kutatóintézeteket finanszíroznák 2018-ban...

II. Kisebb-nagyobb események az ellenzéki térfélen

Legutolsó összegzőnkben tizenkét oldalon át ismertettük az év végi ellenzéki cselekedetek sokaságát, azaz nagyobb terjedelemben foglalkoztunk velük, mint az elmúlt évek során összesen. Volt is miért. Az idei évre átfordulva az volt mindenekelőtt a kérdés, hogy a megtalált kezdeményező kedv és erő rendelkezik-e még további tartalékokkal. Nos, negyedévnyi idő elteltével azt mondhatjuk, hogy igen is, meg nem is. Az év végén felmutatott dinamikát semmiképpen sem sikerült fenntartani, talán nem is lehetett volna. Azt viszont egyáltalán nem állíthatjuk, hogy az ellenzék mindenestől visszasüppedt korábbi jelentéktelenségébe. Négy-öt kisebb-nagyobb jelentőségű eseményt fel tudunk jegyezni, s ezekről az alábbiakban be is számolunk. Azt viszont ma még nehéz lenne előre jeleznünk, hogy a későbbiekben ezek közül mely mozzanatoknak lesz kiemelkedő fontossága.

1. Tüntetések, sztrájkok

Január első napjaiban még mindig folytatódtak a megmozdulások, sőt, ekkor kezdett a nagyobb vidéki városokra is áttevődni az elégedetlenség utcai kifejezése. Egy-két hétig úgy látszott, hogy a hat hete tartó hullám betetőzése lehet egy olyan országos sztrájk, amelyre hazánkban még nem nagyon volt példa. Az ágazati szakszervezetek vezetői eltérő módon nyilatkoztak erről, s e bizonytalankodás egyre világosabban jelezte, hogy mindebből nem lesz semmi sem.

Azt azért két okból sem mondhatjuk, hogy csupán üres fenyegetődzés lett volna mindez. Részben azért nem, mert január 19-én végül az ország kilencven pontján történtek figyelemfelkeltő megmozdulások, amelynek tényleges nyomatéka messze nem egyenlő mértékű egy országos sztrájkjal, de azt sem lehetett mondani, hogy nem történt semmi sem. Kiderült például az is, hogy az egyes ágazati szakszervezetek között meglehetősen nagy különbségek vannak mind szervezettség, mind befolyás, mind pedig a politikai szándékok tekintetében. S ez utóbbi a leginkább keserű tapasztalat, mert az egyes konföderációk vezérkara sokkal szorosabb függésben él a kormányzattól, mint saját tagságától. Durván szólva, őket nem saját ágazataik munkavállalói tartják el, hanem a kormányzati adományok, ezért a jelen helyzet fogságában semmiképpen sem tudnak és talán nem is akarnak érdekképviselősködni. Egy ilyen komoly megmozdulás élére állni. Tudja ezt a kormányzat is, ezért ők az időhúzásra játszottak, és nekik lett igazuk. A tiltakozási hullám néhány hét után magától is elhalt, s Lakner Zoltán teljes joggal vonhatta meg az elmúlt hónapok mérlegét imígyen: *„Az elmúlt évek tapasztalata, hogy a tiltakozások nem egymásra épülnek, sem a közéleti hatásukat, sem a tiltakozási tudást illetően. Tanulási folyamat helyett hullámhegyek és hullámvölgyek követik egymást, a szünetekben pedig rövidebb-hosszabb felejtési szakaszt él meg a társadalom. A tüntetésszervezői struktúrák többször kicserélődnek, s még hogyha vannak is olyan aktivista veteránok, akik újra és újra el tudják magyarázni az újaknak, ha kéri, hogyan kell mondjuk, demonstrációt szervezni.”*

A másik ok, amiért érdemes utólag is ezt az időt az emlékezetünkbe vésni, azt Győrben láthattuk. Az ország egyik legjobban megfizetett munkahelyén a dolgozók képesek voltak egy teljes héten át ellenállni és mindenféle nyomást kivédve végigvinni egy látványos és eredményes bérharcot, s e párhuzamos sikernek a sikertelenségben különös tanulságait lehetett levonni. *Először* is azt, hogy az itt dolgozók háromnegyede tagja a szakszervezetnek, ezért a megmozdulás során végig érezhették a természetes többség erejét. *Másodszor*, eleve hosszabb távra tervezett, soklépéses stratégiával léptek be a küzdelembe, nem beszélve tárgyalóképes képviselőikről. *Harmadszor*, ezt a fajta profizmust annak köszönheték, hogy német testvérszervezetük már évek óta szervezi a győri vállalati dolgozók szakszervezeti képzéseit, s volt honnét is mit eltanulniuk. Végül - *negyedszer* – a német fémmunkás-szakszervezet, az IG Metall, a maga kétmillióstani tagságával már az elején bejelentette, hogy szolidárisak a győri sztrájkolókkal, azaz: VOLT a győrieknek eleve nemzetközi hátterük is. Úgy véljük, e tanulságokat azóta az ország területén dolgozó más, kiemelt státuszú multinacionális cégeknél is elkezdték feldolgozni. Írások a sztrájkokhoz:

Vásárhelyi Mária: Érdekvédelem vagy árulás. ÉS. Jan.18.

Újítók előnyben. 168 óra. Jan. 24. Lakner Z

Lázadás a periférián. 168 óra, jan. 31. Lakner Z.

Kuncog a hajcsár. HVG. Jan. 31.

<https://merce.hu/2019/02/04/audi-sztrajk-oda-az-orszagimazs/>

https://index.hu/gazdasag/2019/02/02/audi_sztrajk_szakszervezet_partok_bertargyalas/

<https://merce.hu/2019/02/01/a-nemzetkozi-audinak-a-hettagu-vezetosege-2017-ben-annyiba-kerult-mint-1226-gyori-dolgozoja/>

https://index.hu/gazdasag/2019/01/10/sztrajk_nyomasgyakorlas_munkabeszuntetes_szakszervezetek_lehetosegei_magyarorszagon/#

https://hvg.hu/itthon/20190107_16_varosban_mar_biztos_lesz_blokad_januar_19en

<https://merce.hu/2019/01/06/a-feladat-az-hogy-elokeszitsunk-egy-uj-magyar-koztarsasagot/>

2.Az ellenzéki pártok elleni támadások

Úgy tűnik, hogy a karácsony előtti ellenzéki egység a Fideszen belül mégiscsak okozhatott valamiféle riadalmat, mert az Állami Számvevőszék január végén elkezdte végzárni az ellenzéki pártok némelyikét, mondván, hogy a tavalyi kampány során olyan szabálytalanságokat követtek el, ami miatt megvonják tőlük az idei évre szóló költségvetési támogatásokat. A Momentumra és a Párbeszédre ezt javasolták, a Jobbikkal szemben pedig végzetesnek tűnő lépést fontolgattak. A 136 milliós visszafizetési fizetség megállapítása mellett még ugyanakkora méretű bírság befizetésére is kötelezték - volna - őket. Talán nem kell külön írunk, hogy ez a 272 milliós érvágás nagyjából véget is vetett volna a Jobbik létezésének. Az eljáró hatóság érveit nem szívesen részleteznénk, legfeljebb annyi tehetünk hozzá, hogy ugyanilyen okok folytán a Fidesztől a következő száz év támogatását el lehetne venni. S a többiektől is.

A leplezetlen akció körül aztán elhalt a vihar, az eltussolásban talán része lehetett annak is, hogy a Fidesz éppen február végén keveredett európai és totális háborúba a saját párszövetségeseivel. Egyszóval, a hatalmi pozícióból történő nyílt zsarolás lehetőségét ezek után fel kell vennünk a hazai politikai küzdelmek eszköztárába is, legalább elemzési szempontként mindenképpen. Az esettel foglalkozó íráskor meg is jegyzik, hogy hasonló példákat eddig Putyin és Erdogan gyakorlatában láttunk megjelenni.

Írások az eset megértéséhez:

Elzárták a csapokat. Ellenzéki pártokat vegzál az Állami Számvevőszék. MnCS. Jan. 31.

Esélytelen pártterápia. Bajban a Jobbik. HVG. Febr. 7.

A NAV kezében a Jobbik jövője. Ma. Hang. Febr. 8.

3. Ellenzéki dilemmák a május választások előtt

Mint minden választás előtt 2011 óta, e mostani, májusi uniós versengés esetében is fellángolt a vita, hogy mi legyen a követendő ellenzéki stratégia? Mi hozhatna több szavazót a konyhára? Az, ha az ellenzék együttesen és egyetlen listával próbálná a Fideszt megverni, avagy az, ha mindegyik párt megpróbálná a maga nevében a saját lehetséges táborát mozgósítani. Nem fogjuk felmondani az ezerszer elismételt érveket, elegendő talán arra utalni, hogy Teczár Szilárd a Magyar Narancsban táblázatokkal és alternatív modellek kiszámításával mutatta be, a közös, esetleg két közös (egy bal és egy jobboldali) listával feltehetően 10-11 mandátumot nyerhetne az ellenzék, míg hat-hét párt külön-külön történő indulásával eleve a Fidesz többletgyőzelmét lehet elősegíteni. Az egymással is versengő ellenzékiek elérhetik azt is, hogy a Fidesznek 14-15 mandátuma is lesz a 11/12 helyett.

Sokan érveltek az egyetlen és egységes lista mellett azzal, hogy ez a megoldás egybe terelhetné mindazokat, akiknek legfontosabb érdeke a Fidesz legyőzése, s már tavaly is az látszott, hogy ez a bázis valamivel nagyobb, mint a kormányzóké. Ellene meg azzal érveltek, hogy a paletta mind jobb, mind a baloldalán sokan vannak olyanok, akiket ez vagy amaz a párt jelenléte inkább a távollétre sarkallhatna, semmint a részvételre. Egy a eset szerint az lett volna a megoldás, ha két lista van, s az egyiket a szocialisták, a másikat pedig a Jobbik vezetné, mert ekkor mind a két tábor maximálisan megmozdítható lenne.

A pártok végül is azt választották, mint mindig: ők a saját szavazóik nagyságrendjét a közvélemény-kutatási mérésekhez képest mindig is többre tartva, optimistán néznek a választás elé, hátha most már többen szeretik őket, mint tavaly. Egyszóval, az idén is megütközött egymással a pártok saját szempontja, valamint az általános választói várakozás, **és ezúttal is a pártérdekek győztek.** Meglátjuk május végén, hogy milyen eredménnyel... Néhány írás az „Együtt vs. Külön”- témakörhöz:

Teczár Szilárd: Együttes erővel. MnCS. Jan.17.

Kis János: A magyarországi változásokra. MnCS. Febr. 7.

Kozák Márton: Kinek Milton Friedman, kinek Finkelstein. ÉS. márc. 8.

Radnóti András: Az összefogás tragédiája. ÉS: márc. 8.

Wiesner Péter: Politikai gyávaság. ÉS. Márc. 14.

<https://24.hu/belfold/2019/01/11/momentum-interju-donath-anna-cseh-katka-ep-valasztas/>

4.Előválasztási tanulságok

Az ellenzéki mozgástér kitapogtatásának egyik lehetőségeként kínálkozott az őszi, fővárosi főpolgármester-választást megelőző ellenzéki előválasztás kitermelése. Hosszas huzavona után erre sor is került, és a január végi mostoha időjárási körülmények ellenére is meglehetősen sikeres lett ez az újítás. A szegényes szervezés, a hideg és az eső ellenére is 34 ezer szavazó elment az alkalmi, szavazási sátrakba, és megmutatta az állampolgári elszántságát, ezért talán nem alaptalan abban bizakodni, hogy a következő lépcsőfokok megtétele után őszre tényleg lesz egységesen támogatott és győzelemre esélyes kihívója Tarlós Istvánnak. Meg kell talán még azt is jegyezni, hogy az ellenzéki média sem volt túlzottan nagy híve e próbának, s utólag nem győztek azon csodálkozni, hogy a választók mindezt másképpen látták. Néhány írás az előválasztásról:

Előlavírozás. 168 óra. Jan. 17.

Trollpróba. /u.o./

Verseny a forgóajtóban. MnCS. Jan. 31.

Előválasztók kérték. HVG. Jan. 31.

<https://168ora.hu/velemenylakner-zoltan-elovalasztasi-gyoztes-nyomas-alatt-163070>

<https://merce.hu/2019/02/02/veghajraban-az-elovalasztas-ma-is-sorban-alltak-budapest-en-a-szavazok/>

<https://444.hu/2019/02/03/mar-tobb-mint-32-ezren-szavaztak-az-ellenzeki-elovalasztason>

https://hvg.hu/itthon/20190108_fopolgarmester_elovalasztas_mszp_parbeszed_karacsony_puzser

5.Egy újabb szereplő: Márki-Zay mozgalma

Már múltkori összefoglalónkban jeleztük, hogy a meglévő ellenzéki pártok mellé megszerveződött egy olyan mozgalom, amelynek irányítói a minél eredményesebb ellenzéki

együttműködés előmozdítását tartják a feladatuknak. S elsősorban az őszi önkormányzati választásokra koncentrálva szeretnék mind több helyen elérni, hogy egy és egységesen támogatott kihívója legyen a kormányzati jelöltnek. A Mindenki Magyarországa Mozgalom működésének első hat hetét inkább szimpátia fogadta, semmint elutasítás. S egyelőre valamennyi ellenzéki párt készségesnek mutatkozik.

Márki-Zay viszont mindinkább a megfáradt és megöregedett ellenzéki elittel szemben mutatkozik nemcsak eltökélt, nemcsak ütészálló, de mindinkább posszibilis vezérnek is. Olyannak, akinek talán először nyílhat lehetősége arra, hogy az ellenzéki egységen túl még a csalódott Fidesz-táborból is képes legyen támogatókat szerezni – lévén, hogy ő is e kiábrándult táborelhangyók egyike. Mindenesetre, március 15-én évtizedek óta először lépett fel egyetlen színpadon és egymás mellett a Jobbiktól a Dk-ig, a cigányság képviselőitől a szakszervezetekig szinte mindenki, s eme alkalmi egység kialakításában MMM-nak igen nagy szerepe volt. Majd az ősz dönti el igazán azt a kérdést, hogy e mozgalom és vezetője tényleges fordulatot hozott-e a hazai ellenzéki politizálás - régóta megfeneklett - világában.

https://hvg.hu/itthon/20190224_Indul_MarkiZay_es_Hadhazy_kozos_ellenzeki_mozgalma_elo

<https://merce.hu/2019/02/24/zaszlot-bontott-marki-zay-peter-mozgalma/>

https://index.hu/belfold/2019/02/24/mindenki_magyarorszaga_mozgalom_marki-zay_peter/

https://index.hu/belfold/2019/02/24/reagalt_a_fidesz_marki-zayek_mozgalmara_magyarorszag_nem_mindenkie/

https://hvg.hu/itthon/20190207_A_nagyvarosok_jelentos_reszeben_legyozheto_a_Fidesz#utm_source=hvg_daily&utm_medium=email&utm_campaign=newsletter2019_02_07&type-id=HvgDaily&user-id=4256870A&utm_content=top

X X X X X X

Összességében szólva azt írhatjuk, hogy az ellenzéki térfélen végre valami elmozdult, bár az általunk leírt négy-öt mozaikdarab egyike sem olyan átütő erejű még, hogy tartós fordulatról beszélhessünk. De nem is szabad lebecsülni sem azt, hogy mindez már egy vadonatúj fázis kezdete. Ami azon is látszik, hogy az idei évben az ellenzéki képviselők többször próbálkoztak már parlamenten kívüli akciókkal, mint a korábbi nyolc év során összesen. S ha homályosan is, de elkezdődött a pártok/szakszervezetek/civil mozgalmak között egyfajta együttműködés, amely ezúttal már nem arról híresül el, hogy ki szeretne magának benne vezető szerepet szerezni. Az ellenzék számára az ősz lesz az igazi tesztpróba, s nem a májusi EP-választás. További írások az ellenzék általános helyzetéről:

<https://444.hu/2019/03/23/gyurcsany-ledobta-a-bombat-mintha-az-erzelmes-latinovits-zoltan-revedezne-a-regi-szep-idokon-a-badogpultot-tamasztva>

<https://merce.hu/2019/03/07/tordai-bence-ha-most-visszasimulnank-a-parlamenti-politizalasa-az-legyilkolna-a-remenyt/>

<https://24.hu/belfold/2019/02/18/kivonult-az-ellenzek-a-parlamentbol/>

<https://24.hu/belfold/2019/02/18/parlament-ellenzek-tavaszi-uleszak-idea-intezet/>

<https://merce.hu/2019/02/19/azt-csinaltak-az-ellenzeki-kepviselok-a-suzukinal-ami-a-dolguk/>

<https://merce.hu/2019/02/18/radikalis-kormanyzati-lepesekre-radikalis-valaszok-kellenek/>

<https://24.hu/belfold/2019/01/11/momentum-interju-donath-anna-cseh-katka-ep-valasztas/>

IV. Pillantás kifelé

Ritka az a negyedév, amikor a belpolitikai konfliktusok oly erővel kapcsolódnak össze a külpolitikai küzdelmekkel, mint ahogyan ez az idei év első hónapjaiban történt. Mondjuk, mindez előre látható volt, hiszen az idei első félév kiugróan legnagyobb jelentőségű eseménye a május 26-ai EP-választás lesz. Orbán Viktor már tavaly július 19-én, Tusványoson egyértelművé tette, hogy a Fidesz, a kormány és a maga számára is ennek fölényes megnyerése lesz a minden egyéb megfontolást háttérbe szorító feladat. Nos, eddig így is történt, mert a kormányzati kampányt már januárban elindították - lett is belőle egy hónap múlva nemzetközi méretű konfliktus. Érdekes azonban kezdetként ennél sokkal szélesebb látószöggel közlekednünk, mielőtt még e lépéseket végig követnénk, vessünk rövid pillantást a magyar külpolitikát körbe ölelő feltételek legfontosabb tényezőire.

1.A világ körülöttünk

Egy Magyarország méretű ország számára a nagypolitika világa mindig is olyan adottság, amelynek alakításában egészen minimális esélyei lehetnek, ami azonban nem jelenti a külpolitika alárendeltségét. Éppenséggel abban rejlik a művészet, hogyan lehet a lehető legeredményesebben alkalmazkodni e nehezen modellezhető szférában. Lényegét tekintve a dilemmáink állandóak, a mozgásterünk viszont egyre szűkebb. A világ számára leginkább meghatározó háromszög-alakzatban a konfliktusok mind sűrűbb és átláthatatlanabb szerkezetben formálódnak. Az USA új vezetése egyáltalán nem törekszik leplezni abbéli

szándékait, hogy minden lehetséges eszközzel megpróbálja megakadályozni a kínai nyomulást, amit ez utóbbiak köszönettel tudomásul vettek és változatlan eszköztárral, hatékonysággal folytatják a nyomulásukat. E játszmában Amerika egyáltalán nem törekszik maga mellé állítani a harmadik tényezőt, a még mindig meghatározó nagyságrendű fegyveres erővel rendelkező oroszokat, hanem ennek éppen az ellenkezője történik. Felmondott fegyverkezési korlátozás, Pompeo kelet-európai körútja, csapattelepítések az orosz érdekszféra körül, legutóbb pedig az egészen szurreális ütközés Venezuela körül jelzik az egyre romló viszony természetét.

<https://444.hu/2019/02/02/oroszorszag-is-felmondja-a-nuklearis-raketakat-korlatozo-szerzodest-es-raketafejlesztesbe-kezd>

<https://merce.hu/2019/02/02/itt-a-valasz-trumpnak-oroszorszag-raketat-fejleszt/>

Ilyen körülmények között **nem könnyű a magyar külpolitikai pávatánc, mert hol az amerikaiakat kell megnyugtatnunk, hol az oroszokat, hol pedig a kötelességtudó NATO-tag szerepében kell tetszelelnünk.** Ezt tettük az elmúlt hónapokban is, például hosszú idő után megjelent Budapesten az amerikai külügyminiszter, aki értésünkre adta, hogy nem nézik jó szemmel az oroszokkal való barátkozásunkat. S mi meg tüstént aláírtuk velük a sok éve halogatott amerikai-magyar védelmi együttműködést, amivel egyoldalúan mondtunk le nemzeti szuverenitásunk látványos elemeiről - miközben miniszterelnökünk állandóan szuverenitásunk védelméről szónokol.

S talán a pávatánc logikus lépéseként néhány héttel később zöld utat adtunk egy olyan orosz fedőbank budapesti betelepülésének, amelynek tevékenysége még az előzőnél is nagyobb sérelem a nemzeti szuverenitás palástján. (Ennek részleteiről megemlékeztünk a gazdasági fejezetben.) Szóval, egyensúlyozgatunk, nagyobb ütközetek nélkül, de úgy tűnt, mintha az amerikai túréshatár ezúttal inkább lenne fogytán, mint az oroszé.

[https://atlatszo.hu/2019/01/27/a-magyar-kormany-nem-hajlando-alairni-a-vedelmi-egyuttmukodesi-megallapodast-az-](https://atlatszo.hu/2019/01/27/a-magyar-kormany-nem-hajlando-alairni-a-vedelmi-egyuttmukodesi-megallapodast-az-amerikaiakkal/)

https://index.hu/kulfold/2019/02/12/mike_pompeo_budapest_latogatas_nemzetkozi_sajtovisszhang_usa_lapszemle/

<https://pcblogger.atlatszo.hu/2019/03/07/bankhadosztaly-az-orosz-nemzetkozi-beruhazasi-bank-kozpontjanak-magyarorszagra-koltozeserol/>

<https://444.hu/2019/03/05/megszavazta-a-parlament-a-teljes-mentesseget-a-reszben-orosz-tulajdonu-nemzetkozi-beruhazasi-banknak>

A mozgásterünk következő szintjét az európai viszonyok határolják körbe, itt viszont az egész EU-ra is ugyanaz érvényes, mint miránk, hogy t.i. ők is a májusi választásokra készülnek. Ezért az unió meghatározó országaival ezen a tavaszon minden korábbinál sokkal feszültebb lett a viszonyunk, mert éppen Orbán Viktor politikája lehetett számos ország számára a leginkább ki- és felhasználható, negatív kampánypélda. Ezért az európai környezethez fűződő viszonyunk alakulását, majd a hazai kampányt érintő ügyek sodrásában mutatjuk inkább be. Egy fölöttébb fontos elemről azonban már itt is érdemes megemlékeznünk, annál is inkább, mert a nagy-nagy márciusi adok-kapok során mintha figyelmen kívül maradt volna az a szempont, miszerint az Unió vezetőinek már az év legelején is kezdett elégük lenni a magyar diplomácia állandósuló, blokkoló-vétózó magatartásából, merthogy ezt is inkább az orosz érdekek rejtett érvényesítéseként fogták fel. A részleteket ld:

Kerékkötők. Különutas magyar külpolitika az EU-ban. MnCS. Febr. 14.

https://hvg.hu/itthon/20190130_Orban_ujra_az_Europai_Parlament_iteloszeke_elott

<https://24.hu/kulfold/2019/02/04/eu-orban-kormany-veto/>

https://index.hu/kulfold/eurologus/2019/02/04/magyar_veto_brusszelben_-_szijjarto_leleplezte_a_bevandorlaspartiakat/

Közelítve a hazai méretekhez, érdemes eltűnődni azon, hogy hová is lehetett a tavaly még számtalanszor emlegetett V4-ek blokkja; az idén már mintha nem emlegetné ezt sem Orbán, sem a külügy. Ennek a helyébe egyfajta Róma-Varsó-Budapest-tengely lépett, amellyel szeretnék megelőlegezni a májusi eredményeket abban az értelemben, hogy e három ország euroszeptikus blokkja lehetne egy majdani új EU-frakció magja. Abban reménykedve, hogy a többi kisebb, szintén szeparatista párt leginkább ehhez az új tömbhöz szeretne csatlakozni. Mi tagadás, az eddigi választói előrejelzések valóban a szkeptikusok megerősödésére utalnak, de korántsem olyan mértékben, amelyből egy meghatározó jelentőségű frakció is megszerveződhetne. S csak egy-egy mondat erejéig jeleznénk azt, hogy mind a szlovák, mind pedig az ukrajnai elnökválasztás következményei nagy valószínűséggel adhatnak idővel némi új ízelet az eddigi szomszédsági politikánknak is.

<https://444.hu/2019/02/18/a-populistak-eloretoret-josolja-az-europai-parlament-hivatalos-felmerese>

<https://24.hu/kulfold/2019/02/18/ep-valasztas-mandatumbecsles-2019-februar-eleje/>

https://nepszava.hu/3025959_bekon-a-papirforma-a-magyar-ep-valasztasokon-josoljak-brusszelben

Miféle alapelveket, egyáltalán mit lehetett kihámozni az elmúlt hónapok magyar külpolitikai gyakorlatából? A nyilatkozatok szintjén azt, hogy legfontosabb iránytűnk szuverenitásunk megőrzése és minden áron történő megvédése, s ennek alárendelt, ámde nagyon is központi mozzanataként élesen ellenzünk mindenféle migrációs-párti politikát, mind kontinentális, mind pedig nemzeti keretek között. Mindez még érthető és vitaalpnak is megfelelő, csak az vele a baj, hogy amikor konkrétumokról kell beszélnünk, akkor nem látni ezt a rettentően eltökélt elvi álláspontot érvényesíteni. (Lásd: amerikai-magyar védelmi megállapodás; orosz viszony; német autóiipari kedvezmények; s a migráció kapcsán pedig az ezer sebből vérző letelepedési kötvényprogram következtében befogadott húszezer újdonsült - igaz, fizetőképes – lakótársunk ügyét. <https://g7.hu/allam/20190110/peldatlanul-elnezo-volt-a-magyar-allam-a-letelepedesi-kotvenyesekkel/>)

További írások a magyar külpolitika lényegéről:

Az ultidoktrina. Orbán külpolitikája. HVG. Febr. 7.

Kerékkötők. Különutas magyar külpolitika az Eu-ban. MnCS. febr. 14.

Szuverenitás, mint politikai termék. Mahang. Márc. 1.

Balázs Péter: Láttelelet Magyarországról. ÉS. Febr. 22.

Nézetek az EP-választások tétjéről, és a magyar válasz problémái

Akár hazai, akár nyugati elemzőket, megszólalókat idéznénk meg, mindenki sorsdöntőnek véli a 2019-es, uniós választások várható eredményeit és annak következményeit. Nem gondoljuk feladatunknak a spektrum teljes bemutatását, elegendőnek véljük vázolni a legmarkánsabb véleményeket.

Egyfelől határozott karaktereket öltenek azok az igények, miszerint a megrekedt európai integrációt nagyon eltökélt lépésekkel kellene tovább lökdösni, és megakadályozni, hogy a kontinens az újfaja nemzetközi versengésben lemaradjon. Ez az Európa-párti álláspont kiterjedne az euro-övezet továbbfejlesztésétől az egységes határvédelmen át a további források hatékonyabb felhasználásától az európai ügyészség igényléséig számos alapvető fontosságú kérdés eldöntésére. Legtisztábban a francia elnök, E Macron képviseli mindezt: [https://hvg.hu/vilag/20190305 Emmanuel Macron Az europai ujaszuletesert](https://hvg.hu/vilag/20190305 Emmanuel_Macron_Az_europai_ujjaszuletesert)

Az uniós választások tétjéről számos használható közlemény látott napvilágot, ezek közül a leginkább figyelemre méltók az alábbiak voltak:

Balázs Péter: Láttelelet Magyarországról. ÉS. Febr. 22.

Fleck-Győrffy-Mizsei: Az uniós választások tétje. ÉS febr. 8.

Jávor Benedek: Csak az erő nyelvén lehet. MaHang. jan. 24.

Jávor Benedek: kevesebb pénz jön, azt is megdézsmálják. Ma hang. Febr.8.

Vágó Gábor: Nem minden a GDP. Ma hang. Márc. 15.

A másik póluson sokan és sokféle törekvések megjelenítőit láthatjuk, s közöttük serénykedik a magyar kormányfő is, nem elhanyagolható mennyiségű szövetségesével. Számukra a májusi választások tétjét a migrációs nyomással szembeni, lehető leghatározottabban ellenző politika a legfontosabb szempont. S tagadhatatlanul legalább egy tucatnyi államban megformálódtak már olyan politikai erők, akiknek e faj-, rassz- és nemzetvédelem érvényre juttatása lenne a választások tétje. E csoportosulás igazi problémája azonban az, hogy túl a szeparatista/euroszkeptikus hozzáálláson minden egyéb fontos kérdésben szemben állnak egymással. Leegyszerűsítve mindezt: egy dologban egyet értenek, tízben viszont egyáltalán nem.

2. Egy különutas kampány külföldi kudarca

Amíg Orbán Viktor beérte a migránsellenesség vezető szerepkörével, addig talán az őt amúgy el nem fogadóknak sem volt vele túl sok gondjuk, hiszen jól tudhatták, hogy a saját hazájukban is akadnak hasonló politikai követeléseket hangoztatók, legfeljebb nincs arra esélyük, hogy ott is meghatározó erővé válhassanak. Januárban azonban a magyar kormány elindított egy olyan stílusú EP-kampányt, amelynek szellemisége, színvonala, valamint a ténybeli kérdésekben való alapvetően hazug mivolta semmiben sem különbözött a tavalyi/hazai kampányétól. Meglepő talán, hogy az itthoni, még megmaradt kritikai média is elsősorban az esztelen pazarlást, a felelőtlen pénzszerzést tartotta aggályosnak. Először csak a Politico elemzői vették észre azt, hogy a „Brüsszelnek üzengető”, képmutató és hazug kampány a korábbiakhoz képest sokkal nagyobb nemzetközi botrány forrása is lehet.

https://hvg.hu/itthon/20190108_politico_hvg_hungarian_playbook

<https://444.hu/2019/02/18/nincs-jobb-otlete-hat-megint-sorossal-plakatolja-tele-az-orszagot-a-kormany>

https://index.hu/belfold/2019/01/03/uj_kormanyzati_kampany_indul_a_regi_jelszoval_magyarorszag_jobban_teljesit/

<https://24.hu/fn/gazdasag/2019/01/07/ujabb-kommunikacios-kampanyt-zudit-rank-a-kormany/>

<https://atlatszo.hu/2019/01/09/nyolc-ev-alatt-70-milliardot-koltott-a-kormany-onfenyezesre-es-rettegetesre-infografikak/>

https://hvg.hu/gazdasag/20190108_Felfoghatatlan_osszeget_koltott_a_kormany_kommunikacioira

<https://g7.hu/allam/20190108/ha-igy-takarekoskodik-a-magyar-allam-akkor-mi-lenne-ha-nem-sporolna/>

https://index.hu/kultur/media/2019/01/08/legalabb_harom_stadion_arat_kommunikalta_el_a_kormany_2018-ban/

Arra talán nem volt felkészülve a Fidesz stábja, hogy ezt a kampányt ezúttal számos más országban is figyelemmel követik, és főként a nyugati országokban sokkal kevésbé tűrik el mindazon hazugságok, csúsztatások köztéri kiplakátolását, amely itthon senkit sem zavar. (Illetve...itthon is sokakat zavar, de esetleges panaszával nem tud mit kezdeni.)

Februárban azonban nagyot fordult a kocka, s vélhetően nemcsak azért, mert az Európai Néppárt néhány éberebb tagja azonnal észrevette, hogy az ő otthoni kampányával szemben a Fidesz nyílt, és meglehetősen hamis Brüsszel-ellenes uszítása olyan tehertétel lehet, amellyel szemben otthon, nekik is nehéz lesz védekezniük. A Fidesz vezetői számára azonban akkor fordulhattak meg igazán az erőviszonyok, amikor a német belpolitikában a maga jobb eredményéért harcba induló CDU és CSU is hasonló következtetésekre jutott. Egy ideig próbálkozhattak a hagyományos-informális üzengetésekkel, de ezúttal a kitört botrány sebességéhez képest ez túlságosan lassú és eredménytelen megoldás volt. Február közepére a botrány az egész európai nyilvánosság előtt az EPP-t szétrobbanással fenyegető üggyé növekedett.

Február 19-én előbb az Európai Bizottság, majd pedig gyorsan az EPP elnöksége szokatlanul kemény hangú, nyílt közleményekben kérte ki magának a magyarországi kampány hazugságait. Orbán Viktor megpróbált magyarázkodni, s jelentéktelen kiigazítások ígéretével csillapítani a halmozódó haragot. (Máig nem tudjuk megérteni, hogy a Fidesz egész vezérkarában miért nem akadt senki sem, aki felfogta volna a közelgő nemzetközi támadás súlyát? Navracsics majd két héttel később azt fogja nyilatkozni, hogy ő szívesen közvetített volna, de erre itthon - a saját pártjában...- nem volt igény. Ilyen az, ha egy szervezetben mindig egyetlen embernek van csak joga stratégiai döntésekre.) Február 28-án négy oldalon válaszolt az Európai Bizottság is a Fidesz-kampány képtelenségeire, ez pedig arra vallott, hogy ezt a konfliktust már semmiképpen sem lehetséges a hagyományos/informális úton elintézni.

Közben elkezdődött az EPP-n belül egy olyan akció, ami a Fidesz kizárását szorgalmazta. Váratlan sebességgel jött össze a kívánt minimális országszám és a legalább tucatnyi kezdeményező. Március első napjaira világossá vált, hogy hiába szeretné a Néppárt vezetése eltolni a döntést május utánra, mert a harag már olyan méreteket öltött, hogy minél előbb döntésre kell vinni a dolgot. Futottak most már az események után, mert lassan az egész európai sajtó erről a válságról írt és mindez napról napra rongálta a néppárti választási esélyeket.

Március negyedikén az EPP elnöke kihirdette, hogy két héttel később megtartják a Fidesz sorsáról döntő néppárti összejevetelt Brüsszelben. A kör ezúttal bezárult, s - mint ezt már egyszer megírtuk - ez a beszorítottság meg is látszott Orbán Viktor ünnepi, tizenötödikei beszédén. Nem is emlegette sem Brüsszelt, sem Sorost, de ez már csöppet sem segített.

A március huszadikáig tartó folyamatok krónikája igen alaposan rekonstruálható a hazai médiumokból is, mert ezúttal szinte percnyi pontossággal igyekeztek követni az eseményeket:

https://hvg.hu/itthon/20190307_Orban_neppart_soros_juncker_weber_plakatkampany_csaladvedelmi_akcioterv_epp

https://magyarnemzet.hu/ahelyzet/uj-szovetseget-5370605/?fbclid=IwAR3ntFDMUSz2o7iun_snKKVghc01Be3LkvSTBCjGKJ87h33iix7NRnFY5tk

<https://merce.hu/2019/03/04/az-europai-neppart-elnoke-marcius-20-an-targyaljuk-a-fidesz-kizarasat/>

https://hvg.hu/itthon/20190305_orban_epp_fidesz_joseph_daul_kizaras_juncker

https://b1.blog.hu/2019/03/04/orban_fut-fat_iger_berlinnek_mar_erzi_hogy_ezt_elkurta_nem_kicsit_nagyon

<https://www.politico.eu/article/germany-viktor-orban-love-affair-over-fidesz/>

https://nepszava.hu/3027684_a-v4-ek-es-merkel-is-kiakadt-orban-megnyilvanulasai-miatt

<https://privatbankar.hu/makro/orban-kaoszba-lokte-a-neppart-kampanyat-a-brexite-sulyosfigyelmeztetes-324874>

https://hvg.hu/itthon/20190304_Megerkezett_a_hivatalos_level_a_Neppart_elnokehez_zarja_ki_a_Fideszt?s=hk

https://hvg.hu/gazdasag/20190303_Megy_az_adokkapok_megint_uzent_Brusszelnek_a_magyar_kormany

https://hvg.hu/itthon/20190302_Manfred_Weber_Nagyon_bonyolult_a_Fidesz_es_a_Neppart_viszonya

https://hvg.hu/itthon/20190228_Negy_oldalon_valaszolt_a_magyar_kormany_kampanyara_az_Europai_Bizottsag

https://hvg.hu/itthon/20190219_fidesz_epp_kampany_soros_juncker

https://hvg.hu/itthon/20190219_Nevetseges_alhir_kemenyen_nekiment_az_Europai_Bizottsag_a_kormany_uj_plakatkampanyanak

Egy ágyban az ellenséggel HVG. Febr. 28.

A család tárgyi bizonyítéka. MnCS. Febr. 28.

Egy pártkapcsolat végnapjai. HVG. Márc. 14.

Kellemetlenné vált a Fidesz. Török Gábor a Néppárt és Orbán vitájáról. MnCS. Márc.14

Let's get this party out. Economist. Márc. 9.

Így érkeztünk el a nevezetes naphoz, március huszadikához. Itthon, a kormányajtó igyekezett a szavazóbázist felkészíteni a legrosszabbra, és arról győzködte a tábort, hogy mennyivel jobban járna a Fidesz, ha kilépne a néppártból...Orbán Viktor néhány nappal még bocsánatkérő levéllel is megpróbálkozott, igaz, ezt is a szokásos Orbán-módon tette, ezért ennek sem lehetett semmiféle érdemi következménye. Az Economist március kilencedikei számában látható egy karikatúra, miszerint a néppárti porondmester kivágja a cirkuszi pártsátorból az Orbán-arcú bulldogot, amiért az rendszeresen a sátorban végzi el a dolgát - a kutyus pedig dühödt arccal fogadja az eltávolítást. Nagyjából az európai közvélemény ilyen hangulatban várta a huszadikai döntést. Az ülésen némileg meglepő döntés született, mert nem a kizárásról szavaztak, hanem a Fidesz tagsági viszonyának a felfüggesztéséről. Arról viszont megszegyenítő egyértelműséggel, 196:3-arányban. A hazai médiumokban a kormány megszólaló hangjai megpróbálták győzelemként előadni még ezt az egyértelmű eredményt is. Másrészt elkezdték azt a nótát fűjni, mintha éppen maga Orbán Viktor kezdeményezte volna a felfüggesztés döntését.

Hát...persze. Még azon melegében tartott is egy nemzetközi sajtótájékoztatót, aminek a hangvételéről mindennél többet elárul az ottani közönség érzelmi reakciója. Orbánt ez sem zavarta, mert eleve onnét is a hazai szavazóbázisához beszélt, mintha semmi lényeges nem történt volna. Az az igazság, hogy ezt megteheti, mert nagyon nagy valószínűséggel az a legalább másfél milliós tábora - aki majd májusban elmegy ezt a politikát támogatni - nem tudna másféle politikai értelmezést feldolgozni, mint csak ezt az egyszerű összeesküvés-elméletet. Nem telt bele több mint két nap és Orbán Viktor úgy fűjta a régi nótát, mintha közben semmi említésre méltó nem történt volna.

Pedig történt. E mostani döntés értelmében Orbán nemcsak a néppárti előkészítő ülések, döntések világából került ki, hanem mindezzel együtt olyan fokú nemzetközi elszigetelődéssel kell szembe néznie, amelyet korábban még nem volt alkalma megtapasztalni. Az első leckékre nem kellett sokat várnia. A sikertelen angolai látogatást még megpróbálták kimagyarázni, miként a Néppárt EB-elnöki várományosának, Webernek azt a nyilatkozatát is, mi szerint, ha a Fidesz támogatásán múlna, akkor inkább nem lesz elnök. És ezek még csak a legelső napok. A folyamat fontosságára tekintettel megpróbáltuk e két hét eseményeinek dokumentációját szokatlan aprólékossággal megadni. (A gyűjtés időrendje a lista végétől értendő.)

Országomat egy plakátért. Mahang. Márc. 22.

Karantén. Mahang. Márc. 22.

A benne élő Haider. HVG. Márc. 28.

Kitiltva. MnCs. Márc. 28.

<https://444.hu/2019/03/23/orban-osszerakta-a-civilek-az-egyetemek-es-a-media-miatt-olyan-rossz-a-megitelese-nyugat-europaban>

<https://www.hirado.hu/belfold/belpolitika/cikk/2019/03/24/itt-eloben-hallgathatja-orban-viktor-kossuth-radioban-adott-interjujat#>

<https://24.hu/belfold/2019/03/22/bas-eickhout-interju-zoldek/>

<https://merce.hu/2019/03/21/kizarast-koveteltek-de-jottek-a-nemetek-es-felfuggesztes-lett-belole/>

<https://merce.hu/2019/03/22/weber-a-neppart-hatarozott-dontest-hozott-tegnap-arrol-hogy-felfuggeszti-a-fidesz-tagsagat/>

https://index.hu/kulfold/2019/03/22/weber_az_uzenet_vilagos_mindenki_ugy_magyarazza_ahogy_akarja/

https://index.hu/kulfold/eurologus/2019/03/22/macron_a_fidesz_felfuggeszteserol_a_torzsi_logika_gyozedelmeskedett_az_elvek_felett/

https://index.hu/video/2019/03/20/orban_epp_fidesz_felfuggesztes_neppart/

https://hvg.hu/gazdasag/20190321_fidesz_felfuggesztes_neppart_tanacs_kovetkezmenyek

https://hvg.hu/itthon/20190321_Elkepeszto_magyarazatokat_hoz_a_kormanykozeli_a_sajto_a_Fidesz_felfuggeszteserol

https://hvg.hu/itthon/20190321_ellenzek_epp_fidesz_orban_viktor_ertekeles

https://index.hu/kulfold/ep/2019/03/20/az_europai_neppartnak_sikerult_negyszogesitenie_a_kort_a_fidesszel/

https://index.hu/kulfold/ep/2019/03/20/teljes_egyeteresben_felfuggesztettek_a_fidesz_tagsagat_a_neppartban/

<https://444.hu/2019/03/20/megbuntette-a-fideszt-a-neppart-de-nyitva-hagytak-a-bekules-eselyet>

<https://24.hu/belfold/2019/03/21/orban-viktor-fidesz-europai-neppart-kizaras/>

https://mandiner.hu/cikk/20190321_az_europai_neppart_ma_jo_dontest_hozott_mert_megorizte_az_egyseget

https://mandiner.hu/cikk/20190320_gulyas_gergely_fidesz_epp

<https://24.hu/belfold/2019/03/20/orban-viktor-manfred-weber-kizaras-neppart/>

https://hvg.hu/itthon/20190314_orban_viktor_europai_neppart_epp_level_bocsanatkeres_kizaras_fidesz_havasi_bertalan

<https://merce.hu/2019/03/14/okos-leany-modjara-kert-bocsanatot-orban-levelben-az-europai-neppart-tagpartjaitol/>

<https://444.hu/2019/03/14/orban-levelet-irt-a-neppart-tagpartjainak-es-bocsanatot-kert-a-tamado-nyelvezetert>

https://hvg.hu/vilag/20190314_A_nemet_valasztok_kizarnak_a_Fideszt_az_Europai_Neppartbol

Néhány összegző megállapítás

Száztíz oldalon keresztül írtunk csaknem száz nap kisebb-nagyobb eseményeiről, gazdasági és politikai mozgásairól. A dolgok felszínét tekintve meglepően színes és szórakoztató heteket, hónapokat tudhatunk magunk mögött. Kérdés azonban, hogy e sok-sok, időnként látványosnak tetsző fordulat változtatott-e egyáltalán valamit is a mélyebben fekvő összefüggések, az életünk alakulását alapvető módon meghatározó viszonyok jellegén. E fontos felvetésre egy - első pillantásra talán - kerülőnek látszó hivatkozással adnánk meg a válaszunkat.

A HVG január 31-ei számában jelent meg egy egész oldalas „infografika”, amely az alábbi, sokat mondó címet viselete:

„Erősödő hatalomkoncentráció = növekvő egyéni kiszolgáltatottság”

A több irányú összefüggést bemutató, és többedük ránézésre is bonyolultnak tűnő ábra felső szektorában nyolc olyan folyamat lényegét összegzik, amely a hatalmi szférában végbe menő jelenségekre jellemző: az oligarchák vagyonszerkezete, a totális médiahatalom, az állami vállalatok terjeszkedése, az önálló hatalmi ágak bekebelezése, a civil szféra megtámadása, Orbán személyi hatalmának túlterjeszkedése stb.

Az ábra alsó szektorára pedig fentről zuhognak az iménti tényezők, és itt már, mint az egyének életére közvetlenül ható tényezőkként értelmeződnek, mint hatások, következmények: szűkülő jogorvoslati lehetőségek, ellenőrizhetetlen döntések, korlátozódó tájékozódás, dráguló

és gyengülő minőségű közszolgáltatások, beszűkülő választási lehetőségek, növekvő megfélemlítettség stb.

Az ábra címének értelmező magyarázata lényegében tömören összegzi is mindazt, amit hosszadalmas böngészés következtében magunk is megállapíthatnánk: **„A kormányerők által keltett és irányított, több fronton párhuzamosan zajló centralizáció számos formában közvetlenül érinti az állampolgárok életét, és végeredményben egyre kiszolgáltatottabbá teszi az egyént a hatalommal szemben.”** HVG 2019. jan. 31. 10.o.

Az idei év első három hónapjának fejleményeit ritka alaposággal végig követő elemzésünk végén mindehhez legfeljebb annyit tehetnénk hozzá, hogy az elmúlt kilencven-száz nap során történtek nyomán e fönti megállapítást cáfolni nem tudnánk, viszont több tucatnyi apró és kevésbé apró jelenség, összefüggés révén csak megerősíthetjük az érvényességét.